

უილიამ შექსპირის „ჰამლეტი“

„უოველ კულტურულ ქვეყანაში, „ჰამლეტს“
უოველი თაობა ხელმეორედა სთარგმნის“.

კონსტანტინე გამსახურდია

მსოფლიო კლასიკურ ლიტერატურაში უილიამ შექსპირი ის მწვერვალია, რომლის მარადიული გენიის ნისლით მოცულ სრულ სიმაღლესა და ბუმბერაზობას ვერასოდეს იხილავს კაცი, სულერთია იქნება ის თანამედროვე თუ მომავლის ადამიანი. პომეროსი, პლატონი, ჩოსერი, დანტე, რუსთაველი, სერვანტესი და სხვანი შესაძლოა მეტ გავლენას ფლობენ ინდივიდუალურ გონებაზე, მაგრამ მსოფლიოში არც ერთ მათგანს არა ყავს იმდენი თაყვანისმცემელი, რამდენიც შექსპირს. ოთხი საუკუნის მანძილზე, რომელთაც ჩაიარეს შექსპირის გარდაცვალებიდან, კაცობრიობის შემეცნებისადმი, მის წარმოდგენებისადმი შექსპირის ურთიერთდამოკიდებულება სულ უფრო იზრდება და მყარობა.

უილიამ შექსპირის კალამს ეკუთვნის მრავალი ტრაგედია, კომედია, სონეტა, რომელთაც თავისი დიაბაზონით, ფილოსოფიური ღირებულებით, ორიგინალური სტილით, ხასიათების მრავალფეროვნებით, ბრწყინვალე იუმორით, ინტენსიური ტრაგიზმით ტოლი არ მოეძებნება მსოფლიოს ლიტერატურაში. ხანდისხან მისი დაძაბული, გაძლიერებული ტრაგიზმი უბრალო ემოციურობად იქცევა, ტექნიკური ვირტუოზობა — აშკარა სირთულედ, ფილოსოფიური ღირებულება — ადამიანის გონების შეშფოთებად.

უილიამ შექსპირმა საუკუნეობრივი კვალი დატოვა ჩვენი პლანეტის ადამიანების სულში. უაღრესად ღრმაა ეს კვალი.

უ. შექსპირი გენიოსი მწერალია. იგი უშესანიშნავესი დრამატურგია. იგი არასოდეს განიცდის ფილოსოფიური აზროვნების თუ წარმოსახვის დეფიციტს. მისი მწერლური ფანტაზიის, გამომგონებლობის ძალა უზარმაზარია. მის დრამატურგიას თან სდევს ისეთი არქაული ჟღერადობა, როგორც მონადირის ბუკის ჯადოსნური ხმაა, რომლის ექო ღრმად სწვდება ადამიანის სულს ისევე, როგორც ბუკის მძლავრი გამოძახილი მიუწვდომელი კლდეების ნაპრალებს. მისი შეთხზული სიტყვა წარსულს აღვიძებს, ან უფრო სწორად — აწმყოს უბრუნებს გარდასულ ყამს.

მკითხველი, როდესაც კარგად გაეცნობა შექსპირის ტრაგედიებს, მის შინაარსობრივ ქარგას, უმდიდრეს ენას, ღრმად ჩასწვდება მისი გმირების ხასიათებს, მეტ ყურადღებას დაუთმობს პიესის სახეთა არტისტულობას, იგი უდა-

შესრულებული იქნებოდა Second Quatro-ს დედნის მიხედვით. აქედანაა გამოწვეული მცირეოდენი უზუსტობანი, რომელიც ამ შესანიშნავ თარგმანს ახლავს. გარდა ამისა, უილიამ შექსპირის ტრაგედიები დაწერილია იამბური პენტამეტრით, რაც ქართულ ათმარცვლიან ლექსს უდრის და არა თოთხმეტს, რითაც შესრულებულია ქართული თარგმანი. ის აზრი, რომ „ქართული ათმარცვლიანი ლექსი ვერ გადმოსცემს ინგლისურ იამბურ პენტამეტრს იმიტომ რომ, იგი ვერა ჟღერს დარბაისლურად“, მოკლებულია ყოველგვარ მეცნიერულ საფუძველს. ჩვენ შევეცადეთ ათმარცვლიანი მეტრით გვეთარგმნა ტრაგედია „ჰამლეტი“ და მაქსიმალურად დაგვეახლოვებინა თარგმანი ორიგინალთან.

ვფიქრობთ, მომავალი თაობები ამ მეტრით თარგმნიან შექსპირის უკვდავ ნაწარმოებებს.

უილიამ შექსპირის გენიალურ თხზულებათა ქართულად თარგმანში ახალი ეპოქა უნდა დაიწყოს.

ზურაბან ზამაჩაშვილი.

დანის უფლისწულის ჰამლეტის ტრაგედია

მოქმედი პირნი:

კლაუდიუს, დანის მეფე	ფორტინბრას, ნორვეგიის პრინცი
ჰამლეტი, დანის უფლისწული, უკანასკნელი კაპიტანი	ნორვეგიელი კაპიტანი
კნელი მეფის ძე, ახალი მეფის ძმისწული	ინგლისის ელჩი
	გერტრუდა, დანის დედოფალი
	ოფელია, პოლონიუსის ქალიშვილი
	ჰამლეტის მამის აჩრდილი
პოლონიუს, ლორდ-კანცლერი	ლორდები, ქალბატონები, ჯარისკაცები, მეზღვაურები, შიკრიკები, მსახურები.
ჰორაციო, ჰამლეტის მეგობარი	
ლაერტსი, პოლონიუსის ვაჟიშვილი	მოქმედება ხდება დანიაში
ვოლტიმანდი	
კორნელიუსი	
როზენკრანცი	კარის დიდებულები
გილდენსტერნი	
ოსრიკი	
ჯენტლმენი	
ღვთისმეტყველების დოქტორი	
მარცელუსი	
ბერნარდო	ოფიცრები
ფრანცისკო,	ჯარისკაცი
რენალდო,	პოლონიუსის მსახური
მსახიობები	
ორი მესაფლავი	

I მოქმედება

საგუშაგო მოედანი ციხე-დარბაზის წინ. შემოდის ორი

მეციხოვნე, ბერნარდო და ფრანცისკო

ბერნარდო

პეი, ვინა ხარ?

ფრანცისკო

ეგ შენ მითხარი. შესდექ, ნიშანი!

ბერნარდო

დღეგრძელი იყოს მეფე!

ფრანცისკო

ბერნარდო ხარ?

ბერნარდო

ჰო.

ფრანცისკო

ზუსტად რომ დროზე გამოემეცხადე.

ბერნარდო

სწორედ ახლახან თორმეტჯერ დაჰკრა.

წადი, ფრანცისკო, და დაისვენე.

ფრანცისკო

მაგ შევებისათვის დიდი მადლობა.

სიცივისაგან მთლად გავითოშე.

ბერნარდო

ხომ წყნარად იყო ყველაფერი?

ფრანცისკო

თავგსაც კი არ გაუჩუჩუნია.

ბერნარდო

აბა, ღამე მშვიდობის.

თუ ჰორაციოს, მარცელუსს შეხვდი,

უთხარი ცოტა ფეხს მოუჩქარონ.

(**შემოდინ ჰორაციო და მარცელუსი**)

ფრანცისკო

(**ყურს მიუგდებს**)

მგონი მათი ხმა შემომესმა.

შესდექ, ვინ მოდის?

ჰორაციო

ქვეყნის მოყვასნი.

მარცელუსი

და ქვეშევრდომნი დანიის მეფის.

ფრანცისკო

ღმერთი, გფარავდეთ. ღამე მშვიდობის.

მარცელუსი

კარგად იყავი, სანდო გუშავო,

სადარაჯოზე შენ ვინ შეგცვალა?

ფრანცისკო

ბერნარდო დადგა ჩემსა ალაგსა.

(**გადის**)

მარცელუსი

ჰეი, ბერნარდო!

ბერნარდო

რაო.. აქა ვარ!

ჰორაციო, მგონი შენა ხარ?

ჰორაციო

ჰა და ჰა, ის ვარ.

ბერნარდო

მობრძანდი, ჰორაციო. საღამო

ღირსეულ მარცელუსს.

მარცელუსი

ამ ღამით ხომ არ გამოჩენილა?

ბერნარდო

მე არაფერი შემიმჩნევია.

მარცელუსი

ჰორაციოს კი არ სურს ირწმუნოს,

ეგ თქვენი ფიქრის ნაყოფიო.

არც დაიჯერებს, სანამ არ ნახავს,

მოჩვენებას რაც ორჯერ დავლანდეთ,

საზარლად თვალწინ გამოგვეცხადა.

ამიტომ ვთხოვე წამოსულიყო

და ჩვენთან ერთად დალოდებოდა,

წყვიდილი ღამის საშინელ წუთებს.

თუ ლანდი ისევ გამოგვეცხადა,

ის დაარწმუნებს რომ არ

შევმცდარვართ

და იქნებ კიდევ ხმა გასცეს აჩრდილს.

ჰორაციო

მოგვლიათ ერთი, არავინ მოვა.

ბერნარდო

აქ დაბრძანდი და ყური დაგვიგდე.

ჩვენს ნათქვამს რაკი შენ არ ენდობი,

მოგითხროთ მინც იმაზე, რასაც

ორი ღამეა ცხადად ვუყურებთ.

ჰორაციო

კარგი, ჩამოვსხდეთ და მოვუსმინოთ

რასაც ბერნარდო ამაზე გვამცნობს.

ბერნარდო

წუხელ, როდესაც ჩრდილო ვარსკვლავი

იქ აჭახჭახდა, სად ახლაც ნათობს,

როცა საათმა ჩამოკრა ერთხელ...

(**შემოდის აჩრდილი. თავით-ფეხამდე**

ბეგთარში ზის. ხელთ მთავარსარდლის

კვერთხი უპყრია)

მარცელუსი

იყუჩედ, ჩუმად... კრინტი არ დაძრათ,

აგერ, ის ისევ გამოგვეცხადა!

ბერნარდო

ზუსტად გარდაცვილ მეფეს წააგავს!

მარცელუსი

შენ განსწავლული კაცი ბრძანდები,

შეეხმიანე მას, ჰორაციო.

ბერნარდო

მეფეს არა ჰგავს? კარგად შეხედე.

ჰორაციო

ძლიერ წააგავს... გოცებისგან

და შიშისაგან თავზარი დამცა.

ბერნარდო

თითქოს მასაც სურს ხმის ამოღება.

მარცელუსი

შეხმიანე, ჰორაციო.

ჰორაციო

მიტხარი, ვინ ხარ, ამ შულამეს დახვალ იღუმალ, მეომრის ჯავშნით, ისეთით, როგორც აწ გარდაცვლილი დანიის მეფე დაბრძანდებოდა. ღვთის გულისათვის, გვითხარი რამე.

მარცელუსი

მგონი, იწყინა.

ბერნარდო

შეხედეთ, მიდის.

ჰორაციო

შესდექი, შესდექ, ხმა ამოიღე, შენ გეუბნები, გვითხარი რამე.

(აჩრდილი გადის)

მარცელუსი

ისე წავიდა, კრინტიც არ დასძრა.

ბერნარდო

ახლა რას იტყვი, ჰა, ჰორაციო, რაზე გაფითრდი, რატომ კანკალებ? ეს ყოველივე მოჩვენებაა? ახლა რას ფიქრობ, რა აზრს ადგახარ?

ჰორაციო

ვფიცავ ღმერთს, რომ არ დაგიჯერებდით ასე ცხადად რომ არ დამენახა. ხაკუთარ თვალთ.

მარცელუსი

ხომ გავს ჩვენს მეფეს?

ჰორაციო

ისევე როგორც შენ შენს თავს გავხარ. მაგვვარად იყო აბჯარასხმული, როს დაამარცხა, ძირს ჩამოავლო გულზედმოსული ნორვეგიელი. ასევე ჰქონდა წარბი შეკრული ყინულს რომ დასცა პოლონთა მეფე. საოცარია.

მარცელუსი

ახლა მესამედ გამოგვეცხადა მამლის ყივილზე.

ჰორაციო

არ ვიცი, ახლა რაღა ვიფიქრო. თუმცა მე ჩემი საერთო აზრით, რაღაცას გვამცნობს ეგ იმდაგვარად, რომ საფრთხე ელის ჩვენს სახელმწიფოს.

მარცელუსი

მოდი, აქ დავსხდეთ და თქვით, თუ ვინაა ჩვენი მტერი?

რად შემოვიღეთ ეს დარაჯობა, ღამეც კი შეგვა არავისა აქვს. ან ამ ზარბაზნებს რისთვის ასხამენ, უცხო იარაღი რაზედ შემოაქვთ? გემებს აგებენ ისე ფაციცად, რომ სულის მოთქმას არვის აცლიან. კვირას დღეთაგან აღარ არჩევენ, ოფლში გაღვრილნი სიჩქარისაგან დღესა და ღამეს ათანაბრებენ. ვინ მეტყვის ამას?

ჰორაციო

მე შევეცდები.

ასე თუ ისე, ეს ხმები დადის: ბოლო მეფემან, რომლის აჩრდილმა, ახლახან ჩვენს წინ ჩამოიარა, თქვენ კარგად იცით, ორთაბრძოლაში იხმო ფორტინბრას, ნორვეგთა მეფე, რომელსაც ბრძოლა მხოლოდ მზვაობამ,

მედიდურობამ გააბედვინა. მაშინ გულადმა ჩვენმა ჰამლეტმა, (იმჟამად ასე იყო ცნობილი), მოჰკლა ფორტინბრას. ჰოდა, პირობით განმტკიცებული კანონიერად, ის მიწები, რაც მას ეკუთვნოდა, გადმოვიდა ჩვენს მფლობელობაში იმავე დათქმით ჩვენი ხელმწიფეც უთმობდა თავის მიწებს ფორტინბრასს, თუკი ჰამლეტი დამარცხდებოდა. ფორტინბრასის ძეს ეს აღარ მოსწონს, მას ახლა უღულს ჰაბუჯის სისხლი, იგი აგროვებს სანაპიროზე უმიწაწყლოთა გაბნეულ ბრბოებს, ლუკმა პურისთვის, ამოყორვისთვის ყველა საქმეზე რომ გაჰყვებიან. მას ახლა ნებავეს აქ მოგვევლინოს, ყველა გაგვეურთნოს ძლიერი ხელით, სურს ის მიწები ძალით წაგვართვას, რაც მამამისმა დაკარგა ბრძოლით. ასე მგონია, ეს არის სწორედ ჩვენი მზადების თავი და თავი და დარაჯობის მიზეზიც არის.

ბერნარდო

მეც მასე ვგონებ, ეგ უნდა იყოს. სიავის მაცნე ამ მოჩვენებამ ჩვენს იარაღასხმულ მეფეს რომა გავს,

აღბათ იმიტომ ჩაგვიარა წინ,
რომ იყო მუდამ და ახლაც არის
ომის ნიშანი.

ჰორაციო

გონების თვალზე

მცირე მტვერი რომ გადაგვაცილოს:
აყვავებულ და განცხრომის რომში,
დიდი იულიუსის სიკვდილის დღის წინ,
საფლავით გვამნი წამოიმართენ
და რომის ქუჩებს შესუდრულები
წვილ-კვილით გამოეფინენ.
ცეცხლის კუდებით მოწყდნენ

ვარსკვლავნი,

სისხლის წვიმებმა დაბურა ზეცა
და დაემუქრა მზესა და მთვარეს,
ნებტუნის მხარე რომ ემყარება,
ჩამოწყვიდალდა ვით განკითხვის დღეს.
ახლაც წინასწარ ნიშნები მოჩანს,
ცასა და მიწას შეუტრავს პირი,
რომ გვაუწყონ, რაც ელის ქვეყანას.

(შემოდის აჩრდილი)

ჩუმაღ, შეხედეთ, ისევ გამოჩნდა!
წინ გადვუდგები, თუნდ გამათავოს.

(მკლავებგაშლილი ცდილობს წინ გადაედობოს)

შესდექ, აჩრდილო! მითხარი რამე,
თუ შეგიძლია ხმა ამოიღო,
იცი შენეულ სამეფოს ხვედრი?
რომელსაც იქნებ მეც გამოვადგე.
ო, ხმა გამეცი!
იქნება მიწის წიაღში ჩაფლვ
შენს სიცოცხლეში ნაძარცვი განძი?

(მამალი ყვირს)

მე გამანდევნი ეგ საიდუმლო,
შესდექ და მითხარ.
არსად გაუშვა იგი, მარცელუს!

მარცელუსი

იქნება დავკრა ეს შუბნაჯახი?

ჰორაციო

დაჰკარი, თუ არ შეგეპუება.

ბერნარდო

აგერ, აქ არის!

ჰორაციო

აგერ, აქ არის!

მარცელუსი

წავიდა! შევცდივით, დიდებულ მეფის
ძალით რომ ვცადეთ ჩვენ შეჩერება.
ის ვით ჰაერი უვნებელია,
ჩვენი ამოც ცდა კი იმისთვის

ძხოლოდ ავგული დაცინვა იყო.

ბერნარდო

მამალს რომ მაშინ არ დაეყვივდა
მგონი რაღაცის თქმას აპირებდა.

ჰორაციო

იმაზედ შეკრთა, ვით დამნაშავე
შეცბება ხოლმე მრისხანე ხმაზე.
გამიგონია მამლის ყვილი,
ალიონის ეს დიდი მეტუკე,
თავის მაღალი, მეღერი სიმებით
დღის ღმერთს აღვიძებს და ამ ყვილით
ზღვაში თუ ცეცხლში, ცაში, მიწაზე
გაბნეულ სულებს უხმობს მიმართონ
თავის სამყოფელს, იქ დაიძლონ.
ეს ასეა და ამის სიმართლეს
ჩვენი ამბავიც ცხადად გვიმტკიცებს.

მარცელუსი

კი, გაქრა იგი მამლის ყვილიზე.
ზოგნი ამბობენ გაბმულად ყვირს
იესო მაცხოვრის შობის წინა დღეს.
მაშინ ვერც ერთი სული ვერ დაქრის,
ლამეება ყოვლად უშიში,
დედამიწასაც ეხსნება ჯაღო,
კუდიანებსაც ეცლებათ ძალა,
ყველა წმინდანის დროა საამო.

ჰორაციო

მეც ასე ვიცი და ოდნავ მჯერა.
შეხედეთ დილა ალის სამოსით
დაცვარულ მთებს რომ შემოეფინა,
დროა წავიდეთ და მე გირჩევდით,
რაც აქა ვნახეთ, ვუამბოთ ჰამლეტს.
გეფიცებით, რომ ჩვენთან უნდა
სული იმასთან ხმას ამოიდგამს.
თანახმა ხართ, რომ ყოველი ვუთხრათ,
რასაც გვაგალებს სიყვარული და
მოვალეობა.

მარცელუსი

მასე მოვიქცეთ,

მეც გევედრებით. ვიცი ამ დილით
სად შეიძლება იმისი პოვნა.

(გადიან)

II ს ც ე ნ ა . ს ა ს ა ხ ლ ე .

ისმის ტრიუმფალური ფანფარების
ხმა. შემოდინ კლაუდიუსი, დანიის
მეფე, დედოფალი გერტრუდა, მრჩევე-
ლები, პოლონიუსი და მისი ვაჟიშვილი
ლაერტისი, ჰამლეტი და სხვები, რომე-
ლთა შორის არიან ვოლტიმანდ და
კორნელიუსი.

მეფე

თუმცა ძვირფასი ძმის აღსასრული
ჯერ თვალწინ გვიდგას და მართებს
გლოვა
მთელს სახელმწიფოს, ყოველ მის
მცხოვრებს.

ტივილი უნდა გულით ვატაროთ
და მოღუშული წარბიც არ გავხსნათ,
მაგრამ გონება ებრძვის ბუნებას, —
რომ ჰკირთან ერთად თავზეც ვიზრუნოთ.
ამიტომ ჩვენი და, დედოფალი,
ამ ლამის ომში მყოფი ქვეყნისა,
ცოლად ვირჩიეთ და ვიჭორწინეთ
ჩვენ მწუხარების სიხარულითა.
და ცალი თვალი თუ იცინოდა,
მეორე ცრემლად კვლავ იღვრებოდა,
ერთი ქორწილში, მეორე მკვდართან.
გავათანაბრეთ სევდა და ლხენა.
ახლა ჩვენ თქვენი სიბრძნის იმედი
და შემწეობის იმედიცა გვაქვს.
ყველაფრისათვის მადლობას გიხდით.
ახლა სხვა რამე მინდა გიბრძანოთ, —
ფორტინბრასის ძეს თქვენ ყველა
იცნობთ,

ჩვენს ღირსებას რომ ნაკლებ აფასებს,
ან ჰგონია ძმის სიკვდილის შემდეგ,
სახელმწიფოში აღრევა სუფევს.
ის პატივმოყვარულ ოცნებას მისდევს,
და ქედმაღლურად გვიცქერის ყველას.
ახლა ჭიუტად მოითხოვს ჩვენგან
იმ მიწებს, რაიც იმისმა მამამ
ბრძოლით წააგო ჩვენს მამაც ძმასთან
და გადმოგვეცა კანონიერად.
კარგი, ამაზე საკმარისია.

ახლა გეტყვით თუ რად შევიყარეთ,
რას ვაპირებთ და რა განგვიზრახავს.
ფორტინბრასის ძის მოხუცსა ბიძას
გვინდა მივწეროთ ეს ეპისტოლე.
იმისი ბიძა ღრმა მოხუცია,
სულ ავადმყოფობს და, შესაძლოა,
ძმისწულის საქმე არც კი იცოდეს.
ვწერთ დაუშალოს ყმაწვილს განზრახვა
თუნდაც მიტომ რომ ჯარის შეკრება,
მომარაგება და თადარიგი
ქვეყანას მძიმე ტვირთად აწევბა.
ეს ბიძისათვის არ არის ძნელი.
ჩვენ დესპანად გვსურს თქვენი
წარგზავნა,

კორნელიუს და ვოლტიმანდ ჩემო,
რომ ეს წერილი ბიძას მიართვათ.
სხვა უფლება თქვენ მეფესთან არ
გაქვთ,

გარდა იმისა, რაც აქ სწერია.
წადით მშვიდობით, იარეთ სწრაფად,
და შეასრულეთ მოვალეობა.

კორნელიუსი, ვოლტიმანდ
მზადა ვართ ახლაც, მზად ვართ
ყოველთვის,
რომ აღვასრულოთ ჩვენ ჩვენი ვალი

მეფე

მაგაში ეჭვი არ გვეპარება.
გულით გისურვებთ კეთილ მგზავრობას.
(ვოლტიმანდ და კორნელიუს გადიან)
ახლა გვითხარი, შენ ჩემო ლაერტს,
რა ამბავია შენსკენ ახალი?
მგონი, რაღაცის თხოვნა გსურს,
ლაერტს?

დანიელთა წინ შენი ხმა ვიცი
ფუჭად არასდროს არ აქლერდება.
ანდა რა უნდა მთხოვო ისეთი,
რასაც მე თვით არ შეგთავაზებდი?
ჰკვიანი თავი გულს ისე არ რგებს
და ხელი პირს არ ემსახურება,
ვით მამაშენი დანიის გვირგვინს.
ბრძანე, რა გინდა?

ლაერტს

ჩემო ხელმწიფევე,
ნება მომეცი, რომ საფრანგეთში
ისევ დაბრუნდე. თუმცა იქიდან
ჩემი სურვილით აქ ჩამოვედი,
რათა დანიის ტახტზე ასვლის დღეს
აქა გხლებოდი; გვირგვინოსნის წინ,
რომ მომეხადა მე ჩემი ვალი.
ვლიარებ, რომ ეს შევასრულე.
ახლა კი ჩემი სურვილი, გული
ისევ მიმიწევს საფრანგეთისკენ.
მათ დავიოკებ მოწყალეების წინ,
ბოდიშს ვიხდი და მოველი პასუხს.

მეფე

მამის ნებართვა, ჰა, პოლონიუს?

პოლონიუს

ჩემი ნებართვა აქვს, მილორდ, მაგას,
დიდი ვედრებით ძლივს გამომტყუა.
არ მსურდა, მაგრამ მაინც დაეთანხმდი.
მეც გვედრებით, რომ დართოთ ნება.

მეფე

მაშინ, კეთილი გქონდეს მგზავრობა,
შენი დროა და აბა, შენ იცი!
ხოლო შენ, ჰამლეტ, ძმისწულო,
შვილო...

ჰამლეტ (გვერდზე)

სისხლით კი, მაგრამ სხვაფრივ არ ვიცი.

მეფე

რად გაქვს სახეზე ჰუმენის ღრუბელი?

ჰამლეტ

ო, არა, მილორდ, მასე არ არის,
მეტადაც კი ვარ ბრწყინვალეების ქვეშ.

დედოფალი

ძვირფასო ჰამლეტ, კოპებს ნუ შეყრი,
მეფეს შეხედე ვით მეგობარმა.
არ შეიძლება გაუთავებლად
თვალბდახრილი უცქერდე მიწას,
მტვერში ეძებდე ღირსეულ მამას.
შენ კარგად იცი ყველას ხვედრია,
რაც ცოცხალია, ის უნდა მოკვდეს
და დაიმკვიდროს მარადისობა.

ჰამლეტ

ო, მადამ, ნაღდად მარადისობა.

დედოფალი

თუ ეს ასეა, მაშე ეს ამბავი
განსაკუთრებით რად გეჩვენება?

ჰამლეტ

მე მეჩვენება? არა, ის არის.
მე აღარ ვიცი, რაა „ჩვენება“.
მე აღარ მინდა რაც „მეჩვენება“.
შავი მანტია, კეთილი დედავ,
არც წესისამებრ ძაძების ჩაცმა,
არც მძიმე ოხვრა შეკავებული,
ცრემლის მდინარე ორთავ თვალიდან.
არც პირი-სახე დამწუხრებული,
დარდი, ვარამი ყველა ჭურისა.
ყველა ნიშანი ვერ გამოსახავს
იმას რაც ჩემში ნამდვილად არის.
ქეშმარიტად კი რაცაა მათში,
ეს არის მხოლოდ ძველი თამაში.
ხოლო ის კი, რაც ჩემს გულში არის,
თამაშზე უფრო ქეშმარიტია.
სხვა დანარჩენი ზიზილ-პიპილა
ტანსაცმელია.

მეფე

შენი ბუნების

ეგე თვისება მოსაწონია.

მშობლის ვალს იხდი მწუხარე გლოვით,
მაგრამ მე ვფიქრობ, უნდა იცოდეს,
რომ მამაშენმაც დაჰკარგა მამა,
იმან — თავისი და აქ დარჩენილთ
მართებს დროებით მგლოვიარება.
მაგრამ სიკერპით ხანგრძლივი გლოვა
სიჯიუტე და ღვთის გმობა არის.
ვაჟკაცი ამას არ კადრულობენ.
ვინც მაგას სჩადის, იგი ამითი
ზეცის წინააღმდეგ ბუნებას ავლენს,
ამჟღავნებს სულის ცვალებადობას,
ფიცხ ხასიათს და უჭიათობას
უმეცარის და მოუქნელ ჰქვისას.
ის, რაც ყველასთვის გარდუვალა
და სულ უბრალოდ შესაცნობია,
გაანჩხლებული წინ რად ვუდგებით
და ასე ახლოს რად მიგვაქვს გულთან?
ჰეჰ, ეს ცოდვაა ზეცის წინაშე,
დანაშაული სულების მიმართ,
რაც ელობება ბუნების წესებს,
გონებისათვის გაუგებარი,
რომლისთვისაც სულ უბრალო არის
მამა-პაპათა გარდაცვალება.
რომელთა ხმები ახლაც გაისმის
პირველ ცხედრიდან ბოლო ნეშტამდე
დღევანდელ დღეს რომ გარდაიცვალა:—
„ეს ასე უნდა იყოს ყოველთვის!“
ჩვენი თხოვნაა, ანებო თავი
ამაო წუხილს; ჩვენზეც იფიქრო
როგორც მამაზე. ესმას მსოფლიოს —
ყველაზე ახლოს შენ დგახარ ტახტთან
და არანაკლებ ჯეროვანებით
ნამდვილ სიყვარულს მოგიძღვნი
როგორც
უძვირფასესი მამა თავის შვილს.
ხოლო განზრახვა უკან დაბრუნდე
კვლავ ვიტენბერგის სასწავლებელში
გულისთქმას ჩვენსას არ ეთანხმება.
მე გვევდრები, იქნება დარჩე
როგორც ნუგეში, სიამე თვალთა,
უპირველესი კარისკაცი და
სახლიკაცი თუ ძვირფასი შვილი.

დედოფალი

დედის ლოცვას შენ ფუჰად ნუ ჩათვლი,
მეც გვევდრები, რომ დარჩე ჩვენთან
და ვიტენბერგში აღარ წახვიდე.

ჰამლეტ

თქვენ წინაშე მე თავს ვიორეკ, მადამ.

მეფე

აი, ეს არის ზრდილი პასუხი,
სიყვარულით და მშვენიერებით სავსე.
ჩვენს მსგავსად დარჩი შენს დანიაში,
წავიდეთ, მადამ, ჰამლეტის ნაზი,
ლალი პასუხი თავისი ნებით
მალამოსავით მომეცხო გულზე.
მადლობის ნიშნად დღეს დანია სვამს
მის სადღეგრძელოს და ეს ემცნობს
დიდი შედღუპებით ღრუბლებს და
ზეცას.

და როცა ჩვენს ღრმა ფილას დავცლით
მაშინ ცის ქუხილს შეეხმიანოს
მიწის გრიალიც. აბა, წავიდეთ.

(ყველა გადის ჰამლეტის გარდა)

ჰამლეტ

ამ დამცირებით რად არ ვიშლები
და გადვიქცევი მინდვრის ცვარ-ნამად!
ყოვლის განგებამ რად აგვიკრძალა
თავის მოკვლა და განადგურება.

ო, ღმერთო, ღმერთო, წუთისოფელი
მეჩვენება რომ ამაო არის,

მოძველებული და მოსაწყყენი,
უხეირო და მთლად უფარგისი.

თითქოს ბალია გაუმარგლავი
სად სარეველა იხარებს მხოლოდ.

სად სიველურე და ბოროტება
ბატონობს ყველგან. რას მოვესწარი, —

ჯერ ორი თვეა, რაც ცი მკვდარია,
თუმცა ორი თვე არც კი გასულა,

უბრწყინვალესი მეფე დიადი,
რომელსაც აი, ეს ისე წააგავს

როგორც სატირი გავს ჰიპერიონს.
მერედა როგორ უყვარდა დედა,

ცივ ნიავსაც კი არ აკარებდა.

ციტ მონაქროლი უხეში ქარი
მის მწყაზარ სახეს ფრთას ვერ გაკრავდა.

ცაო და მიწა! ეს დავივიწყო?
როგორ ილტვოდა მამიჩემისკენ,

ეხვეოდა და თავს ევლებოდა.

თითქოს წყურვილი ემატებოდა
მომეტებული წყალის სმისაგან.

და ამის შემდეგ რაღაც ერთ თვეში...
ო, აღარ მინდა ამაზე ფიქრი.

ტურფა ქმნილება, სათნო სინაზევ;
იოლ ცთუნების უცებ ამყოლო,

მეიფე სისუსტე, — ქალი გქვია შენ!
ჯერ ერთ თვესაც კი არ გაუვლია,

ის ფეხსაცმელი არ გასცვეთია,

რომლითაც მამის კუბოს მისდევდა
ნიობესავით ცრემლად დაღვრილი
პოდა, ახლა ის, თითქოსდღეს
ო, ღმერთო ჩემო, უკვეთ პირტუყვი
უფრო ზანგრძლივად იმწუხარებდა.
აგი აღგა და ცოლად მისთხოვდა
ბეჩაჩემს, თვის მავლს, მამის ჩემის
ძმას.

რომელიც მამას ისე წააგავს
როგორც მე ვგავარ თვითონ
ჰერკულეს!

ჯერ მლაშე ცრემლი არ შეშრობია
ჩამოწითლებულ თვალთა უბეზე,
რომ უნამუსოდ გავარდა, რათა
ევს ვნა გვირგვინი. ო, საზოზლარო
სულსწრაფობავ და მოუთმენლობავ!
ეს ფათი-ფუთი სისხლის აღრევა
კარგს აღარაფერს აღარ გვიქადის.
გულს გამიხეთქავს, რადგანაც ახლა
ამ ენას უნდა კბილი დავასო.
(შემოდინან ჰორაციო, მარცელუსი და
ბერნარდო)

ჰორაციო

სალამი, თქვენო ბრწყინვალეზავ.

ჰამლეტ

მოხარული ვარ, კარგად რომ გხედავ...
ჰორაციო თუ... თავგზა ამებნა.

ჰორაციო

ჰორაციო ვარ, ბატონიშვილო,
თქვენი მონა და ყმა ყურმოჭრილი.

ჰამლეტ

ჩემო კეთილო მეგობაროთქო,
ასე აჯობებს, გიცვლი ჩემს სახელს.

(ხელს ართმევენ ერთმანეთს)

ვიტენბერგიდან რად ჩამოსულხარ?
მარცელუს შენა?

(ხელს გაუწვდის)

მარცელუსი

გახლავარ, მილორდ!

ჰამლეტ

თქვენი დანახვა ძლიერ მახარებს.
(თავს უკრავს ბერნარდოს,

მიუბრუნდება ჰორაციოს)

რამ მოგიყვანა ვიტენბერგიდან?
(განზე გაიხმობს ჰორაციოს)

ჰორაციო

სიზარმაცის ზნემ, ბატონიშვილო.
ჰამლეტ

მაგას შენს მტერსაც არ დაუჭერებ,

ძალას ნუ მატან, რომ ეგ ვირწმუნო,—
ეგ არის მხოლოდ ცილისწამება,
გამონაგონი საკუთარ თავზე.
ზარმაცი კაცი არ ხარ, ეს ვიცი.
აჯობებს მითხრა აქ ელსინორში
რა საქმენი გაქვს, რად ჩამოსულხარ?
ვიღრემდე წახვალ, კარგ სმას
გასწავლით.

ჰორაციო

ბატონიშვილო მე ჩამოვედი
მამისა თქვენის დაკრძალვისათვის.

ჰამლეტ

ჩვენ სტუდენტობის მეგობრები ვართ
და მაგდაგვარად ნულარ დამცინებ.
შენ დედაჩემის ქორწილისათვის
უფრო მოხვედი.

ჰორაციო

ეგეც სწორია.
ქორწილიც მალე მოყვა, ბატონო.

ჰამლეტ

ყაირათია ეს, ჰორაციო!
რათა ქელეხის სასმელ-საქმელი
ცივად მიერთვათ ქორწილის დღესაც.
ეს არ მენახა და თუნდ ზეცაში
ჩემი მოსისხლე მტერი შემყროდა.
შენ ჰორაციო, გესმის, მამაჩემს
ასე მგონია ახლაცა ვხედავ.

ჰორაციო

სად, უფლისწულო?

ჰამლეტ

გონების თვალით.

ჰორაციო

მეც ვნახე ერთხელ მეფე კეთილი...

ჰამლეტ

ის კაცი იყო, ნაღდი ვაჟკაცი,
მსგავსს ველარ ვნახავ ჩემს სიცოცხლეში.

ჰორაციო

მილორდ, მე მგონი ვნახე წუხელის.

ჰამლეტ

ვინ ნახე?

ჰორაციო

მეფე, მამათქვენი.

ჰამლეტ

მეფე, მამაჩემი!

ჰორაციო

ნუ გაიკვირვებ
და მოგვისმინე რასაც ვიამბობთ.
ამ სასწაულის ქეშმარიტებას

ეს ჯენტლმენებიც დაამტკიცებენ.
ლეთის გულისათვის, აბა, მიაძებთ!

ჰამლეტ

ჰორაციო

ორი ღამეა, რაც ეს ჯენტლმენნი, —
ჩვენი ბერნარდო და მარკელუსი,
სადარაჯოზე ერთადა დგანან
და შულამის მღუმარებაში
აი, რა ნახეს: გამოეცხადათ
მამითქვენისა მსგავსი აჩრდილი,
ბეგთარში მჯდარი თავით-ფეხამდე.
სამჯერ გულდინჯი, წყნარი ნაბიჯით
ზარდაცემულებს წინ ჩაუარა.
თითქმის სულ ახლოს, ხელმისაწვდენზე.
ელდით ადგილზე მიყინულებს და
შიშის ზარისგან ენადამბულებს
ხმის ამოღება ვერ გაუბედავთ.
ეს საიდუმლო მეღა გამანდეს.
მესამე ღამეს მეც თან გავყევი
და მათთან ერთად დავდექ გუშაგად.
იმავე დროს და იმავე ადგილზე
ზუსტად ის ვნახე, რაც მათ გადმომცეს.
იგივე აჩრდილი გამოგვეცხადა.
მათი ყოველი სიტყვა გამართლდა.
მე ხომ მინახავს მამათქვენი და
ის აჩრდილიც მას ისევე გავდა,
როგორც ეს ხელი მეორესა გავს.

ჰამლეტ

სად მოხდა ეგა?

ჰორაციო

საგუშაგოზე,
იმ ტერასაზე, სადაც ვდარაჯობთ.

ჰამლეტ

ხმა არ გაეცით?

ჰორაციო

მე შევეუძახე,
მაგრამ პასუხი არ გავცა, მილორდ.
თუმცა ერთხელ კი თავი აიღო,
თითქოსდა სურდა რაღაცა ეთქვა,
ამ დროს გაისმა მამლის ყვილი,
ამ ხმაზე იგი შეიშემუშნა და
მსწრაფლ მიგვეფარა თვალთახედვიდან.

ჰამლეტ

ო, ეს ძალიან საოცარია!

ჰორაციო

რაცა ვთქვი, მილორდ, ეს სიმართლეა.
და გადავწყვიტეთ ეს თქვენთვის
გვეთქვა.

ამას გვეკარნახობს მოვალეობა.

ჰამლეტ

რალა თქმა უნდა, ჩემო ბატონო.
მე ეს ამბავი ძლიერ მალეღვებს.
თქვით ამაღამაც თქვენ იღარაჯებით?

ყველანი

ჰო, მილორდ.

ჰამლეტ

ამბობთ, იარაღში იჭდა?

ყველანი

თავით ფეხამდე, ჩვენო ბატონო.

ჰამლეტ

ისე რომ სახე ვერ დაუნახეთ?

ჰორაციო

ვნახეთ, ზარალი ახილი ჰქონდა.

ჰამლეტ

მრისხანედ ხომ არ იმზირებოდა?

ჰორაციო

იმის სახეზე მწუხრის იერი
უფრო მოჩანდა, ვიდრემდე რისხვა.

ჰამლეტ

ფერმკრთალი იყო თუ ალექილი?

ჰორაციო

მთლად ფერმიხდილი.

ჰორაციო

მოგშტერებოდათ?

ჰორაციო

თვალს წამითაც კი არ გვაცილებდა.

ჰამლეტ

ნეტავი მეც იქ ვყოფილიყავი.

ჰორაციო

მისი შეხედვა შეგაძრწუნებდათ.

ჰამლეტ

შესაძლო არის... დიდხანს დაყოვნდა?

ჰორაციო

ვიდრე სრულიად აუჩქარებლად
ასს დაითვლიდით.

მარცელუსი, ბერნარდო

კიდევაც დიდხანს.

ჰორაციო

ჩემს დროს მეტს აღარ გაჩერებულა.

ჰამლეტ

წვერები ხომ არ გასთეთრებია?

ჰორაციო

ისევე ქონდა, ვით სიცოცხლეში,
ოღნავ ჭალარა გამორეული.

ჰამლეტ

წავალ, ამაღამ მეც ვუთვალთვალე,
იქნება ისევ გამოიაროს.

ჰორაციო

სიტყვას გაძღვეთ, რომ კვლავ
გამოვივლის.

ჰამლეტ

თუ ღირსეული მამის სახებით
აჩრდილი ისევ მოგვევლინება,
მე ვეტყვი რამეს, თუნდაც ფეხებს ქვეშ
მიწა გამისკდეს და პირი მიყოს.
მე ყველასა გთხოვთ, როგორც აქამდე,
არვის გაანდოთ ეს საიდუმლო,
კვლავ შეინახეთ იგი იღუმლად
და რაც არ უნდა მოხდეს ამაღამ
გაიგეთ, ოღონდ სიტყვა არ წაგცდეთ.
ერთგულებისთვის თქვენსას მოგიზღავთ.
ახლა მშვიდობით. ამაღამ მოვალ.
თორმეტ საათზე ციხის ქონგურთან
გამოვცხადდები.

ყველანი

გმსახურებთ, მილორდ.

ჰამლეტ

და სიყვარული — სიყვარულის წილ.
აბა, ნახვამდის.

(თავს უკრავენ ჰამლეტს და გადიან)

მამისა სული.

აბჯარასხმული! ვერ არის კარგი.
ო, ეს საეჭვო სანახაობა
ამაღამ სრულად წარმოგვიდგება.
ხოლო მანამდე იუფრე სულო.
ბოროტი საქმე მინცი იჩენს თავს,
თუნდაც ქვესკნელში დაუმალო თვალს.

(გადის)

ს უ რ ა თ ი III

ოთახი პოლონიუსის სასახლეში.
შემოდინა ლაერტის და მისი და
ოფელია

ლაერტს

ბარგი-ბარხანა უკვე გემზეა,
გამოვეთხოვოთ ერთმანეთს, დაო,
თუ ზურგის ქარი წამოგვიბერავს;
მე ამასა გთხოვ ნუ დაიზარებ,
და მომაწვდინე ხოლმე ამბავი.

ოფელია

მაგაში ეჭვი არ შეგეპაროს.

ლაერტს

ხოლო ჰამლეტის გუნებგანწყობა, —
ეს გაზაფხულის სისხლის თამაში
და ჭეღვობის იის ყვავილი,
სუსტი, სულსწრაფი, ტკბილი, ხანმოკლე,
სურნელს რომ აფრქვევს სულ ერთი
წუთით.

ეს არის მხოლოდ.

ოფელია

სულ ერთი წუთით?

ლაერტს

წარმოიდგინე, რომ ეს ასეა.
სავსე ბუნება აღვივებს ჩვენში
დიად ძალას და მოხდენილობას.
ისევე როგორც ტაძარის ზრდასთან
იზრდება სიბრძნე, მალდება სული.
იქნებ ამჟამად კიდევ უყვარდე.

მის კეთილ გრძნობას ვერ შებალავენ
ვერც სიბილწე და ვერც ეშმაკობა,
მაგრამ უფრთხილდი, დიდებულებას
სულ სხვა წონა აქვს, მისი სურვილი
მას არ ეკუთვნის, რადგანაც თვითონ
ნივთია თავის წარმომავლობის.

მას არ ძალუძს, რომ მდაბიოსავით
თავისთვის მოჰკრას და მიითალოს.
მის არჩევანზე დამყარებულა
ქვეყნის სიკეთე და კარგად ყოფნა.
ამიტომაა, რომ არჩევანი

შემოზღუდული უნდა გააჩნდეს
სხეულისაგან, რომელის თავი
თვითონ ბრძანდება. ამიტომ თუკი
იგი ამბობს, რომ შენ მას უყვარხარ.

შენ იმდენი ჭკუა უნდა იხმარო, —
ძალუძს მას ასეთ ვითარებაში

რომ ეს ნათქვამი საქმედ აქციოს,
სად მთავარი ხმა დანიასა აქვს.

დაფიქრდი, შენი პატიოსნება
რას დაკარგავს, თუ მიმდობი გულით
მოისმენ იმის ხმატკბილ გალობას.

გულს ნუ დაკარგავ, მკერდის საუნჯეს
ნუ გადაუშლი მის დაქინებულ

და თავაშვებულ მომთხოვნელობას.
ამას უფრთხილდი, ძვირფასო დაო,

თავს ააცილე სურვილის საფრთხე.
თუკი ქალწული ხელგაშლილია

და გულუხვია ზომაზე მეტად,
თუ გაშიშვლდება მთვარის წინაშე,
თავის სიტურფეს ჩამოხსნის ნიღაბს,

სათნობაც კი თავს ვერ დააღწევს
შეუწყალებელ ცილისწამებას,
გაზაფხულის კვირტს მატლივით
ღრღნის,

როცა იგი ჭერ არც კი გაშლილა;
ახალგაზრდობის განთიადზე კი
ხორშაკი ქარი ძლიერ მანენა.

ფრთხილად იყავი. რიდი ყოველთვის
საუკეთესო მეგობარია.

ოფელია

მაგ კარგ ვაკეთილს დავიმახსოვრებ,
ვით მეციხოვნეს ჩემი გულისას.
ოღონდ შენ, ჩემო კეთილო ძმაო,
ნუ მიბაძავ იმ ცოდვიან მამას
ზეცის ეკლიან გზას სხვას უსახავს,
თვითონ კი როგორც გადარეული,
თავაწყვეტილი და მოქვიფე,
ფურისულეებით მოფენილ გზაზე
დროს ატარებს და სულ ავიწყდება
თავისი რჩევა.

(შემოდის პოლონიუსი)

ლაერტს

ჩემზე ნუ შიშობ.

დიდხანს დავყოვნდი... და მამაჩემიც
აქეთკენ მოდის. ორჯერ დალოცვილს —
ორკეცი მადლი. ბედი მიღიმის,

(დაიჩოქებს)

რომ მეორედაც გამოგვესალმოთ.

პოლონიუს

შენ კიდევ აქ ხარ? ვაი სირცხვილო!

აბა, გემისკენ! ჩქარა გემისკენ!

ქარს იალქნები დაუბერია,

შენლა გელიან, დალოცვილ იყავ.

(თავზე ხელს დაადებს)

გულს ჩაიბეჭდე ჩემი ნათქვამი:
შენს აზრებს ენას ნუ გამოაბამ,
მოუფიქრებელ აზრს მოქმედებას.
თუმცა იყავი შინაურული,
უტიფრობად ნუ გადაგეზრდება.
ის მეგობრები, რომელიც შენ გყავს
და ცხოვრებაში გამოგიცდია,
ნუ დაჰკარგავ მათ ძველის ძველ გზასა.
ნუ გაებმები ახალ მძაბიქებს,
ტურებზე რძე რომ არ შესრობიათ.
ჩხუბს მოერიდე, მაგრამ თუ შეგხვდა,
ისე დადექი, შენი მეტოქე
გაფრთხილდეს ამით და გაგერიდოს.
ყველას ნათქვამს შენ ყური ათხოვე,

მაგრამ ყველას ხმით ნუ შეეწევი.
სხვის აზრებს კარგად დაუბდე ყური,
ოღონდ მათ განსჯას არიდე თავი.
ტანისამოსი გქონდეს ძვირფასი, —
რასაც კი შენი ჯიბე გასწვდება, —
მდიდრული, მაგრამ არა ჭრელ-ჭრული,
სამოსშიაც ჩანს კაცის ღირსება.
იქ საფრანგეთში, მაღალ წრეებში,
დახვეწილობას და ჯენტლმენობას
ამითი უფრო გამოარჩევენ.
ვალს ნუ აიღებ, ნურც გაასესხებ,
ფულსაც დაკარგავ და მეგობარსაც.
სესხი შენს საქმეს არაფერს არგებს.
მთავარია კი, იყავ მართალი
შენ საკუთარი თავის წინაშე.
და მას მიჰყევი, ისევე როგორც
ღამე დღეს მისდევს. მაშინ არავის
არ უღალატებ. არც გიღალატებს.
კარგად იყავი, მუდამ თან გლევდეს
ჩემი ლოცვა და ჭკუის დარიგება.

ლაერტს

თავსა ვხრი, მილორდ, მე თქვენს წინაშე.

პოლონიუს

დრო აღარ ითმენს, წადი, მსახურნი
გემზე გელიან.

ლაერტს

(წამოდგება)

აბა, მშვიდობით,
ოფელია, მე რაც შენ ვითხარი,
იცოდე კარგად დაიმასსოვრე.

ოფელია

ჩემს გონებაში ჩაკეტავ იმას
და გასაღებს კი შენ თან გაგატან.

ლაერტს

მშვიდობით იყავ.

(ლაერტი გადის)

პოლონიუს

რა, ოფელია,
ძმამ შენ ისეთი რა დაგიბარა?

ოფელია

თუ თქვენა გნებავთ, ეს საუბარი
ლორდ ჰამლეტს უფრო შეეხებოდა.

პოლონიუს

ღმერთო, კარგია, რომ გამახსენე.
მე ასე მითხრეს, რომ ძალზე ხშირად
იგი თავის დროს შენთან ატარებს,
შენც უშურველად იცლი იმისთვის,
თუ ეს ასეა... როგორც მე მითხრეს,

წინდახედულად მოვიქცეოდ, როგორც წესია... და უნდა ვითხრა, შენ შენი თავის ფასი არ იცნობ... არ გესმის, როგორ უნდა მოიქცეს ჩემი შვილი და შენი ღირსება. თქვენს შორის თუკი რაიმე მოხდა, ყველა მითხარი, არ მომატყუო.

ოფელია

მან მე მომიძღვნა, ჩემო ბატონო,
ბევრი ნაზი და მღელვარე სიტყვა.

პოლონიუს

მღელვარე სიტყვა! ერთი უყურეთ!
ისე ამბობ ვით პატარა გოგო,
ხამი ამ ერთობ საფრთხოს საქმეში!
მერე, შენ მისი სიტყვისა გჯერა?
„მღელვარისაო“, როგორც შენ ამბობ!

ოფელია

არ ვიცი, მილორდ, რაღა ვიფიქრო.

პოლონიუს

დედაო ღვთისა, მაშ მე გასწავლი.
შენ ჯერ ისევე ბავშვი ყოფილხარ,
ყალბი პირობა ნაღდი გგონია,
ეს კი არ არის სუფთა სტერლინგი.
იცოდე, უფრო მეტადა ღირხარ,
ან (თუ არ არის ეს ფუჭი სიტყვა),
მაშ მე ვყოფილვარ სულელი კაცი.

ოფელია

მილორდ, მან გული გადამიშალა
პატიოსნად და კეთილშობლურად.

პოლონიუს

თუ პატიოსანს უწოდებ მაგას
მაშ რაღას უცდი, მიდი, ჰე მიდი!

ოფელია

თავისი სიტყვა მან განამტკიცა
ლამის ყოველი წმინდანის ფიცით.

პოლონიუს

მაგ მახით სულელ ქათმებს იჭერენ.
მე ვიცი, როცა სისხლი ჩუხჩუხებს
რა გულუხვია ენა ფიცისზე.
ეგ აფეთქება, ჩემო გოგონა,
უფრო ანათებს, ვიდრემდე ათბობს,
და ორივე კი სწრაფადვე ჭრება.
ისე რომ, ალი გაბრწყინებული,
შეპირებებში რომ კაშკაშდება,
ნამდვილ ცეცხლად არ უნდა ჩათვალო.
და ამის შემდეგ ქალწულებრივი
კდემა და რიდი შენ მეტი გმართებს.
შენ შენს საუბარს ფასი დაადე,

ისე რომ ყოველ სიტყვასა ფლობდე.
რაც შეეხება უფლისწულ ჰამლეტს,—
კარგად გახსოვდეს, ახალგაზრდაა,
მისი საბელი უფრო გრძელია
და უფრო მეტად მიშვებულია,
ვიდრემდე შენი. ჰო, ოფელია,
ნუ მიენდობი შენ იმის ფიცილს,
რადგან ეს ფიცი მოციქულია
არა იმ ფერით, რითაც იგი ჩანს,
თითქოს ნამდვილი მვედრებელია
სიწმინდისა და ღვთიურ კავშირის.
შუა კაცია უწმინდურობის
ღვთისმოსავ ფიცად რომა ღაღადებს,
რომ უფრო უკეთ აგებას თვალი...
იციდე ერთხელ და სამუდამოდ:
დღევანდელ დღიდან ნებას არ დაგართავ
რომ შენი მცირე მოკლილობის ჟამს
პრინცს ხმა გასცე და ემასლაათო.
მე შენ გიბრძანებ. ახლა მიბრძანდი.

ოფელია

გემორჩილები, მამავ ბატონო.

IV ს უ რ ა თ ი

ქონგურებით შემოფარგლული
მოედანი. ჰამლეტ, ჰორაციო და
მარცელუს გამოდიან ერთ-ერთი
პატარა კოშკურიდან

ჰამლეტ

ყინვა ძალღვივით იკბინება, ძალიან ცივა.

ჰორაციო

მართლაც რომ ატანს ძვალსა და
რბილში.

ჰამლეტ

რა დროა ახლა?

ჰორაციო

თორმეტი ხდება.

მარცელუს

თორმეტმა უკვე წიდან დარეკა.

ჰორაციო

მართლა? ეტყობა არ გამიგია,
მაშ ახლოვდება ახლა ის ჟამი,
როცა აჩრდილი უნდა გამოჩნდეს.
(ისმის ფანფარებისა და ზარბაზნების
გრილის ხმა)

ეს რალს ნიშნავს, ბატონიშვილო?

ჰამლეტ

ამდამ ჩვენი მეფე ნადიმობს,

ქეიფობს, ღრეობს, ჰოდა როცა ის
ფიალით დაცლის რეინის ღვინოს,
დაფდაფების და ფანფარების ხმა
გნაისით უნდა ამცნოს ქვეყანას, —
ეს ზარ-ზეიმით უნდა აღნიშნოს.

ჰორაციო

წესია ეგა?

ჰამლეტ

კი, არის რალაც.

თუმც მე რომ მკითხო, — აქ ვარ

აღზრდილი

და ამ წესებთან ერთად შეზრდილი, —

ასეთი წესის დაცვას სჯობია

და ღირსეულიც იქნება უფრო,

რომ ცხოვრებაში აღკვეთო იგი.

ხელგაშლილი და ფუჭი ღრეობა

ყოველ მხარეში, მარცხნივ თუ

მარჯვნივ,

უფროვე გვარცხვენს სხვა ხალხთა

შორის.

მიტომ გვარქმევენ ჩვენ ლობაზარებს,

ღორულ სახელებს არ იშურებენ,

რაც ასე ბლაღავს მაღალ ღირებას.

ეს კი ნამდვილად რაიმე სწრაფვას

ძირშივე უკვეთს დიდ წარმატებას.

ხან ასეც ხდება, რომ ზოგ კაცს ნაკლო

ბუნებითა აქვს თანდაყოლილი

და ამისათვის მას ბრალს ვერ დასდებ.

(რადგან ბუნებას წარმომავლობის

სხვა არჩევანი არ გააჩნია),

მაგრამ ზნეობის ძალად გადახრა

ამ ჩანათესლის განადგურებით,

ანდა, სხვა ხერხით, გულმოდგინებით,

მიხრა-მოხრით თუ უხეში ქცევით,

(ეს ხალხი, მათზე ასე ვიტყვოდი,

წუნით არიან დაღდასმულები,

რომელთა ხვედრი და აღნაგობა

ბედის ვარსკვლავით დადგინებულია),

გარდა ღირსების და სათნოების.

დე, კიდევ ქონდეს მიმზიდველობა,

საერთოდ კაცს რომ უნდა გააჩნდეს,

მაგრამ საერთო მსჯავრდებულებით,

ამ ნაკლით იგი განწირულია.

სულ ერთი წვეთი ბოროტებისა

ეჭვებსა ბადებს თვით იმის არსში,

საკუთარ თავის შესარცხვენელად.

(შემოდის აჩრდილი)

ჰორაციო

შეხედეთ, მილორდ, აგერ გამოჩნდა.

ჰამლეტ

ო, ღმერთო ჩემო, შენ დაგვიფარე!
კეთილი ხარ თუ ბოროტი სული,
მოსულხარ ზეცით თუ ქვესკნლიდან,
ავი გაქვს ზრახვა, თუ ქველმოქმედი,
რომ მოგვევლინე იღუმალ სახით,
მაინც გაგცემ ხმას, — პრინცი ჰამლეტი,
მეფეო, მამავ, დანიის მეფე
ო, ხმა გამეცი გულს ნუ მიხეტქავ
გაუგებრობით! მითხარი, რატომ
კანონიერად დამარხვასა და
წესის აგებას, რაც სიკვილს ახლავს,
გამოქცევი შენი სხეული.
რატომ გახია მაგ შენმა ძვლებმა
სულარა წმინდა სანთლით ნაჟღენთი.
რატომ გაიხსნა შენი აკლამა,
სადაც შენ მშვიდად განისვენებდი.
რად გადიწია მარმარილოს ქვა,
რათა მიწაზე კვლავ ამოეშვი.
ეს რასა ნიშნავს, უსულო გვამი
კვლავ შეაბჯრული რომ მოგვევლინე.
ფოლადის ბეგთრით ბრწყინავ მთვარეზე
საზარელ იერს სძენ ძალით ღამეს.
ჩვენ კი ბუნების წმინდა წყლის

სულელთ,
ისეც შიშნაჰამთ რომ თავზარსა გვცემ
იმ ამბით, რასაც ჩვენი გონება
და ჩვენი სული ვერ გასწვდომია.
მითხარი რატომ? რისთვის? ან რა
გქმნა?

(აჩრდილი თავის ქნევით ანიშნებს
ჰამლეტს)

ჰორაციო

თავით განიშნებთ, რომ მას თან გაყვეთ,
თითქოს იმისი სურვილი აქვს, რომ
მხოლოდ მარტო თქვენ გელაპარაკოს
მარცელუს
შეხედეთ, როგორ თავაზიანად
გიწვევთ, რომ განზე გადგეთ იმასთან,
მაგრამ ნუ წახვალთ.

ჰორაციო

არამც და არამც.

ჰამლეტ

თუ ხმას არ გამცემს, მაშინ გაყვები.

ჰორაციო

მაგას ნუ იხამთ.

ჰამლეტ

რატომ, რის შიშით?
ჩემი სიცოცხლე ჩირად არ მიღირს.

ანდა მან ჩემს სულს რა უნდა ავნოს,
როცა მის გვარად ის უკვდავი
ხელახლა მიწვევს. აჰა, წაველი!

ჰორაციო

იქნება ზღვაში სურს ჩაგიტყუოთ,
ან გაგიყვანოთ სალი კლდის პირას,
ზღვიდან საზარლად ამოზიდულზე,
შენს ძალუმ აზრს რომ მიანგრ-

მონარკეუს

და ქკვაზე შეგშლის. კარგად დაფიქრდი.
სწორედ ის არის ზუსტი ალაგი
უგუნურობის ჭირვეულობის
ყველა არსებას ქკვას გადააცდენს
სიღრმის ყურება და ზღვის ღრიალი.

ჰამლეტ

ჩგი კვლავ მიხმობს. წადი, მოგყვები.

მარცელუს

მილორდ, ნუ წახვალთ.

ჰამლეტ

გასწიეთ ხელი!

ჰორაციო

მილორდ, გონს მოდიოთ. თქვენ არსად
წახვალთ.

ჰამლეტ

ჩემი იღბალი ყოყინით მიხმობს
და მცირე ძარღვსაც ვაყკაცობას ძენს,
ვით ყველა ნერვი ნემეის ლომის.
ისევე მეძახის. ხელი გამიშვით,
თქვენ ჭენტლმენებო, ვერ შემაკავებთ.
ზეცის შეწევნით აჩრდილად ვაქცევ,
იმას, ვინც მე წინ გადამიდგება.
მე ვთქვი მომცილდით! გასწი,
მოგყვები.

(აჩრდილი და ჰამლეტი გადიან)

ჰორაციო

იმედაყრილი ის მთლად გაშმაგდა
ამ საზარელი წარმოსახვისგან.

მარცელუს

გავყვეთ. არა ხამს ახლა ურჩობა.

ჰორაციო

წავიდეთ! ნეტავ რით დამთავრდება?

მარცელუს

ძირამდე გალბა დანიის მხარეს.

ჰორაციო

ისევე ზეცა გამოასწორებს.

მარცელუს

ახლა კი მიყვეთ ჩვენს ბატონიშვილს.
(გადიან)

ცხის ქონგურებიანი კედელი
შემოდინ აჩრდილი და ჰამლეტი

ჰამლეტ

საით მიგყავარ? მეტს არ წამოვალ.

აჩრდილი

მაშ მომისმინე.

ჰამლეტ

გისმენ.

აჩრდილი

ახლოა

ჩემი საათი, როცა უკანვე
იმ მწვალეებელთა გოგირდის აღში
ვალდებული ვარ ჩემით დავბრუნდე.

ჰამლეტ

ო, საცოდავო აჩრდილო!

აჩრდილი

არ მსურს,

ეგ შეცოდება შენი ვისმინო.
სჯობს დაკვირვებით მიაპყრო ყური
იმას, რასაც მე ახლა გაგიმხელ.

ჰამლეტ

ბრძანე, მე გისმენ.

აჩრდილი

და შურს, იძიებ,

იმაზედ, რასაც ახლა გაიგებ.

ჰამლეტ

რაო?

აჩრდილი

სული ვარ მე მამაშენის.
რომლისთვისაც ბედს დაუწერია
ლამლამეობით გარეთ წაწალი,
ხოლო დღისით კი ცეცხლში დადაღვა,
ვიდრე ცოდვანი მიწიერების,
რაც სიცოცხლეში ჩამიდენია,
დაიწვება და განვიწმინდები.
მე აკრძალული რომ არა მქონდეს
გითხრა ბნელეთის საიდუმლონი,
ისეთ ხეაშიადს გაგიმელავენბდი
რომ უმნიშვნელო მისი სიტყვაც კი
სულს ერთიანად აგიწეწავდა,
ახალგაზრდა სისხლს გაგიყინავდა,
თვალები ბუდით გადმოგცვიოდა,
როგორც ვარკველავნი ცვივიან ციდან.
ქოჩორი ყალყზე დაგიდგებოდა
მწყობრად რომა გაქვს დალაგებული,
ყოველი ღერი აიშლებოდა
ვით აქოჩირილი ზღარბის ეკლები.

მარადისობის გამომქლავნება
ვერ გაენდობა სულდგმულის ყურებზე.
ახლა მისმინე, კარგად მისმინე,
თუ გყვარებია ძვირფასი მამა...

ჰამლეტ

ო, ღმერთო!

აჩრდილი

შური იძიე მისი

ბილწი, ვერაგი მკვლელობისათვის.

ჰამლეტ

მკვლელობისათვის?

აჩრდილი

უსაზიზღრესი

ყველაზე ბილწი, ლალატით საესე,
შემზარავი და ნაძალადევი.

ჰამლეტ

ჩქარა მითხარი, რომ შალი ფრთებით,
როგორც ოცნება სიყვარულისა,
შურისაგებად გავფრინდე სწრაფად.

აჩრდილი

ვხედავ მზადა ხარ. მაგრამ თუნდ გავდე
ტოტყ სარვეელას, თავისი ფესვი
ლეთის პირას რომ გაუბარჯლია,
ამ დროს ისიც კი აღენტებოდა.
მისმინე, ჰამლეტ, ხმა ასე დადის,
რომ როცა მე ჩემს ხეხილის ბაღში
წყნარად და მშვიდად განვისვენებდი,
ძილში ვითომდა გველს დავეგესლე.
ჰოდა, ამგვარად დანიის ყური
შეთითხნილ ამბით დავსებულა.
მაგრამ ახლა კი, ყრმავ ღირსეულო,
იმ გველს, შენ მამა რომ დაგიგესლა,
მამიშენისვე გვირგვინი ადგას.

ჰამლეტ

ო, სულო ჩემო, წინასწარ მჭკრეტო
მაშ ბიძაჩემი?

აჩრდილი

სისხლის აღმრევი,

გარყვნილი მხეცი და მოლალატი.
გრძნეულის ჭკუით და მუხთალ ალავით.
ო, ვერაგო ჭკუავ და საჩუქრებო,
თქვენა გაქვთ ძალა იმგვრ ცდუნების,
რომ მიიყვანეთ დედოფალიც კი, —
მოჩვენებითად უბიწო, სათნო, —
სასირცხო კინის აღსრულებამდე.
ო, ჰამლეტ, ეს რა დაცემა იყო
ჩემი ღირსების და სიყვარულის.
ასე ხელიხელ ჩაკიდებულნი

რომ მივიდოდით იმ აღთქმის შემდეგ,
მე რომ მივეცი ქორწინების უამს,
ასე დაკნინდა არამზადამდე,
რომლის ბუნება ერთობ მწირია
ჩემი კაცობის საპირისპიროდ.
თუმც სათნოება არ დაეცემა
ცოდვა ედემად რომც მოვევლინოს.
აეხორცობა კი გულს მოიყირჭებს
გინდ ანგელოზი ბრწყინვალე ახლდეს.
იწვეს თუნდ ზეცის ქვეშაგებელზე
ნაგვის ნაყარზე მაინც ინალვლებს.
მაგრამ დავწყნარდეთ მე მგონი, ახლა
დილის ჰაერის სურნელი მეცა
მოკლედლა მოვჭრი. როცა მეძინა
ხეხილის ბაღში, — წესადა მქონდა
ყოველ შუადღეს იქ მოსვენება, —
იქ ბიძაშენმა, ჩასაფრებულმა,
ის მოსვენების უამი წარმტაცა.
წყვეულ ლენცოფის წვენიო შუშაში,
ყურში ჩამასხა, კეთრის ნაწური,
რომლის ქმედება კაცის სისხლისთვის
ერთობ მტრულია ვერცხლისწყალივით,
გააღწევს ყველა ბუნებრივ ჭიშკარს,
ძარღვებში ატანს და იმ წამს ყინავს,
ისე ვით კვეთი რძეს შეადედებს,
დააღეკრტებს კაცის ჯანმრთელ
სისხლს.

მეც ეს დამმართა და ვით კეთროვანს
მთლად ამეკერცლა, ლაზარეს
მსგავსად,
გლუვი სხეული...
ამგვარად ძილში ჩემი ძმის ხელით
უცებ დავკარგე ჩემი სიცოცხლე,
ჩემი გვირგვინი და დედოფალი.
დრო არ მომცა, რომ მომენანია
დამძიმებული ჩემი ცოდვები,
გამგზავნა ცოდვით გასაკითხავში
უმირონოდ და უზიარებლად.
ჯერ შეცნობილიც კი არა მქონდა,
მე კი გამგზავნა პასუხსაგებად
ზადით და მანკით ტვირთად რომ მაწვა
საზარელია! ძალზე საზარი!
შენ ბუნებაში ეს გაგანია,
ეს ყველაფერი არ აიტანო,
დანის მეფის ქვეშაგებელი
ამ წყვეულ მწერთ არ შეაბლაღვინო.
მაგრამ როგორც არ უნდა მოიქცე,
ნუ დაასვამ შუბლს სამარცხვინო დაღს,
ნუ განიზრახავ სულით რამე ცუდს
დედის წინააღმდეგ. ზეცას მიანდე.

მის მკერდში ეკალს დაუდევს ბინა
რაც წყლულს და ჩხვლეტას მას აო
მოაკრბტსწუღი
გოგოქთქვა
ახლა მშვიდობით. ციკინათელა
გვამცნობს, რომ დილა გვიანლოვდება,
რადგანაც აქრობს ფუჭ და მკრთალ
ნათელს.

მშვიდობით იყავ. არ დამივიწყო.
(გადის)

ჰამლეტ
ზეცის განმგებნო! ო, დედამიწავ!
რალა ვოქვა მეტი? ქვესკნელის ძალნო!
თფუი, დაწყნარდი, იყუჩე გულო!
ნუ მომელვენთეთ, მუხლებო, უცებ,
მყარად დადექით. არ დამავიწყდე?
შე საცოდავო, აჩრდილის სულო,
ვიდრე ღიმღამებს მეხსიერება
ამ ჩემს არეულ, შემოღოლ გოგრაში...
არ დამავიწყდე? მეხსიერების
ჩემის ფურცლიდან ყველაფერს წავშლი.
იმ ტრივიალურ ყველა ჩანაწერს,
ყველა პრინციპს და ყველა ქცევის წესს,
რაც კი წიგნებით შემისწავლია.
წარსულის ყველა შთაბეჭდილებას
ახალგაზრდობამ და დაკვირვებამ
ასე ნათლად რომ შემომინახა.
შენი ანდერძი იცოცხლებს მხოლოდ
ჩემი გონების წიგნში, ტომებში,
სულმდაბლობასთან შეურეველად.
ღიახ, ღმერთს ვფიცავ!
ო, დამლუბველო, დედაკაცო!
ო, მომღიმარე ბოროტმოქმედო,
წყვეულო ქლესავ, წყვეულო ქლესავ!
ო, არამზადავ გაღიმებულო!
ჩემს სულის წიგნში უნდა ჩავწერო,
რომ შეიძლება აქ, დანიაში
ღიმილ-ღიმილით სალახანობა.
ამისი რწმენა ნამდვილადა მაქვს.

(წერს)
მაშ ბიძაჩემო, აქა ბრძანდები,
აი, ჩემი სიტყვა: „მშვიდობით იყავ,
არ დამივიწყო“ — აჰა, ეს არის
მე ფიცო მივეც.

ჰორაციო და მარცელუსი
(გარედან)
მილორდ, მილორდ!
(შემოდიან ჰორაციო და მარცელუსი)
მარცელუსი
ლორდ ჰამლეტ!

ჰორაციო

ღმერთი გფარავდეს!

ჰამლეტ

ასემც იყოს!

მარცელუს

ჰეი, ჰო, ჰო, მილორდ!

ჰამლეტ

ჰეი, ჰო, ჰო, აქეთ, აქეთ, ბიჭებო!
აქეთ წამოდით, ჩიტებო, აქეთ.

მარცელუს

რა ამბავია, კეთილო მილორდ?

ჰორაციო

ახალს რას იტყვი, ბატონიშვილო?

ჰამლეტ

ო, საოცრება!

ჰორაციო

გვითხარი, მილორდ.

ჰამლეტ

არა, თქვენ სადმე სიტყვა დაგცდებათ.

ჰორაციო

კრინტსაც არ დავძრავ, ვფიცავარ ზეცას.

მარცელუს

მეც არას ვიტყვი, ბატონიშვილო.

ჰამლეტ

თქვენ როგორ იტყვით? დასაჯერი, რომ საიდუმლო ჩვენში დარჩება?

ორივე

ღმერთს გეფიცებით, ბატონიშვილო

ჰამლეტ

დანიაში ჯერ არ უტყვობია
ასეთ აშკარა გაიძვერას მსგავსს.

ჰორაციო

მაგის თქმას სულაც არ სჭირდებოდა
აჩრდილის მოსვლა, მკვდრეთით
აღდგომა.

ჰამლეტ

თქვენ მართალი ხართ; სრულად
მართალი

ამიტომ ზედმეტ სიტყვის გარეშე
ჩვენ ჩამოვართვით ერთმანეთს ხელი
და გავიყარნეთ; თქვენ თქვენი საქმე
და განზრახვანი გეზს გიჩვენებენ
რადგან ყოველ კაცს აქვს თავის საქმე,
თავის ზრახვები და სურვილები.
მე ჩემის მხრით კი საწყალობელი
საყდარში წავალ და იქ ვილოცებ.

ჰორაციო

მილორდ, ეს არის ყოველად გიყურო,
დაუწყობელი სიტყვები თქვენს

ჰამლეტ

ძალიან ვწუხვარ, თუკი გეწყინათ.
გულითა ვწუხვარ.

ჰორაციო

წყენა არ არის.

ჰამლეტ

როგორ არ არის, ჩემო კეთილო,
ვფიცავარ წმინდა პატრიქს, რომ არის.
კი, საწყენია. მძიმე საწყენია.
რაც შეეხება მოვლენილ აჩრდილს,
ის იყო მხოლოდ ალალი სული,
მე ასე გეტყვით, თქვენის ნებართვით.
ცნობის წადილი, რაც ახლა მოხდა,
უნდა მოიკლათ. როგორაც შესძლებთ.
ახლა კეთილნო და მეგობრებო,
თანამეზობრილნო სკოლაში, ჯარში,
ერთი პატარა სათხოვარი მაქვს.

ჰორაციო

რა სათხოვარი? მზადა ვართ, მილორდ

ჰამლეტ

ნურავის ეტყვით, რაც ღამით ნახეთ.

ორივე

კრინტსაც არ დავძრავთ, ბატონიშვილო.

ჰამლეტ

მაშ, შემომფიცეთ.

ჰორაციო

ფიცით გარწმუნებთ,
მე არავისთან არ დავძრავ ენას.

მარცელუს

არც მე, მილორდ, ვფიცავ.

ჰამლეტ

ჩემს ხმალზედ.

მარცელუს

ჩვენ უკვე, მილორდ, მოგეცით ფიცი.

ჰამლეტ

მხოლოდ ჩემს ხმალზედ, მხოლოდ ჩემს
ხმალზედ.

(ისმის აჩრდილის ხმა ქვემოდან)

აჩრდილი

შეჰფიცეთ.

ჰამლეტ

ჰა, ჰა, ჰა, ბიჭოს! შენც მაგას ამბობ?
მანდ იმყოფები, კეთილო კაცო?
მოდით, ხომ გესმით ხმა საარდაფიდან,
დათანხმდით ფიცზე.

ჰორაციო

წარმოსთქვი ფიცი.

ჰამლეტ
არსად ვთქვა რამე, რაც მე აქ ვნახე.
ეს თქვით მანვილზე.

**აჩრდილი
(ქვემოდან)**

შეჰფიცეთ.

ჰამლეტ

Hic et ubique¹ ადგილს შევიცვლით.
მოდიტ, ჯენტლმენო, აქეთ წამოდიტ.
ხელი დაადეთ ვადაზე ჩემს ხმალს.
ფიცი მომეცით ამ ჩემს მახვილზე,
რომ არსად იტყვიტ, რაც აქ გაიგეთ.

**აჩრდილი
(ქვემოდან)**

შეჰფიცეთ ხმალზე.

ჰამლეტ

კარგადა ბრძანებ,
ბებერო მუღო! რა სწრაფადა თხრი,
მადაროს მთხრელი ხარ ღირსეული!
ჰა, ერთხელ კიდე ვადავინაცვლოტ.

ჰორაციო

დიდება, შენდა, ღმერთო! ეს უცხო
საოცრებაა არგაგონილი.

ჰამლეტ

მით უმეტესი; რაკი უცხოა,
ისე მიიღეთ, როგორც შეჰფერის.
ბევრი რამ არის ქვეყნად ისეთი,
შენ, ჰორაციო, ვით ფილოსოფოსს,
სიზმრადაც რომ არ მოგელანდება.
ახლა მისმინეთ:
წარსულშიც, მერეც, არც არასოდეს,
და ამისათვის გწყალობდეთ ღმერთი,
ახირებულად გინდაც მოვიქცე,
(რომ მნახოტ, მაშინ ნურას შეიმჩნევთ),
თუნდ ფანტასტურად ეს მოგეჩვენოტ),
ხელებს ნუ გაშლიტ ფართოდ იმ უამად,
ნულარ დაიწყებტ თავების კანტურს,
ორაზროვნად ნურაფერს იტყვიტ,
ამის მსგავს რამეს—„ვი, კრ, ჩვენ“
ვიციტ,“
„ვიტყოლიტ რამეს, ნება რომ
გვკონდეს“
„რომ გვდომებოდა ამის მოყოლა“,
და ამის მსგავსი მინიშნებებით,
რომ რაღაც იციტ... ეს შემომფიცეთ
და ღმერთი იყოს თქვენი მფარველი.

¹ აქაც და ყველგან (ლათ.)

**აჩრდილი
(ქვემოდან)**

შეჰფიცეთ.

(ისინი ფიცს აძლევენ)

ჰამლეტ

აჰა, დამშვიდდი, მშფოთვარე სულო.
თქვენ კი ჯენტლმენო, მე მთელი
გრძნობით

ისე გენდობით ვით საკუთარ თავს,
და რითაც ძალუძს საცოდავ ჰამლეტს,
არას დაზოგავს მეგობრისათვის.
ღვთის ნებით ესეც მალე იქნება.
ერთად წავიდეთ. და ენას კბილი
მაგრად დაადგით, მე გვედრებით.
ღრო წალმა ბრუნავს. ბედო, ტიალო,
გავჩენილვარ რომ მოვატრიალო!
აბა, გავსწოოტ, ერთად წავიდეთ.

(გადაიან)

II მოქმედება

სცენა I, ოთახი

**შემოდიან მოხუცი პოლონიუსი
და მისი მსახური რეინალდო**

პოლონიუს

ამ ფულს და წერილს გადასცემ ლაერტს.

რეინალდო

გადავცემ, მილორდ.

პოლონიუს

კარგი იქნება
სანამ ეწვევი, გამოიკითხო
როგორ იქცევა.

რეინალდო

მეც სწორედ მაგას ვაპირებდი, ჩემო
ბატონო.

პოლონიუს

ძალიან კარგი, ძალიან კარგი.
ყური დამიგდე, ჯერ ის შეიტყვე
დანიიდან ვინ არის პარიზში,
რა ჯურის ხალხი, როგორ ცხოვრობენ,
ვისთან დადიან, რა ხარჯები აქვთ,
ანდა, საერთოდ, სად ბინადრობენ.
როს შეიტყობ რა ხალხში ტრიალებს,
და თუ ისინიც იცნობენ ჩემს ვაჟს,
დაუახლოვდი, გამოიკითხო,
ვითომ შორიდან იცნობ ამ ყმაწვილს.
„ვიცნობ მამამისს, მაგის

მეგობრებს“, —

ასე უთხარი, — „ამასაც ვიცნობ“, —
კარგად მიმიხვდი, პა, რეინალდო?

რეინალდო

ძალიან კარგად, ჩემო ბატონო.

პოლონიუს

„ცოტათი ვიცნობ“, და ნუკი ეტყვი
„კარგად ვიცნობ“, თან დაამატე, —
„გიჟმაჟია-თქო“, ესეც უთხარი,
„ყური მომიკრავს ასე თუ ისე“,
დააბრალებ მას, რაც კი გენებოს,
ოღონდ ისეთი რამ არ დასწამო,
რაც შეურაცხყოფს იმის ღირსებას.
ამას უფრთხილდი მხოლოდ დასწამე
ანცობა, შფოთი, დაუდგრობა,
რაც შუდამ თან სდევს, ახასიათებს
ახალგაზრდობას, თავისუფლებას.

რეინალდო

ასე ვთქვათ, მილორდ, რამე თამაში.

პოლონიუს

კიი, სმა-ჰამა, ფარიკაობა,
ჩხუბი და ლანძღვა, აყალ-მაყალი,
ქალების დევნა, — ესეც უთხარი

რეინალდო

სახელს გაუტეხს მაგის თქმა, მილორდ.

პოლონიუს

შენ მე მენდე, რომ ეგ არ მოხდება,
შენი ნათქვამიც შეალამაზე,
ახლა იმასაც ნუკი დასწამებ,
რომ გარყვნილება ჩვევადა ქონდეს.
ასეთი რამე არც მიფიქრია.
მის ცოდვებს იტყვი ისე, უბრალოდ.
რომ ჩამოგართვან მის სილაღეში,
ფიცები გონების აღტკინებაში
და ცხელი სისხლის ბობოქრობაში,
რაც რომ ყველა კაცს ახასიათებს.

რეინალდო

კი, მაგრამ, ჩემო კარგო ბატონო...

პოლონიუს

ეს რად უნდა ქმნა?

რეინალდო

ღიახ, ბატონო.

მინდა ვიცოდე.

პოლონიუს

კეთილი სერ, და
განზრახვა მაქვს მე აი, ასეთი, —
ფიქრობ ესაა კანონიერი,
სამართლიანი ჭკუის დარიგება;

შენ ჩემს ძეს ამით სახელს გაუტეხს,
როგორც შელახულ და ნახშარ საგანს,
მაგრამ ის, ვისაც ესაუბრები, ^{განაწილები}
და ის ყმაწვილი, ვინც შენ ახსენე,
დამნაშავეა, რაც ბრალად დასდე, —
აი, ამგვარად გაგიბამს ბაასს:
„კეთილო სერ“, ან „ო, მეგობარო“,
„ჩემო ბატონო“, — გააჩნია იქ
როგორი ფორმა აქვთ მიმართვისა,
ეს გააჩნია თვით...

რეინალდო

კი, ბატონო,

პოლონიუს

შემდეგ, სერ, იგი... იგი აიღებს...
რის თქმა მინდოდა? ღმერთმანი
მართლა...

რამის თქმა მსურდა! რაზედ შეეჩერდი?

რეინალდო

„გაგიბამს ბაასს“, „ო, მეგობარო“,
„ჩემო ბატონო...“

პოლონიუს

ღიახ, „გაგიბამს“,
და მოგახსენებს: „ვიცნობ მაგ
ჭენტლმენს;

გუშინაც შეგვხვდი, არა, გუშინწინ,
იმასთან იყო, ამადა ამ დროს,
ცოტა იკინჯყლა ოდნავ ნასვამმა,
როდესაც ჩოგბურთს თამაშობდნენო“.
ამასაც გეტყვის: „ისიცა ვნახე
უწესო სახლში შედიოდაო“,
მოკლედ ბორდელში, და ასე შემდეგ.
ახლა ხომ მიხვდი...

ჰოდა, სიცრუის სატყუარათი
შენ დაიჭირე სიმართლის თევზი.
ის, ვინც ბრძენი და შორსმჭკვრეტელია
ოდრო-ჩოდროთი მიაღწევს სწორ გზას.
ასე, რომ ჩემი რჩევა, თათბირით
გაიგებ ამბავს ჩემი შვილისას.
ახლა მიმიხვდი? თუ კიდევ ვერა?

რეინალდო

მიგიხვდით, მილორდ.

პოლონიუს

ღმერთი გწყალობდეს,
წადი მშვიდობით.

რეინალდო

მშვიდობით, მილორდ.

პოლონიუს

შენც მიაღვენე მის ჭკევას თვალი.

რეონადლო
მესმის, ბატონო.

პოლონიუს
დე, თავის სტვირზე
კარგად იხტუნოს.

რეინადლო
მესმის, ბატონო.

(გადის)
პოლონიუს
მშვიდობით.

(შემოდის ოფელია)
ა, ოფელია, რაშია საქმე?

ოფელია
მილორდ, ო, მილორდ, შიშით
ვცახცახებ!

პოლონიუს
ღმერთო გვიშველე. რამ შეგაშინა?

ოფელია
მე ჩემს ოთახში საკერავს ვუჯექ, პრინცი ჰამლეტი კამზოლ ჩახსნილი, უქუდოდ, წინდებტალახიანი, წვივსაკრავნი კი ჩამოჩაჩული ბორკილებივით ეკიდა მუხლზე, თვის პერანგით გაფითრებული აკანკალებულ ფეხზე ძლივს იდგა. ისე საბრალოდ იცქირებოდა, რომ მოსულაო ჯოჯოხეთიდან რათა მოეთხრო ავი ამბავი, — ასე ოთახში გამომეცხადა.

პოლონიუს
შენი ტრფიალით გაგიჟებული?

ოფელია
არ ვიცი, მილორდ. ნამდვილად ვშიშობ, ვაითუ ასეა.

პოლონიუს
მერე, რა გითხრა?

ოფელია
მაჯებში მაგრად ჩამავლო ხელი; შემდეგ გამშორდა ერთი ნაბიჯით, მეორე ხელი შუბლზე მიიდო და ჩამაცქერდა სახეში ისე, თითქოს უნდოდა ჩემი დახატვა. აი, ამგვარად კარგა ხანს იდგა. ბოლოს ხელები შემიჯანჯლარა და ისე ძლიერ ამოიკვნესა, რომ ლამის გული ამოაყოლა იმ უქანასკნელ სულის ამოთქმას. ამის მერე კი ხელი შემიშვა,

ერთი მხარმიდმა გადმომხედა და ის გზა ბრმისავით გაიგნო თითქოს რადგან კარებში ისე გავიდა ჩემთვის თვალი არ მოუწყვეტია.

პოლონიუს
წამოდი ჩემთან. მეფე მოვნახოთ. ეს სიყვარულის სიგიჟე არის, რომელიც თავის ძალით მას ღუპავს და განუსჯელი იმისი ნება უგნურებისკენ წარმართავს მხოლოდ. ისევე როგორც ყოველი ვნება, რაც კი არსებობს ამ ცის თალის ქვეშ და აბობოქრებს კაცის ბუნებას. მე ვწუხვარ. მკვახედ ხომ არა გითქვამს? ბოლო დროს მკაცრად ხომ არ ექცევი?

ოფელია
ო, არა, მილორდ. როგორც მიბრძანეთ, იმის წერილებს აღარ ვიღებდი და ჩემთან მოსვლაც კი ავუკრძალე.

პოლონიუს
და სწორედ მაგან თუ გააგიჟა. მეტად ვწუხვარ, რომ იმის საქციელს გულისყურით რომ არ ვექცეოდი და უფრო მეტად აღარ განვსჯიდი. იმას ვშიშობდი რომ ფუჭი ქცევით შენი დაღუპვა ელო მას გულში. დასწყევლოს ღმერთმა ჩემი ექვები! ჩემს ასაკისთვის ბუნებრივია ასე ყველაფრის ქექვა და ჩხრეკა, ისევე როგორც ახალგაზრდისთვის საზრიანობის ნაკლოვანება. წამო, წავიდეო ჩვენს ხელმწიფესთან, უნდა იცოდეს მან ყველაფერი. ის შეიძლება კიდევ გაბრაზდეს, მაგრამ დაფარვას მეტი ვნება აქვს. წამოდი.

(გადიან)
II სცენა
ციხედარბაზი
იმის ფანფარების ხმა. შემოდინ მეფე და დედოფალი, როზენკრანც, გილდენსტერნ და სხვები

მეფე
კეთილი იყოს თქვენი ჩამოსვლა, ჩემო როზენკრანც, ჩემო გილდენსტერნ, გარდა იმისა, რომ თქვენი ხილვის

ჩვენ ყველა ძლიერ მოხარულნი ვართ, თქვენი აქ ასე სწრაფად მოხმობა საჭიროებამ გამოიწვია.

თქვენ ალბათ უკვე ცოტა რამ იცით პრინცი ჰამლეტის გარდაქმნის ამბის, გარდაქმნას ვამბობ რადგანაც იგი არც გარეგნობით, არც შინაგანად აღარ გავს იმას, რაც ადრე იყო. რა უნდა იყოს ამის მიზეზი თუ არა მისი მამის სიკვდილი, რომ ასე ძლიერ მოუსპო ძალა საკუთარ თავის შეგნებისაც კი. ვერ გამოვიკა. მე ორივეს გთხოვთ, რადგან შეზრდილი ხართ ბავშვობიდან, და მის ზნე-ჩვევებს ახლოდან იცნობთ, დარჩით ჩვენს კარზე ცოტაოდენ ხანს, რადგანაც თქვენთან ურთიერთობით დაიყოლიოთ თავშესაქცევად და მასთან ერთად გამოიკვლიოთ, — რამდენად ამას შემთხვევა მოგცემთ, — რას ფარავს, რატომ არის მკუმუნვარე, რომ მოგუნახოთ ამას წამალი.

დედოფალი

ჩემო კეთილნო, თქვენ იგი ხშირად გიხსენებთ ხოლმე და ასე მჯერა, ორი კაცი არ მოიძებნება, რომ იგი თქვენებურ მიენდობოდეს. თუ გამოიჩინებ გულითადობას და კეთილ ნებას აქ დასარჩენად, თუკი დავგვიტომობთ დროს მცირე ხანით და ხელს შეუწყობთ ჩვენს წადილს, იმედს, თქვენი შეწევნა დაჯილდოვდება როგორც შეფერის მეფის წყალობას.

როზენკრანც

ბრწყინვალე მეფე და დედოფალი, იმ სუზერენის უსაზღვრო ძალით, რაცა გაქვთ ჩვენზე, ძალგით ეგ ნება, კი არა გეთხოვოთ, მხოლოდ გვიბრძანო

გილდენსტერნ

გემორჩილებით ჩვენ ორივენი. გვიგულეთ სრულად თქვენს სამსახურში, რომ ჩვენი ღვაწლი თქვენ შემოგწიროთ. ველით ბრძანებას.

მეფე

გვიდლობთ როზენკრანც, ქველო გილდენსტერნ.

დედოფალი

გმადლობთ გილდენსტერნ, ქველო როზენკრანც, მე გევეღრებით ახლავ წახვიდეთ ჩემს უღრესად სახეცვლილ შვილთან, თქვენც, ზოგიერთნი, თან ეახელით ამ ჭენტლმენებს და იქ მიიყვანეთ სადაც ამჟამად არის ჰამლეტი.

გილდენსტერნ

ღმერთმა ქმნას ჩვენი ცდა და აქ ყოფნა მისთვის საამო და სარგო გახდეს!

დედოფალი

ო. ამინ.

(როზენკრანც, გილდენსტერნ და რამოდენიმე მსახური გადის. შემოდის პოლონიუს)

პოლონიუს

(მეფეს)

ელჩნი გეზღონენ ნორვეგიიდან, ბელნიერად და კარგად დაბრუნდნენ.

მეფე

შენ მუდამ კარგი ამბის მაცნე ხარ.

პოლონიუს

ნამდვილად, მილორდ? გარწმუნებთ სენიორ, მე ჩემს ვალს ვიხდი და მთელი სულით ვმსახურებ ჩემს ღმერთს და ჩემს ხელმწიფეს; და ასე ვფიქრობ, — ან ჩემს გონებას ფხა დაეკარგა პოლიტიკაში, და ვეღარ განსჯის გულდაჯერებით, — ან მივაგენი ზუსტად იმ მიზეზს რამაც ჰამლეტი ჰკუდიდან შეშალა.

მეფე

აბა, გვიბრძანე, გაგება გვინდა.

პოლონიუს

იქნებ მიიღოთ ჭრეთ ელჩები, ჩემი ამბავი ისე იქნება, როგორც ჩაროზი წვეულებაზე.

მეფე

მაშ, შენვე დასდე პატივი მათ და აქ მოაბრძანე.

(პოლონიუსი გადის)

ჩემო გერტრუდა, ასე ამბობს, რომ მივაგენიო ძირეულ მიზეზს და მთავარ წყაროს უნი ვაჟკაცის ავადმყოფობის.

დედოფალი

ვეკვობ მთავარი მიზეზი არის

მამის სიკვდილი, ჩვენი ჯვრისწერა.

მეფე

ამას გაგარკვევთ.

(შემოდინან პოლონიუსს, ვოლტიმანდ და კორნელიუსს)

ო, მეგობრებო,

კეთილი იყოს თქვენი ჩამოსვლა. გვითხარ, ვოლტიმანდ, რა ამბავია ჩვენი ძმისაგან, ნორვეგეთ მეფისგან?

ვოლტიმანდ

კეთილ სურვილებს, მოკითხვას გითვლით.

ჩვენი პირველი მიღების შემდეგ, კაცნი გაგზავნა და აუკრძალა თავისსა ძმისწულს ჯარის შეკრება. ასე ეგონა ეს მზადდებოდა პოლონელების მეფის წინააღმდეგ. როცა დარწმუნდა, რომ ჯარსა კრიბდა თქვენს ბრწყინვალეების

საწინააღმდეგოდ, ილიერ შეწუხდა, — დავუძღურდიო, იმ 'ლაგრა ხანმა, ავადმყოფობამ და ასე მიტომ მომატყუესო. ფორტინბრასი კი შეაპყრობინა, კარგად დატუქსა, უსაყვედურა. ბოლოს იმანაც აღუთქვა ბიძას, რომ თავისდღეში არ აღმართავდა იარაღს თქვენი ბრწყინვალეების წიხ. გახარებულმა მოხუცმა მეფემ სამი ათასი კრონა უბოძა ყოველწლიურად და დაავალა გამოიყენოს თავისი ჯარი პოლონელების საწინააღმდეგოდ. აი, ამ პირობით, რაც აქ წერია.

(მიაართმევს წერილს)

თქვენც დართოთ ნება ამ მიზნებისთვის გადმოიაროს თქვენი მიწები, თქვენს ქვეშევრდომებს არარა ავნოს, — როგორც მანდ არის ჩამოწერილი.

მეფე

ჩვენ გვსიამოვნებს ესე ამბავი; წერილს გავცნობთ შესაბამის დროს, წავიკითხავთ და პასუხსაც გავცემთ, მაგ საქმეს უფრო უკეთაღ განვსჯით. მადლობელი ვარ წარმატებულად ჩატარებულ სასამართლოსთვის. ახლა კი წადით და დაისვენეთ. ხოლო ამდამ კი ვიქვიფეთ. კეთილი იყოს შინ დაბრუნება!

(ელჩები გადიან)

პოლონიუს

აჰა, ეს საქმე კარგად დასრულდა, ჩემო სენიორ და ჩემო მადამ, მე რომ დავიწყო მასზედ მსჯელობა რა არს მეფობა, მოვალეობა, დღე რად არის დღე და ღამე — ღამე, დრო-დრო... მაშინ ეს იქნება მხოლოდ დღის, ღამის დროის ფუჭი

გაფლანგვა.

და რადგან გრძელი სიტყვის მოკლედ თქმა

სიბრძნის, გაგების საწინდარია, და დამქანცავი სიტყვამრავლობა ზიზილ-პიპილო სამოსელია, მეც მოკლედ ვიტყვი, რომ თქვენი შეილი,

ღირსეული ძე, შერეკილია, მე გიყს ვუწოდებ, რადგან სიგიჟე იმაშია, რომ იყო შეშლილი. ეს არაფერი.

დედოფალი

საქმეზე ბრძანე, არ გინდა ფუჭი მკვერმეტყველება.

პოლონიუს

მადამ, ვფიცავარ, არ ესიტყვავმრავლობ იგი გიჟია. ეს სიმართლეა, მართალია და სამწუხაროა, — სამწუხაროა, რომ მართალია... რიტორიკული სისულელეა. მაგრამ შევეშვათ, აღარ მივმართავ მე სიტყვის შემდგომ გაზვიადებას. მამ შევთანხმდით, რომ იგი გიჟია; ის დაგვრჩენია აღმოვაჩინოთ ჩვენ ამ ეფექტის სწორი მიზეზი, უფრო სწორად, ამ დეფექტის არსი. რადგან ამ ეფექტს, მოსდევს დეფექტი ახლა ჩვენ მხოლოდ ის დაგვრჩენია ფრთხილად განვსაჯოთ:

მე ასული მყავს, დიდაცა მყავს, რადგანაც იგი ჩემი შვილია. მან მორჩილებით, მოვალეობით აი, ეს გადმომცა. აწონ-დაწონეთ, ისე განსაჯეთ და განიკითხეთ

(კითხულობს წერილს)

„...ზეცით მოვლენილ, ჩემი სულის კერპს, უმშვენიერს ოფელიას.“ — უშნო და უვარგისი ფრაზაა, „უმშვენი-

ერესს, — უხამსობაა, მაგრამ ყური დაუგდეთ. — აჰა, (კითხულობს) „მის მშვენიერ, ქათქათა მკერდზე, ეს...“ და ასე შემდეგ.

დედოფალი

ვგ ჰამლეტისაგან მიიღო?

პოლონიუს

ძვირფასო მადამ, ერთი წუთით ყველაფერს მოგახსენებთ.

(კითხულობს)

„დაე, დაეჰვედ ვარსკვლავთ

ციმციმში,

დაე, დაეჰვედ თვით მზის ბრუნვაში, რომ სიმართლეშიც არის სიცრუე, — ჩემს სიყვარულში ნუ დაეჰვედები.“

ო, ძვირფასო ოფელია, მე ლექსის შეთხზვის ოსტატი არა ვარ, არც ჩემი ოხერის თვლა ძალმიძს, მაგრამ იცოდეთ, რომ მე შენ მიყვარხარ, მიყვარხარ ყველაფერზე უფრო მეტად. მშვიდობით. სამარადისოდ შენი, ჩემო უძვირფასესო ქალბატონო, სახანამ სხეულში სული მიდგას. ჰამლეტ.“

მორჩილმა შვილმა ეს მე მაჩვენა და ყველაფერიც შემატყობინა, როდის, როგორ და სად მოხდა აი, ეს, სულ ყველა მითხრა.

მეფე

მერედა ქალმა

გაიზიარა იმისი გრძნობა?

პოლონიუს

რას ფიქრობთ ჩემზე?

მეფე

ხარ ღირსეული, ერთგული კაცი.

პოლონიუს

მეც ესა მწადის რომ დავიმტკიცოთ. ახლა რას ფიქრობთ? როცა მე ვნახე ამ მწველი გრძნობის ზეაღმადურენა, (თუმც უნდა გითხრათ ადრეც

ვხვდებოდი,

ვიდრე ასული მომახსენებდა),

რას ფიქრობს მისი დიდებულება,

თქვენი მეუღლე და დედოფალი?

ვყოფილიყავი მე პასიური

საიდუმლოთა მხოლოდ დამცველი,

სულმთლად ჩამეხშო გულისყური და

ენა ჩამეგდო, ყურნი დამეცო, —

თუ შემეხედა იდეალურად?

აბა, რას ბრძანებთ? საქმეს შევეუდექ

და ჩემს ქალბატონს ეს განვუცხადებ. „ლორდი ჰამლეტი პრინცი ბრძანდება, სხვა ვარსკვლავზეა დაბადებული, ეს არ მოხდება“. ასე ვუბრძანე, — მორიდებოდა ამიერიდან, აღარ მიეღო მისი კაცები, არც საჩუქრები. მან დამიჯერა და რაც დათესა, ახლა მას იმკის მაგრამ ჰამლეტი უარყოფილი, მოკლედ რომ გითხრათ, სევდას მიეცა, მადაც დაკარგა, ძილიც გაუკრთა, ამით დასუსტდა, სულით დაეცა, და საბოლოოდ ჰკულიდან გადაცდა. აი, ამ ყოფაში ბრძანდება ახლა და ყველა ვწუხვართ.

მეფე

შენ მასე ფიქრობ?

დედოფალი

ძლიერ წააგავს.

პოლონიუს

ოდეს ყოფილა

მეთქვას რწმუნებით: „ეს ასე არის“, და იგი ამ დროს სხვა ყოფილიყოს?

მეფე

მე ჯერ არ მახსოვს.

პოლონიუს

(მიუთითებს თავის მხარზე და თავზე)

აჰა წაიღეთ,

ეს თავი მხრებზედ არ შემარჩინოთ თუ ეს ამბავი სხვაგვარად მოხდეს. კვალს თუ მივაგენ, წამსვე ვიპოვი ჩვენთვის დაფარულ ჭეშმარიტებას, თუნდ მიწის გულში იყოს ჩაფლული.

მეფე

მერე, რით ვცადოთ მისი მიგნება?

პოლონიუს

მოგეხსენებათ ამ დერეფნებში ბოლთას სცემს ზოგჯერ ის საათობით.

დედოფალი

ღიახ, ნამდვილად აქ დასეირნობს.

პოლონიუს

და სწორედ ამ დროს, განგებ ჩემს

ასულს

გამოვაგზავნი მის შესახვედრად.

ჩვენც უკან გავეყვით და გობელენებს

ამოვეფაროთ, იქ დავიმალოთ

თუ პრინცს ქალწული მართლა არ

უყვარს

და იმისაგან არ შეცდა ჰკუაზე,

მაშ სახელმწიფოს განმგებლობაში
მე მრჩევლად აღარ გამოგადგებით.
გავიჩენ ფერმას და მეფორნეებს..

მეფე

კეთილი, ვცადოთ.

(შემოდის წიგნის კითხვით ჰამლეტ)

დედოფალი

აგერ უყურეთ,
დამწუხრებული და საცოდავი,
კითხვით გართული აქეთკენ მოდის.

პოლონიუს

ახლავ გასცილით აქაურობას,
გემუდარებით, ორივე წადით.

(მეფე და დედოფალი გადიან)

მე გავცემ მას ხმას ო, მომიტყვეთ,
როგორ ბრძანდება ლორდი ჰამლეტი?

ჰამლეტ

კარგად. ღვთის ნებით.

პოლონიუს

მე ხომ მცნობთ, მილორდ?

ჰამლეტ

შესანიშნავად, თეფხის ვაჭარო.

პოლონიუს

არა, ბატონო.

ჰამლეტ

ნეტავ მისგვარად
ყოფილიყავი პატიოსანი.

პოლონიუს

პატიოსანა, ჩემო ბატონო?

ჰამლეტ

დიახ, სერ, პატიოსანი რომ იყო, რო-
გორც ეს ამ ქვეყანაში მიაჩნიათ, ეს
იმას ნიშნავს, რომ ათი ათას კაცში
გამორჩეული ბრძანდებოდე.

პოლონიუს

ნამდვილი ბრძანებაა, მილორდ.

ჰამლეტ

რადგან თუ მზე ძაღლის მძორში თა-
ვისი ამბორით მატლის ჭუპრებსა ჩე-
კავს... თქვენ ქალიშვილი გყავთ?

პოლონიუს

დიახ, მილორდ.

ჰამლეტ

მაშ იმას მზეზე ნუ ატარებთ. განა-
ყოფიერება ღვთის მადლია, ოღონდ
ისეთი არა, თქვენი ქალი რომ დაორ-
სულდეს. ისე, რომ გაფრთხილდი, მე-
გობარო.

პოლონიუს

(განზე)

ამაზე რას იტყვით? ისევ ჩემს
შვილს გადასწვდა. პირველად ვერ მიც-
ნო. თეფხის ვაჭარი ხარო. მაგრად ააფ-
რინა. არა, ჩემს ჯველობაში მეც ბევრი
ტანჯვა განმიცდია სიყვარულისგან, აი,
ლამის ამდაგვარადვე, ისევ დაველაპა-
რაკები... რას კითხულობთ, მილორდ?

ჰამლეტ

სიტყვებს, სიტყვებს, სიტყვებს.

პოლონიუს

რას ბრძანებენ ეგ სიტყვები, მი-
ლორდ?

ჰამლეტ

ვის შესახებ?

პოლონიუს

მე მინდა გკითხოთ, რა არის მაგაში
რასაც თქვენ კითხულობთ?

ჰამლეტ

ცილისწამება, სერ. იმიტომ რომ ეს
გაიძვერა სატირიკოსი აქ ბრძანებს.
რომ მოხუცებს ჰალარა წვერები აქვს
და სახე დანაოჭებულიო; თვალებიდან
ქლიავის ხის წებოს მსგავსი სქელი
დღვილი გადმოსდით, ჭკუაზედ თხლა-
და ბრძანდებიან და მუხლებშიც ღონე
აქვთ გამოლეული. ეს ყველაფერი მე.
სერ, ერთობ ძლიერ და უცილობელ
ჭეშმარიტებად მიმაჩნია, მაგრამ ამისი
ჩამოწერა დიდი ზრდილობა არა მგო-
ნია. იმიტომ რომ თქვენთვისაც კი,
სერ, იოლია ჩემსავით გაჯეილება, თუ
კიბორჩხალასავით უკან-უკან დაიწყებთ
სვლას.

პოლონიუს

(გვერდზე)

თუმცა ეს სიგიჟეა, მაგრამ დალაგე-
ბულად კი ლაბარაკობს. ამ დახუთულ
ჰაერიდნ გარეთ გაბრძანებას ხომ არ
ინებებთ, მილორდ?

ჰამლეტ

მხოლოდ ჩემს სამარეში.

პოლონიუს

ეგ ნამდვილი გარეთ წაბრძანება იქ-
ნებოდა. (გვერდზე) ხანდისხან როგო-
რი ღრმავაროვანი პასუხები აქვს! სი-
გიჟეში კაცი ისე ნიჭიერად შეაბრუ-
ნებს სიტყვას, რომ გონდაწყობილი

ამას ვერც კი მოიფიქრებს ახლა მართო დავტოვებ და ისე მოვახერხებ, რომ ჩემს ქალიშვილს შევახვედრო... მილორდ, თუ ნებას დამრთავთ, მე დაგტოვებთ

ჰამლეტ

სიამოვნებით დაგრთავთ მაგის ნებას, ერთობ დიდი სიამოვნებით, ინებეთ. ჩემი სიცოცხლის გარდა, ჩემი სიცოცხლის გარდა, ჩემი სიცოცხლის გარდა.

(შემოდიან გილდენსტერნი და როზენკრანცი)

პოლონიუს

მშვიდობით, ზრძანდებოდეთ, მილორდ.

ჰამლეტ

ეს ჩუტანელი გამოჩერჩიტებული ბებრები!

პოლონიუს

თქვენ პრინცი ჰამლეტს ეძებთ? იგი აქ ბრძანდება.

როზენკრანცი

(პოლონიუსს)

ღმერთი იყოს თქვენი შემწე!

(პოლონიუსი გადის)

გილდენსტერნი

ჩემს უძვირფასეს პრინცს სალაში!

როზენკრანცი

ჩემს უძვირფასეს პრინცს სალაში!

ჰამლეტ

ო, ჩემო ბრწყინვალე მეგობრებო! როგორ ბრძანდები, გილდენსტერნი? ა, როზენკრანცი! ყმაწვილებო, როგორ გიკითხვით?

როზენკრანცი

როგორც შეპფერის უბრალო მოკვდავს.

გილდენსტერნი

უკვე იმით ვართ ჩვენ ბედნიერნი, რომ მეტისმეტი ილბალი არ გვაქვს და არც ფორტუნას ვაზივართ თხემზე.

ჰამლეტ

არც იმის ფეხქვეშ ხართ მოქცეულნი

როზენკრანცი

არა ბატონო.

ჰამლეტ

მაშ იმის წელის მიდამოებში ცხოვრობთ, ან მის ფავორიტთა შორის?

გილდენსტერნი

პატიოსნებას გეფიცებით ჩვენ. მისი უბრალო კაცი ვართუკრანციანი

ჰამლეტ

ფორტუნას იდუმალ დადგილას მოყუჩებულნი? ო, ნამდვილად ასეა. ბედნიერი როსკიპი ქალია. რა არის ახალი ამბავი?

როზენკრანცი

არაფერი, მილორდ, იქნებ, გარდა იმისა, რომ ქვეყანა გაპატიოსნდა.

ჰამლეტ

მაშ, ვახკითხვის დღე გვიახლოვდება. მაგრამ არც თქვენი მოტანილი ამბავია მართალი. ნება მიბოძეთ უფრო დაწვრილებით გამოგკითხოთ. რა დააშავეთ ფორტუნას წინაშე ისეთი, ჩემო ძვირფასო მეგობრებო, რომ აქ, ამ საპყრობილეში გამოგისტუმრათ?

გილდენსტერნი

საპყრობილეშიო, მილორდ?

ჰამლეტ

დანია საპყრობილეა.

როზენკრანცი

მაშინ მთელი მსოფლიოც საპყრობილე ყოფილა.

ჰამლეტ

კარგი საპყრობილე, სადაც ბევრი საკანი, დილეგი და ჭურღმულია, დანია ერთ-ერთი უარესი დილეგია.

როზენკრანცი

ჩვენ ეგრე არა გვგონია, მილორდ.

ჰამლეტ

რატომ? თუმცა ეს თქვენ არ გეხებათ, იმიტომ, რომ თქვენთვის არც კარგია და არც ცუდი; ეს აზროვნების ნაყოფია მხოლოდ. ჩემთვის კი იგი საპყრობილეა.

როზენკრანცი

ეგ თქვენი პატივმოყვარეობა ხდის მას სატუსალოდ: იგი ერთობ ვიწროა თქვენი გონებისათვის.

ჰამლეტ

ო, ღმერთო ჩემო, მე შემეძლო კაკლის ნაქუტში ჩაემწყვდეულიყავ და თავი სამყაროს მგლობელად წარმომედგინა, ცუდ სიზმრებს რომ არა ვხედავდე.

გილდენსტერნ

ეგ სიზმრებია სწორედ პატივმოყვა-
რობის არსი, რადგან თვით რაობა პა-
ტივმოყვარისა უბრალოდ სიზმართა
აჩრდილებია.

ჰამლეტ

თვით ოცნებაც აჩრდილია, სხვა
არაფერი.

როზენკრანც

მართალი ბრძანებაა. მე ვგონებ პატივ-
მოყვარეობა თავისი ბუნებით ისეთი
მსუბუქი და ჰაეროვანია, რომ იგი სხვა
არაფერია, თუ არა აჩრდილთა აჩრდი-
ლი.

ჰამლეტ

მაშ თქვენი ლოგიკით ჩვენი მათ-
ხოვრების სხეული (პატივმოყვარეობის
უქონლად) — არსია; ხოლო ჩვე-
ნი მონარქების, სახელგანთქმული გმი-
რების გვაგები მათი წაგრძელებუ-
ლი აჩრდილებია. კარს არ ვეახლოთ?
ჩემმა მზემ, ახლა მაგაზე ფიქრის თა-
ვი არა მაქვს.

როზენკრანც და გილდენსტერნ

ჩვენ თქვენ გელით და გემსახურე-
ბით.

ჰამლეტ

არ გინდათ ეგ. მე არ მინდა თქვენი
გატოლება ჩემს სხვა მსახურებთან,
რადგან, გულწრფელად რომ გითხრათ,
ისინი საზიზღრად მემსახურებიან. მაგ-
რამ ისე მეგობრულად რომ გკითხოთ.
რას აკეთებთ, აქ, ელსინორში?

როზენკრანც

თქვენს სანახავად მოვედით, ში-
ლორდ, სხვა მიზეზი ჩვენ არ გვქონია.

ჰამლეტ

ჩემნაირ ლატაკს მადლობის შეძლე-
ბაც კი არა აქვს, მაგრამ მე მაინც
მადლობას გიხდით. თუმცა მართალი
რომ გითხრათ, ძვირფასო მეგობრებო,
ჩემი მადლობა კაპიკადაც არა ღირს.
მაშ არავის მოუწვევებხართ? ეს თქვენი
საკუთარი სურვილია? თქვენის ნებით.
მესტუმრეთ? აბა, მიბრძანეთ, ალალ-
მართლად მომახსენეთ, მიდი, მიდი,
ჰა, ხმა ამოიღეთ.

გილდენსტერნ

რა მოგახსენოთ, მილორდ?

ჰამლეტ

რაც გნებავთ.. ოღონდ ამაზე გამე-
ციოთ პასუხი. თქვენ მოგიწვიეს, სახელზე
გატყვიათ, რომ გამოტყდომა გინდათ,
რიდი და მოწიწებაც ვერა გაქვთ, იმ-
დენად ოსტატური, რომ ეგ დაფაროთ.
მე ვიცი, რომ ჩვენმა კეთილმა მეფე-
დედოფალმა დაგიბარათ.

როზენკრანც

რა მიზნით, მილორდ?

ჰამლეტ

ეგ უკვე თქვენ უნდა მიბრძანოთ;
ოღონდ გაფიცებთ ჩვენი ყმაწვილ-
კაცობის მეგობრობას, ჩვენს სიყრმეს,
როცა ერთი ჰუკისანი ვიყავით, ჩვენს
სამარადისო სიყვარულის მოვალეობას,
ყველაზე ძვირფასს, რასაც ჩემზე უკეთ
მოუბარი კაცი გეტყოდათ, ნუ დამიმა-
ლავთ, პირდაპირ მითხარით, დაგიბა-
რეს თუ არა?

როზენკრანც

(გვერდზე გილდენსტერნს)

შენ რას იტყვი?

ჰამლეტ

(გვერდზე)

არა, ვერაფერს გამომაპარებთ... თუ
ჩემი სიყვარული გაქვთ, ნურაფერს და-
მიმალავთ.

გილდენსტერნ

ჩვენ დაგვიბარეს, მილორდ.

ჰამლეტ

მე გეტყვით რატომ და ამ წინაქ-
მით დაბეზლებას თავიდან აგაცილებთ.
თქვენს საიდუმლო აღთქმას, მეფეს და
დედოფალს რომ მიეცით, ბუმბული არ
გავარდება. ამ ბოლო დროს, მეც არ
ვიცი რატომ, დამეკარგა მხიარულების
ხალისი, მივატოვე ყველა ჩვეული სა-
ქმე; ნამდვილად, გულზე ისეთი მძიმე
სევდა შემომაწვა, რომ ეს მშვენიერი
წრე, დედამიწა, უდაბურ კონცხად მე-
ჩვენება; ეს ბრწყინვალე ჰაერის საფა-
რი, ჯადოსნური ცის კამარა, ოქროს-
ფრად დიდებულად აბრწყვილებული
ჭერი, სულისშემზუთველი დაბურული
და მოწამლული ნისლი მგონია. რა შე-
დევრული ქმნილებაა ადამიანი, რო-
გორი ღირსეული თავისი აზროვნებით,

ზღვარი არ გააჩნია მის ნიჟს, რა ზუსტია მისი აგებულება, მიხრა-მოხრა, მისი ქცევა, ასე რომ წააგავს ანგელოზისას; გონიერება, ასე რომ მიუგავს ღვთისას. ქვეყნიერების მშვენებაა, ყოველთა არსთა გვირგვინია! და იგი ჩემთვის მანც მხოლოდ მტვერია. კაცის ხილვა მე აღარ მსიამოვნებს, აღარც ქალისა, თუმცა ღიმილზედ გატყობთ, თქვენსულ სხვა რამის თქმა გსურთ.

როზენკრანც

მილორდ, მასეთი რამ არც მიფიქრია.

ჰამლეტ

მაშ რაზე ჩაგეცინა, როდესაც ვთქვი რომ „კაცის ხილვა აღარ მსიამოვნებს მეთქი“?

როზენკრანც

იმაზე, მილორდ, რომ თუ კაცის ხილვა აღარ გსიამოვნებთ, წარმომიდგინია რა უყმური სახით დახედებით მსახიობებს. ისინი გზაში შეგვხვდნენ, აქეთ მოეშურებიან თქვენდა სამსახურად.

ჰამლეტ

ვინც მეფის როლს თამაშობს, მობრძანდეს; მის უდიდებულესობას ჯეროვან პატივს მივაგებთ, მამაცმა რაინდმა საჭურველი ააქლარუნოს; შეყვარებული ნუ მორთავს ამაო ოხვრავებას; ჯამბაზმა მშვიდობიანად ჩაატაროს თავისი ფანდები; ხუმარამ ისინი აცინოს, ვისაც ყველაფერზე ეცინება, ელიტინება, ჩახმახი აქვს მოშლილი; ლედის როლის შემსრულებელმა თავისუფლად გამოსთქვას თავისი აზრი, ან ჯლოყინ-ჯლოყინით წაიკითხოს თეთრი ლექსი. ეგ რა მსახიობები არიან?

როზენკრანც

ქალაქელი ტრაგიკოსები, ერთ დროს ძალიან მოგწონდათ.

ჰამლეტ

მერედა, რატომ დახეტილობენ? ერთ ადგილას ყოფნა უკეთესი არ არის სახელისთვისაც და შემოსავლისთვისაც?

როზენკრანც

მე მგონი მაგის მიზეზი ახალი წესების შემოღებაა.¹

ჰამლეტ

ისეთივე პატივით თუ სარგებლობენ როგორც მაშინ მე რომ ქალაქში ვიყავი რებოდი? ხალხი თუ დადის თეატრში?

როზენკრანც

მართალი რომ მოგახსენოთ, არც ისე.

ჰამლეტ

რაშია საქმე. უანგი ხომ არ მოეკლათ?

როზენკრანც

არა, ისინი უწინდებულად ირჯებიან, მაგრამ მათ ბუდეში სერ, ახალი ბარტყები იჩეკებიან, პატარა შევარდნები, რომლებიც გაჩენისთანავე თავისი ხმა-მალალი წიფვივით სხვის ხმას ფარავენ, რისთვისაც ფიცხელ ტაშსაც იმსახურებენ. ახლა ისინი არიან მოდში და ისე აკრიტიკებენ ჩვეულებრივ თეატრებს (ასე ეძახიან თეატრებს), რომ ბევრ იარაღსხმულსაც კი ეშინია ამ სატირიკოსთა დაცინვისა და ვერა ბედავს იქ სიარულს.

ჰამლეტ

როგორ, ის ბავშვები? მერე, ვინ პატრონობს მათ, ვინ არჩენს? განა ამ პროფესიას მანამდე უნდა მიეყენნა სანამ სიმღერა შეუძლიათ? შემდგომში არ იტყვიან, როცა უბრალო მსახიობები გახდებიან (ეს სრულიად შესაძლებელია თუ ნიჭი არ აღმოაჩნდებათ), რომ ჩვენმა მწერლებმა გვაგნესო, რომელნიც ახლა მათ მომავალს დასცინიან?

როზენკრანც

ორივე მხარეს დიდი უსიამოვნება აქვთ ერთმანეთში და ხალხიც ცოდვად არ მიიჩნევს მათ საჩხუბრად წაქეზებას. ერთ ხანს კაპიკსაც არავინ იხდიდა თუ მწერალი და აქტიორი მუშტიკრივზე არ გადავიდოდა.

ჰამლეტ

ეგ შეიძლება?

გილდენსტერნ

ო, მავაზე ბევრი ტვინი დაანთხიეს..

¹ გადაკვრით მიანიშნებს ახალგაზრდულ თეატრებზე, რომლებიც იმ დროს კონკურენციას უწევდნენ ხანშიშესულ მსახიობებს.

ჰამლეტ
მაშ ყველაფერს ბიჭები დაეპატრონენ?

როზენკრანც
კიი, მილორდ, დაეპატრონენ... ჰერკულესსაც კი თავის საპალნიანად.

ჰამლეტ
ეგ არც ისე უცნაური ამბავია; აჰა, ბიძაჩემიც, დანიის მეფე, ვინც მაგას მამიჩემის სიცოცხლეში ტუჩაბზუებით თუ გასცემდა ხმას, ახლა მის მინიატურულ პორტრეტებში ოცს, ორმოცს, ორმოცდაათს და ასს დუკატსაც კი აძლევს. დმერთმანი, ამაში არის რაღაც ბუნებრივზე უფრო მეტი, თუ ფილოსოფიას ძალუძს ამის განჭკურება.

(იხმის ნალარების ხმა)

გილდენსტერნ

აი, აქტიორებიც მობრძანდნენ.

ჰამლეტ

ბატონებო, კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება ელსინორში. მომეცით ხელი. სტუმრის დახვედრას მთელი პატივი და ცერემონიალი სჭირდება. ნება მიბოძეთ პატივით დაგხვდეთ ღია ცის ქვეშ, დაე, ჩემი დამოკიდებულება „სახიობებისადმი (რომელიც თავისთავად მშვენიერი წარმოდგენაა ღია ცის ქვეშ). უფრო თეატრალურად გეჩვენოთ, ვიდრე თქვენი წარმოდგენაა. კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება. თუმცა ჩემი ბიძა-მამა და ძალუა—დედა მოტყუებულნი დარჩნენ.

გილდენსტერნ

რაში, ძვირფასო მილორდ?

ჰამლეტ

მე ჰკუდიდან შეშლილი მხოლოდ მაშინ ვარ, როცა ნორდ-ვესტი უბერავს, ხოლო როდესაც სამხრეთის ქარი ქრის, მაშინ ქორს ყანჩასაგან ვარჩევ.

(შემოდის პოლონიუს)

პოლონიუს

მშვიდობა. თქვენდა, ჯენტლმენებო.

ჰამლეტ

მისმინე, გილდენსტერნ, და თქვენც დამიგდეთ ყური; თითო მსმენელზე თითო ყური. ეს დიდი ბავში, რომელსაც თქვენა ხედავთ, ჯერ კიდევ ბავშვის ჩვრებშია გამოხვეული.

როზენკრანც

იქნებ მეორედ გაეხვია საფენებში, ამბობენ ნოხუც კაცს ბავშვების ხანა ორჯერ უდგებო.

ჰამლეტ

მე წინასწარ გეტყვით, ახლა ეგ მოდის, რომ აქტიორების მოსვლა მომახსენოს; დაიმასხოვრეთ ჩემი სიტყვა. თქვენ მართალსა ბრძანებთ, სერ, ეგ ნამდვილად ორშაბათ დილას მოხდა.

პოლონიუს

მილორდ, თქვენთვის ახალი ამბავი მაქვს.

ჰამლეტ

მეცა მაქვს თქვენთვის ახალი ამბავი. როსციუსი რომის აქტიორი რომ იყო...

პოლონიუს

აქტიორები გეახლენ, მილორდ.

ჰამლეტ

ნუთუ მართლა!

პოლონიუს

პატიოსნებას გეფიცებით...

ჰამლეტ

და ყველა თავის ვირზე იჯდა...

პოლონიუს

ნსოფლიოში საუკეთესო აქტიორები, გინდ ტრაგედიაში, კომედიაში, ისტორიულ დრამაში, პასტორალში, პასტორალ-კომიკურში, ისტორიულ-პასტორალურში, ტრაგიკულ-ისტორიულში, ტრაგი-კომიკურ-ისტორიულ-პასტორალურ ჟანრში მათ ბადალი არა ყავთ, განუსაზღვრელ სცენებში თუ შეუზღუდავ პოემებში არც სენეკაა მაგათთვის ძალიან მძიმე და არც პლაგატეა ძალზედ მსუბუქი, სულერთია, ნაწარმოები კლასიკური იქნება თუ თანამედროვე.

ჰამლეტ

ო, იეფთე, მსაჯულო ისრაელისა, რა განძი გქონდა!

პოლონიუს

რა განძი ჰქონდა ისეთი, მილორდ?

ჰამლეტ

როგორ თუ რა განძი?

„მას მშვენიერი ასული ჰყავდა ისე უყვარდა, თავსაც ერჩინა“.

პოლონიუს

(გვერდზე)

ისევ ჩემს ქალიშვილს უტრიალებს.

ჰამლეტ

მართალს არ ვამბობ, ბებერო იეფ-
თე?

პოლონიუს

თუ თქვენ მე მიწოდებთ იეფთეს,
მილორდ, მეცა მყავს ქალიშვილი, რო-
მელიც მთელი გულით მიყვარს.

ჰამლეტ

ეე, ეგ იმას არ მოსდევს.

პოლონიუს

მაშ რა მოსდევს, მილორდ?

ჰამლეტ

აი, ეს, —

„წილად გერგუნა

რაც ღმერთსა სურდა“.

შემდეგ კი თქვენც იცით,

„და ისე ახდა,

რაც მას წილად ხვდა...“

დანარჩენს ამ ბიბლიური საგალობ-
ლის სტანსის პირველი პწკარი გეტყ-
ვით, იმიტომ რომ ავერ, მოდიან ჩემი
დროის მფლანგველნი.

(შემოდიან აქტიორები)

კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება,
ხელოვანო, ყველას მოგესალმებით.
ერთობ სასიამოვნოა თქვენი ხილვა,
მობრძანდით, კეთილო მეგობრებო.
ოჰო, ჩემი ძველი მეგობარი, ეს რამხე-
ლა წვერი მოგიშვია მას მერე, უკანა-
სკნელად რომ გნახე. აქ იმიტომ ხომ არ
ჩამოხვედი, რომ დანიაში ყველას წი-
ნაზე გამომაქენო? ამას ვის ვხედავ,
ჩემი ახალგაზრდა ქალბატონი და მიჯ-
ნური? ღმერთს გეფიცები თქვენი მო-
წყალება ახლა უფრო ახლოა ზეციურ
მშვენებასთან, ვიდრე ბოლოს რომ გნა-
ხე, მაღალ ქუსლებზე. ღმერთს ვევედ-
რები შენი ხმა ისევე არ გაიბზაროს,
როგორც ხმარებიდან გამოსული ოქ-

როს ფულის წკრიალი². ბატონებო,
კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება. ან-
ლა ჩვენ ფრანგი ბაზიერებიანი³ ყველა
ლაფერს მივესიოთ, რასაც წავაწყდე-
ბით. მოდით ავიქარგოთ ენა. აბა, გვი-
ჩვენეთ თქვენი ოსტატობა, ჰე, მეზნე-
ბარე მონოლოგი.

აქტიორი

რომელი მონოლოგი, კეთილო მი-
ლორდ?

ჰამლეტ

მე მახსოვს ერთხელ მონოლოგი წა-
მიკითხე, რომელიც არასოდეს გითამა-
შია. თუ ითამაშე, ალბათ ერთხელ,
იმიტომ რომ პიესა ხალხს არ მოეწო-
ნა. უმრავლესობისათვის ეს ხიზილალა
იყო.³ ეს გახლდათ (როგორც მე აღვიქ-
ვი და იმანაც გაიგო, ვისი მსჯელობა
ამ საგანზე უფრო ხმამალა ჟღერდა ვი-
დრე ჩემი), საუცხოო წარმოდგენა, უბ-
რალო დადგმა, შესანიშნავი სცენები:
მე მახსოვს ვილაცამ თქვა სანელბელი
აკლიაო, რომ შინაარსი უფრო გემრიე-
ლი გამოსულეყო. თვითონ დიალო-
გებსაც არაფერი ქონდათ ისეთი, რაც
დანართულ იერს შესძენდა და ამ მე-
თოდს პატიოსნურს უწოდებდა, ისეთ-
სავე ჯანსაღს, როგორც ტკბილსა და სა-
ამოს, ჟუფრო ლამაზს, ვიდრე მორ-
თულ-მოკაზმულობით შელამაზებულს.
ერთი მონოლოგი განსაკუთრებით მიყ-
ვარდა, ენეასი რომ უყვება დიდოს,
მეტადრე ის ადგილი, პრიამის მოკვ-
ლის ამბავს რომ მოუთხრობს. თუ კი-
დევ გახსოვს, ამ სტრიქონებიდან და-
იწყე, — ახლავე შეგახსენებ, მე შე-
გახსენებ:

„მძვინვარე პიროს, პირკანის

მხეცისა დარად...“

არა, ასე არ არის, თუმცა პიროსით
იწყება:

„მძვინვარე პიროს შავი მახვილით,
შავ ღამესავით ბნელი ზრახვებით,

² ოქროს ქული ხმარებიდან გამოდიოდა
როგორც კი ფულის გვირგვინზე. მონარქის
თავზე ბზარი გაჩნდებოდა. ჰამლეტის კალამ-
ბური ბიჭი აქტიორის ხმის მუტაციასაც ენებდა.

³ ხიზილალას ფასი და გემო ყველამ არ
იცოდა. ახალი შემოტანილი იყო რუსეთიდან.

¹ ყმაწვილი კაცები ასრულებდნენ ქალების
როლს, ჰამლეტი მითომ მიმართავს მას ასე.

როდესაც იწვა ავბედით ცხენში, თვის საჭურველი თავზარდამცემი უფრო საზარზე გადაეცვალა. თავით ფეხამდე აღისფერ სისხლით საშინლად იყო მთლად შეთხუზული დედათ, ქალ-ვაჟთა მამათა სისხლი ზედ შეხმობია მცხუნვარ ქუჩებში, სად წყეული და მამხილებელი შუქი ჰფენია მეფის მკვლელობას. მრისხანებისგან გაცეცხლებული, ამოვლებული დაკოლტილ სისხლში, ჩასისხლებული ორთავე თვალით, ასე რომ უგავს წითელ კარბუნჯულს დაექებს პრიამს, დიდ მოხუც მთავარს...“

ახლა შენ განაგრძე.

პოლონიუს

ღძერთმანი, მოლორდ, კარგადა ბრძანეთ, თავისუფლად, შესანიშნავი აქცენტით.

აქტიორი

„აგერ მიაგნო,

ულონოდ ქმნილი ბერძენს ვერ ებრძვის.

ძველი ხმალიც არ ემორჩილება მის ბებერ მკლავებს დაუძღურებულს. იქავე გდია, სადაც დავარდა, უთანასწორო, მწვავე ბრძოლაში პიროსი ილტვის პრიამისაკენ. გადაუშხუვლა ხმალი ულონოს და მხოლოდ ხმალის მოქნევის

ქარამ

ძირს დასცა მეფე. უგრძნობი ილიუმ¹ თითქოსდა გრძნობდა ხმლის ამ მოქნევას,

ქუხილით უცებ ჩამოიშალა, ამ ჰექამ პიროსს დაუხშო სმენა, მისი ხმალი რომ დაკვრას ლამობდა პრიამის წმინდა და სპეტაკ თავზე, უცებ ჰაერში გამოეყიდა, თვითონ პიროსიც იქვე გაქვავდა გამოკვეთილი ტირანის მსგავსად თითქოს ეს უინი არც ედო გულში არაფერი ქმნა.

მაგრამ როგორც ჩვენ ხშირად ვხედავთ ჰექა-ქუხილის, ანდა ავდრის წინ

ცა და ღრუბელი რომ გაჩერდებო, ქარიც ჩადგება, ირგვლივ გარემო გარდაცვლილივით გაირინდებო და ივრიალებს უცებ საშინლად, ისე პიროსიც შეყოვნებული ისევე აღაგზნო შურისძიებამ საშინელ ზრახვის აღსასრულებლად. და ციკლოპებსაც კი არ დაუკრავთ ისე მძვინვარედ და გაათრებით ურო როდესაც მარსისთვის სქედდნენ

სამარადისოდ მტკიცე საჭურველს, პრიამს რომ დასცა ხმალი პიროსმა. წადი, გამცილდი, ბედო უხნეო! ო, ღმერთო, ღმერთო, წმინდა კრებულო,

წაგვარეთ ძალა ბედს უნამუსოს, დაღეწეთ მისი ეტლის ბორბლები, თვლების მანები, რკინის სარტყელი და შიგნეული, — ბორბლების მორგვი

ზეცის ბორცვიდან ძირს დაუგორეთ ავსულებსა და ეშმაკეულებს.“

პოლონიუს

ძალიან გრძელია.

ჰამლეტ

დალაქთან წავა, თქვენს წვერთან ერთად. გთხოვ განაგრძო. ამას ან ჯიგის ცეკვა უნდა, ან უწმამური მოთხრობა, ან თვლემა. განაგრძე, ჰეკუბაზე გადადი.

აქტიორი

„მაგრამ ვინ ნახა იქ დედოფალი, ო, სამწუხაროდ თავდაბურული...“

ჰამლეტ

„თავდაბურული დედოფალი?“

პოლონიუს

აი, ეს კარგია „თავდაბურული დედოფალი“, ჩინებულია.

აქტიორი

„ღმა-ღალმა როს დარბოდა იგი ფეხშიშველა და მდულარე ცრემლით ლამობდა ცეცხლის აღის ჩაქრობას, უბრალო ჩვარი წაეკრა თავზე, დიადემა რომ უნდა სდგმოდა. მშობიარობით გაძვალტყავებულ სხეულზე რალაც ფალასი ეცვა, თავზარდაცემულს წამოებურა საბანი, რაც კი ხელთ მოხვედროდა.

¹ უგრძნობი ტროა.

ვინც ეს იხილა, უსაზღვრო ზიზღით
ბედის სიმუხთლეს შეაჩვენებდა.

თუმცა ღმერთებსაც რომ დაენახათ
ქალი, როდესაც იგი უცქერდა
პიროსს, რომელიც თავშესაქცევად
იმის მეუღლის ასო-კიდურებს
ხმლითა ჩეხავდა, აქუცმაცებდა,
პირმოხეული კვილი დასცდა
ქალის ბაგეებს პროტესტის ნიშნად.

უკეთუ მოკვდავთ წუხილს და ვარაშს
ღმერთები რამედ თუ მიიჩნევენ,
ალაშფოთებდა მაშინ იმათაც,
დაუნამავდა ცეცხლოვან თვალებს.

პოლონიუს

უყურეთ ერთი, სახე შეეცვალა და
თვალებზე ცრემლიც მოადგა. გეყოფა;
ემარა.

ჰამლეტ

კარგი. დანარჩენს ცოტა ხნის მერე
წამიკითხავ. ახლა, ჩემო კეთილო მი-
ლორდ, იქნებ იზრუნოთ იმაზე, რომ
აქტიორები კარგად დააბინაონ? კარგად
მიიღონ იმიტომ რომ ესენი დროების
მიმომხილველნი და მოკლემატიანენი
არიან. სიკვდილის შემდეგ ცუდი ეპი-
ტაფია გერჩიოთ, მაგათ მიერ სიცოც-
ხლეში თქვენს ცუდად მოხსენიებას.

პოლონიუს

მილორდ, ისე მივიღებ, როგორც
ეკადრებათ.

ჰამლეტ

ვერ მოგართევს, ვაეპატონო, უფრო
უკეთესად! ყველას ის რომ მიეღო,
რაც ეკადრება, მაშინ მათრახს ვილა
აიციდენდა? ესენი შენი საკუთარი ღი-
რსებისა და პატიოსნების კვალობაზედ
უნდა მიიღო. რაც უფრო ნაკლებად
იმსახურებენ ამას, თქვენი სიკეთე მით
უფრო მეტად გამოჩნდება. გაუძეხი.

პოლონიუს

მობრძანდით, ბატონებო.

ჰამლეტ

გაყევით მაგას, მეგობრებო. პიესა
ხვალ დავდგათ. (გვერდზე აქტიორებს)
მოიხედე, ძველო მეგობარო, შეგიძ-
ლიათ „გონზაგოს მკვლელი“ წარმო-
ადგინოთ?

პირველი აქტიორი

ღიახ, მილორდ.

ჰამლეტ

მაშ ეგ ხვალ საღამოს დავდგათ. შენ
შეგიძლია, თუ საჭირო ვახდა, ^{საღამოს}
ტი ან თქვესმეტი სტრიქონის დახეპი-
რება, რომელთაც მე დავწერ და შიგ
ჩავემატებ? შეგიძლია თუ არა?

აქტიორი

ღიახ, მილორდ.

ჰამლეტ

ძალიან კარგი. ახლა გაყევით იმ
ლორდს, ოღონდ იცოდეთ, მასხარად
არ აიგდოთ. ახლა, ჩემო კარგო მეგობ-
რებო, მეც უგტოვებთ საღამომდე.
მიხრია თქვენს ელსინორში ჩამოსვლა.

(პოლონიუსი და აქტიორები გადიან)

როზენკრანცი

მშვიდობით ბრძანდებოდეთ, მი-
ლორდ.

(როზენკრანცი და გილდენსტერნი
გადიან)

ჰამლეტ

აჰა, მშვიდობით; მეც მარტოდ
დავრჩი.

ო, რა თაღლითი, ხეპრე მონა ვარ!
განა არ არის ეს სამარცხვინო,
რომ ეს აქტიორი ცრუ აღლევებით,
წარმოდგენითი ემოციებით,
სულით ამაღლდა ოცნებებამდე
ისე რომ სახეც კი შეეცვალა,
სასოწარკვეთილს ხმა გაეზარა,—
თვალთავან ცრემლი გადმოედინა,
მთელი არსებით და მოქმედებით
მის წარმოდგენას მიესადაგა.

და მერე რითვის? არაფრისათვის!
ჰეკუბასათვის!

რა არის იგი ჰეკუბასათვის,
ანდა ჰეკუბა რა არის მისთვის,
ასე მდულარე ცრემლი რომ ღვარა?
რას ჩაიდენდა მას რომ ჰქონოდა
ისეთი გრძნობა, როგორიც მე მაქვს
განცდა ძლიერი მწუხარებისა?
დაატბორებდა ცრემლით ფიცარნაგს,
მაყურებელს კი ყურს წაუღებდა
გულშემზარავი იმისი მოთქმა;
დამნაშავეს მთლად გააგიყებდა;
ალალ-მართალს კი გააფითრებდა,
არაფრის მცოდნეს შეაცბუნებდა,
გააოცებდა მის თვალს და ყურებს.
მე კი,

გონებალუნგი, ძაბუნის სულის,
ყალთაბანდი ვარ სევდით მოცული,
მედღებვალთ, თითქოს ეს საქმე
მე სრულიადაც არ მეხებოდეს
და ამიტომაც არაფერს ვამბობ
მეფის შესახებ, რომლის საუნჯე, —
მისი სიცოცხლე უძვირფასესი,
ასე საშინლად გაანადგურეს.
იქნებ მხდალი ვარ? ამას ვინ

მკადრებს,

ან ვინ მიწოდებს მე არამზადას?
თავს ვინ მიტეხავს, ან წვერს ვინა

მგლეჯს

და ბლუჯა ბალანს სახეში მაყრის.

ცხვირს მწვედება ხელით; ხახაში
ჩამჩრის

სიცრუეს სანამ დავიხრჩობოდე,
ამას ვინ მიზამს? ღმერთმანი

ამდენს

მე ავიტანდი; ეს არ მოხდება,
მე ხომ მტრედივით უწყინარი ვარ.
ნაღველა არ მაქვს მწარე და წმახე,
რომ სიბოროტე ჩავიბალამო.
თორემ საძიძვანდ გადავუგდებდი
მტაცებელ ფრინველთ გამოკვებავდი
იმ მონის გვაით და შიგნეულით.
ო, სისხლიანო ბოროტმოქმედო,
დაუნდობელო მუხანათობავ!
შურისძიება!

ეს რა ვირი ვარ! ჰა, როგორია,
რომ მე მოკლული მეფის

მემკვიდრეს

შურისაგებად წამაქეზებენ
ზეცა, ბნელეთი და ჯოჯოხეთი.

მე კი აქ ვინმე როსკიბის დარად
ფუჭი ლაქლაქით გულის ჯავრს
ვიყრი.

და ვიწყევლები ვით დადაკაცი
ჭურჭლის მრეცხავი!

ფუჭ, შენს კაცობას! ჭკუა მოიკრიფე,
ჰმ...

გამიგონია დამნაშავენი

როცა თეატრში ნახავენ იმას,
რაც სიცოცხლეში ჩაუდენიათ,
ისე შეარყევთ სულის ძირამდე,
რომ იმავე წამს გამოტყდებიან,
აღიარებენ ავაზაკობას.

მკვლელობაში თუ ენა დუმდება,
შემდგომში იგი სასწაულებრივ

რაღაცა ძალით ალაღადდება.
ამ მსახიობებს ვუბრძანებ დადგან
მამის მკვლელობის მსგავსად მსახიობებს.

*გავათამაშებ ბიძაჩემის წინ..
მე თვალს ვადევნებ მის სახეს, იერს
მყისვე ჩავწვდები ოდნავ რომ შეკრთეს,
მერე მე ვიცი, რასაც ჩავიდენ.

და ის აჩრდილი, მე რომ ვიხილე,
იქნება სულაც ავსულები იყო.
ეშმაკეულს კი შესწევს ის ძალა
გეჩვენოს იმად. რაც გულს იზიდავს
მაშინ, როცა სევდიანი ხარ, —

ასეთ სულზედ კი ძლიერ
მოქმედებს, —
წყვეულ საქმეზე იგი ვიბიძგებს.

ამიტომ უნდა მქონდეს საყრდენი,
ნაღდი საბუთი, ვიდრე ახლა მაქვს
ეს სეირია — ქამანდი ყელში,
მეფის სინდისს რომ ჩამიგდებს ხელში.

(გაღის)

III მოქმედება

I სურათი

სასახლე

შემოდინა მეფე, დედოფალი,
პოლონიუს, ოფელია, როზენკრანც,
გილდენსტერნ და ლორდები

მეფე

მაშ ლაპარაკში ვერ შეამჩნიეთ
რატომ ქმნის ასეთ უწყისივრობას;
რისთვის აზავებებს თავის მშვიდ დღეებს
ამ შფოთით, საშიშ მთვარეულობით?

როზენკრანც

აღიარებს რომ არეულია,
ოღონდ რის გამო, — ამას არ ამბობს.

გილდენსტერნ

არც ისა ნებავს, რაიმე ვკითხოთ
და შეშლილობის ხრიკით, სიცრუით
ის თავს შორს იჭერს, როდესაც
ვცდილობთ,

აღიაროს ან დავაცდენინოთ
ამის მიზეზი.

დედოფალი

კარგად მიგილოთ?

როზენკრანც

ისე, როგორც ეს ჭინტლემენს შეჭფერის.

გილდენსტერნ

თუმცა თავს დიდად ატანდა ძალას.

როზენკრანც

შეკითხვებს იგი ძუნწად გვისვამდა, მაგრამ ჩვენს კითხვებს პასუხსა სცემდა ერთობ იოლად.

დედოფალი

ხომ არა სცადეთ

აგეყოლიათ, გაგერთოთ რითმე.

როზენკრანც

მადამ, მოხდა რომ მსახიობთა ჯგუფს გზაში შემთხვევით გადავეყარეთ და ეს ამბავი შევატყობინეთ. მგონი, ეს ცნობა ესიამოვნა. ახლა ისინი კარზე არიან და, მე მგონია, უკვე უბრძანა მის წინ რაიმე გაითამაშონ ამ საღამოსვე.

პოლონიუს

ეს მართალია,

მეც დამავალა თქვენს ბრწყინვალეებს ვთხოვოვ დასწრება, მათი მოსმენა.

მეფე

სიამოვნებით. მე მიხარია, მსგავსი სურვილი რომ გასჩენია. თქვენ, ბატონებო, ასე შემდგომშიც შეიქცეით და გაახალისეთ.

როზენკრანც

ვეცდებით, მილორდ.

(როზენკრანც და გილდენსტერნ გადიან)

მეფე

ჩემო გერტრუდა,

მარტო დავგეტოვე. ჩვენ საიდუმლოდ ჰამლეტი ვიხმეთ. იგი აქ მოვა.

ვითომ შემთხვევით, მოულოდნელად აქ ოფელიას გადაეყრება.

მე, მისი მამა, დავიმალეობთ (როგორც ჯაშუშნი კანონიერნი), უჩინარნი და ყოვლის მხილველნი), რომ მათი შეყრა წრფელად განვსაჯოთ, პრინცის მოქცევით, თავის დაჭერით, თუ სიყვარულის ბრალია მხოლოდ რაც ასე სტანჯავს.

დედოფალი

გემორჩილებით.

შენ ოფელია, მე გისურვებდი, რომ ეგ წარმტაცი მშვენიერება იყოს მიზეზი სვებდენიერი ჰამლეტის სენის და შესლილობის. მე იმედი მაქვს ეგ სათნოება

მას ისევ თავის გზაზე მოაქცევს, ორთავეს თქვენდა საბედნიეროდ.

ოფელია

მადამ ნეტავი ეგ მასე მოხდეს.

(დედოფალი გადის)

პოლონიუს

აქ ისეირნე, შენ ოფელია.

(მეფეს)

მობრძანდით, თქვენო დიდებულეზავ, ჩვენც აქვე დავდგეთ, აი, აქ მოვთავსდეთ.

(ოფელიას)

შენ კი ვითომდა ამ წიგნს კითხულობ, — ეს ალამაზებს შენს მარტოობას; თუმცა ამისთვის გასაკიცხნი ვართ, რადგან დიდი ხნის დადგენილია, — მოჩვენებითი გულითადობით, ფარისევლური ღვთისმოსაობით, თვით სატანასაც თავს მოუქონავთ.

მეფე

(გვერდზე)

ოო, ეს სრულიად მართალი არის! მწვავე ტკივილი ერგო ჩემს სინდისს! გადმომიშხუვდა მწვავედ მათრახი. ფერშეგლესილი როსკიპის ლოყა უფრო მახინჯი აღარ იქნება, ვიდრემდის ჩემი საქმე ნაქმნარი, რამდენიც გინდა სიტყვებით ვკაზმო. ო, რა მიძიმეა!

პოლონიუს

მე მგონი მისი ფეხის ხმა მესმის, მოდი, აქედან წავიდეთ, მილორდ.

(მე და პოლონიუს გადიან.)

შემოდის ჰამლეტ)

ჰამლეტ

ყოფნა, არ ყოფნა, აი, საკითხი: კეთილშობილი უნდა იტანჯოს თვისი გონებით და აიტანოს სასტიკი ბედის შურდულის ქვის თუ გამძვინვარებულ ისართა ტყორცნა, თუ შეებრძოლოს ზღვა უზბედობას, ამ შერკინებით მოსპოს ყოველი, თვითონაც მოკვდეს და მიიძინოს, სხვა არაფერი... ამ მიძინებით ვთქვათ დავასრულეთ გულის ტკივილი და ათასობით ბუნებით ტანჯვა ხორცს რომ რგებია მემკვიდრეობად! ეს ბოლო უნდა გვენატრებოდეს?!

გარდავიცვალოთ, თვალი მოვხუჭოთ...
დავიძინოთ... რა დაგვესიზმრება?
აი, აქ არის ის დაბრკოლება:
არ ვიცი თუ რა დაგვესიზმრება,
როს დავეძვრებით მოკვდავთ
ცხოვრების
მღელვარებას და აუტანლობას.
აი, ეს გვაჩერებს. სწორედ ეს არის
განსასჯელი და გასაგნებელი,
ამ გრძელ ცხოვრებას გრძელ ტანჯვად
რომ ხდის.

ეს რომ არ იყოს, ვინ აიტანდა
დრო-ჟამის მათრახს, ბედის დაცივას,
მჩაგვრელთ სიძვეს, ამაყთ ურჩობას;
უარყოფილი სიყვარულისგან
მწვევე ტკივილს და სინდისის ქენჯნას;
მართლმსაჯულების გადავადებას
და ღირსეულთა შეურაცხყოფას
უმაქნისის და უღირსისაგან;
თუ შეიძენს სრულ თავისუფლებას
შიშველი ხანჯლით? ვინღა იტვირთავს
ოფლით და ოხვრით დამლულ
სიცოცხლეს,

რომ არა გვექონდეს ძრწოლა და შიში
სიკვდილის შემდეგ გაურკვევლობის,
ამოუცნობი იმ უცხო ქვეყნის
ჯერ ჩავლილი რომ არ მოქცეულა.
ეს გვირევს თავ-გზას და ნებისყოფას
და გვაიძულებს ისევ ვარჩიოთ
იგივე ჰირი, რომელიცა გვეჭირს,
ვიდრე უცნობი სნების ატანა.
ამის შეგნება გვაქცევს ლაჩრებად
და ამდაგვარად ბუნებრივ იერს
ფიქრები სძენენ უსუსტეს ელფერს;
აღმაფრენა კი წამოწყებისა
ასეთი განსჯით იცვლის დინებას
და კარგავს სახელს მოქმედებისას.
ახლა დაწყნარდი. ო, ოფელია!

ნარნარო ნიმფავ, მაგ შენს ლოცვებში/
მოიხსენიე ჩემი ცოდვები.
არქანჯელი
გიგლიძის

ოფელია

კეთილო მილორდ, თქვენი ღირსება
როგორ ბრძანდება უკანასკნელ დროს?

ჰამლეტ

თავმოღრეკილი გიხდი მადლობას,
კარგად, კარგად, კარგად.

ოფელია

მილორდ, მე თქვენგან საჩუქრები მაქვს,
დიდი ხანია მათ დაბრუნებას
ვაპირებდი და გთხოვთ, რომ მიიღოთ.

ჰამლეტ

არა, მე არა. თქვენთვის არასდროს
მე არაფერი მიჩუქებია.

ოფელია

კეთილო მილორდ, თქვენ კარგად იცით,
ეს საჩუქრები მე თქვენ მომართვით
და მასთან ერთად ტკბილი სიტყვებიც,
რომელთაც ნივთნი, ჩემთვის ძვირფასი,
ამით ვახადეთ უძვირფასესი.
ახლა სურნელი ამით გაუქრათ.
მიიღეთ უკან. ძვირფასი ძღვენი
უფასურდება თუ იმის გამცემს,
ულმობელს, გული გაუცივდება.
ინებეთ, მილორდ.

ჰამლეტ

ჰა, ჰა, ეგ არის
თქვენი თავმდაბლობა?

ოფელია

მილორდ?

ჰამლეტ

თქვენ მშვენიერი ბრძანდებით?

ოფელია

თქვენს უგანათლებულებას რისი თქმა
ნებავს?

(დასასრული შემდეგ ნომერში)
თარგმანა ზურაბან გეგაზაშვილმა

გადაეცა წარმოებას 28. 02. 96.
ხელმოწერილია დასაბეჭდად 28. 06. 96.
საბეჭდო ქაღალდი 5.
ქაღალდის ფორმატი 70X108¹/₁₆
ფიზიკური ნაბეჭდი თაბახი 11,5
სააღრიცხვო-სავაჭროცემლო 18,9
შეკვეთა 1579 ტირაჟი 250

შპსი 1.5 ლარი

ღანიის უფლისწულის ჰამლეტის ჰრაბერია*

ჰამლეტ

იმის, რომ თქვენ რომ თავმდაბალი და მშვენიერი იყოთ, თქვენმა თავმდაბლობამ არ უნდა დაუშვას სიმშვენიერესთან ახლოს გაკარება.

ოფელია

სიმშვენიერე თავმდაბლობაზე უკეთეს რამეს ურთიერთობისათვის იშოვის, მილორდ?

ჰამლეტ

ეი, ნამდვილად: მშვენიერებას უფრო შესწევს იმის ძალა, რომ თავმდაბლობას სახე უცვალოს, ასე ვთქვათ, გაიმაჰანკლოს, ვიდრე თავმდაბლობამ მშვენიერება თავის იერზე მოაქციოს. ადრე ეს პარადოქსი იყო, მაგრამ ახლა დრო ამტკიცებს ამას. ერთ დროს მეც მიყვარდი.

ოფელია

ღიას, მილორდ, თქვენ დამარწმუნეთ კიდეც ამაში.

ჰამლეტ

შენ არ უნდა დაგეჯერებინა ჩემთვის, რადგან სათნობა ისე ვერ დაემონება ჩვენს ძველ ცოდვილ ბუნებას, რომ რაიმე კვალი არ დატოვოს. მე შენ არ მიყვარდი.

ოფელია

მით უფრო მოვტყუებულვარ.

ჰამლეტ

მონასტერში წადი. რად გინდა, ქვეყნად ცოდვიანები გაამრავლო? მე თვითონ, ასე თუ ისე, თავშეკავებული კაცი ვარ, მაგრამ იმდენ რამეში შემიძლია ჩემს თავს ბრალი დავდო, რომ აჯობებდა დედაჩემს მუცელში გავწყალეობდი: ძალიან ამაყი ვახლავარ, შურისმგებელი, პატივმოყვარე. იმდენი საწყენი რამ მიტრიალებს გულში, რომ არც ფიქრი მყოფნის მათ გასააზრებლად, არც წარმოდგენა ფორმის მისაცემად და არც დრო განსაზოციელებლად. რა უნდათ ჩემნაირ ყმაწვილებს, რატომ დაეხეტებიან ცასა და დედამიწის შუა? ჩვენ ყველა ხელიდან წასული გაიძვერები ვართ. ნურავის ნუ დავვიჯერებ. მონასტერში წადი, სად არის მამაშენი?

ოფელია

შინ ბრძანდება, მილორდ.

ჰამლეტ

კარები მაგრამ ჩაუქეტე, რომ თავის სახლისგარეთ სხვაგან არავის მოაჩვენოს თავი სულელად. მშვიდობით.

ოფელია

ღმერთო მოწყალეო, შენ შეეწიე ამას!

ჰამლეტ

თუ გათხოვდები, აი, როგორ უსიამო მზითეს გაგატან: ყინულოვით წმინდა და უბიწო რომ იყო, თოვლივით ქათქათა და უმწიკვლო, ცილისწამებას მაინც ვერ დააღწევ თავს. წადი მონასტერში. მშვიდობით. მაგრამ შენ თუ მაინცდამაინც გათხოვება გნებავს, მაშინ სულელს გაყევი ცოლად, იმიტომ რომ ჰკვიან კაცს კარგად მოეხსენება, რა რქიან მხეცად გადააქცევ. მონასტრისა-კენ, წადი, სწრაფად. მშვიდობით.

ოფელია

ციურნო ძალნო, თქვენ შეეწიეთ.

ჰამლეტ

ყური მოვკარი, რომ თურმე მხატვრობას მისდევ, კი, კარგია. ღმერთმა ერთი სახე გიწყალობა, შენ კი მეორეს იქმნი. იქითაქეთ აწყდები, დათოხარო-კობ, დაშარიშურობ. ღვთის ქმნილებებს ზედმეტ სახელებს არქმევ. ასეთ ჟინიანობასა და თავშეუყავებლობას უშეცრებას აბრალებ. წადი, აღარ მი-ნდა; ამან გამაგოა. მე ვამბობ, რომ ჯვრისწერა აღარ გვექნება. ვინც და-ქორწინებულია, ყველა იცოცხლებს... ერთის გარდა. დანარჩენნი ისე დარჩე-ბიან, როგორც არიან. დედათა მონასტერში წადი.

(გადის)

ოფელია

რა ღირსეული ჰქუა დაიბინდა!
დიდგვაროვანის, მხედრის,
სწავლულის, —
მზერა, მახვილი, ენოვანება,
დიდი იმედი სახელმწიფოსი,
თვით მაგალითი უბრწყინვალესი
თავის დაქერის, თუ გემოვნების.
დამკვირვებელი — დამკვირვებელთა,
დაემხო იგი სულ მთლად ბოლომდე!
მე უბედური, დამწუხრებული,
ყველა ქალებში გამოწირული,
თაფლივით ტკბილი აღთქმა ვინც მომცა,
ვუყურებ იმის მეფურ ვონებას,
ახლა გაბზარულ ზარივით რომ ჟღერს;
ეს გაფურჩქნული ახალგაზრდობა
სიგიჟისაგან როგორა ჰკნება.

ყველა ვნახე, რაც უნდა მეხილა,
და ვხედავ იმას, რასაც ვუყურებ!

(შემოდიან მეფე და პოლონიუსი)

მეფე

სიყვარულისკენ? სულ არ ისწრაფვის; მისი ნათქვამიც არ არის ბოღვა, თუმცა აკლია სიტყვათა წყობა, ეს არ წააგავს ჰკვისშეშლილობას. სულში აქვს რაღაც, და ის რაღაცა მელანქოლიას ბადებს მის გულში. მე ვშიშობ ბოლოს ის გამოჩეკავს რამე საშიშარს, რის აცილებაც უცებ ვიაზრე და გადავწყვიტე: ახლა საჩქაროდ გავგზავნოთ ინგლისს, დარჩენილ ხარკის ასაკრფევად. იქნება ზღვამ და ახალმა მხარემ, უცხო საგანთა ცვალებადობამ გადაუყაროს ის გულის დარდი, მისი გონება რომ უიერიკიტებს და აკარგვინებს საკუთარ იერს. აბა, ამაზე შენ რასა ბრძანებ?

პოლონიუს

კარგი იქნება. თუმც ისევ მჯერა მისი წუხილის თავი და თავი უარყოფილი სიყვარულია. აბა, რას გვეტყვი, შენ, ოფელია? რაც პრინცმა ვითხრა, ის ჩვენც გავიგეთ, ისე რომ ამის თქმა არ გჭირდება. ჩემო ხელმწიფევ, როგორც გენებოთ ისე განსაჯეთ. ამ სცენის შემდეგ იქნება დედა და დედოფალი შეევედროს, რომ მარტოდენ იმას გადაუშალოს თავისი გული. ელაპარაკოს მოუწიდეზღად, მეც დამრთეთ ნება, მივაყურადო იმათ საუბარს. თუ დედოფალმაც ვერა შეატყო ავადმყოფობის, მაშინ გაგზავნეთ იგი ინგლისში, ან ჩამწყვდიეთ ისეთ ადგილას, თქვენი სიბრძნე რომ საჭიროდ ჩათვლის.

მეფე

დიდაცთ სიგიჟე, მე ასე ვარჩევ, უმეთვალყუროდ არ უნდა დარჩეს.

გადიან

სასახლე

შემოდინან ჰამლეტ და სამი აქტიორი

ჰამლეტ

მე გთხოვ მონოლოგი ისე წაიკითხო, როგორც მე ვითხარი, — სწრაფად, თავისუფლად. მაგრამ თუ ყვირილს მორთავ ისე, ბევრ ჩვენს მსახიობს რომ სჩვევია, მაშინ გინდაც ქალაქის მაცნეს წაუყითხავს ჩემი სტრიქონები. ზედმეტად ნუ დაიწყებ ხელების ქნევას, ყველაფერი წყნარად გააკეთე, მოზღვავებულ გრძნობათა თუ ვნებათა გრივალშიც კი. ზომიერების გრძნობა დაციავი, ყველაფერს სილბოსა და სიმშვიდეს რომ სძენს. ლამის გული შემიწუხდეს ხოლმე როცა ბობოქარი, თავზე პარიკწამოდებული ყმაწვილები ვნებებს ნაკუწნაკუწ გლეჯენ, სანამ ძონძებად არ აქცევენ. ლამის არის ყურის აპკები დაუხეთქონ პარტერის მაყურებლებს, რომელთაც უსიტყვოდ თამაშის, პანტომიმასა და ხმაურის გარდა არაფერი გაეგებათ. ამ ჭველებს, ტერმაგანტის ჯობნა რომ სწადიათ, ერთი კარგად გავამათრახებდი. ესენი ჰეროდესაც კი გადააჰეროდებენ. გთხოვ, ამას ერიდო.

აქტიორი

მაგას მე გპირდებით, თქვენო ღირსება.

ჰამლეტ

ნურც ძალიან მოდუნდებით, კეთილგონიერება იყოს თქვენი მრჩეველი. მოქმედება სიტყვას შეუფერეთ, სიტყვა მოქმედებას. განსაკუთრებული ყურადღება მიაქციეთ იმას, რომ ბუნებრივობას არ გადააჰარბოთ. ყოველი ასეთი გადაჰარბება სათეატრო წარმოდგენის მიზნის საწინააღმდეგოა, რომლის მიზანდასახულება როგორც ადრე, ისე ახლა, იყო და არის ბუნების წინ, ასე ვთქვათ, სარკის დაჭერა. სათნოებას მისი იერსახე უნდა აჩვენოს, სიძულვილს მისი ანარეკლი, ყოველ საუკუნეს და ხალხს კი მათი არსი, სახე და ნაკვალევი. ახლა თუ ამას გადაამეტებ, ან გერ მიადწევ, ამით უფიც ხალხს ვააციონებ, მაგრამ შემფასებელს კი გულს ატ-

ვენ. ხოლო ერთი ასეთის აზრი, თქვენც კარგად მოგეხსენებათ, მთელი თეატრის მაყურებლის შეხედულებას გადააწონის. ო, არიან აქტიორები, რომელთა თამაში მე მინახია და მათი ქებადღედებაც მსმენია, დიდი ქება... მაგრამ მათ, ღმერთო შეგცოდდე და, არც ლაპარაკის კილოკავი ჰქონდათ ქრისტიანული, არც მიხვრა-მოხვრით წააგავდნენ ქრისტიანს თუ წარმართს, საერთოდ არა გავდნენ ადამიანს; ისე დაიჯგიმბოდნენ და ისე ღრიალებდნენ, ვიფიქრე ესენი ბუნების რომელიღაც დაუოსტატებელმა ძალამ შექმნა ადამიანებად, შექმნა ცუდად და ამიტომ ბაძვენ ისინი ადამიანებს ასე საძავლად მეთქი.

აქტიორი

მე მგონი ჩვენ ეგ შევეცვალეთ, სერ.

ჰამლეტ

სულ უნდა მოსპოთ! იმათ კი, ვინც თქვენთან ტაკიმასხარებს თამაშობენ, იმაზე მეტი არ უნდა ილაპარაკონ, რაც ეკუთვნით, იმიტომ რომ არიან ისეთნიც, მხოლოდ თვითონ რომ იტყუებიან სიცილით, მაყურებელთა გარკვეული, ყეყეჩი ნაწილის გასაცინებლად სწორედ მაშინ, როდესაც პიესის სერიოზულ ნაწილს გულისყური ესაქიროება. ეს საშინელებაა და მხოლოდ იმ საცოდავი სულელის უზადარუკ პატივმოყვარეობას უჩვენებს, ვინც ამ იაფ ხერხს მიმართავს. ახლა წადით, მოემზადეთ.

(აქტიორები გადიან)

(შემოდინან პოლონიუს, გილდენსტერნი და როზენკრანცი)

რას იტყვი, ბატონებო, მეფეს ნებავეს ამ პიესის ხილვა?

პოლონიუს

დედოფალსაც ნებავეს. ახლავე. სურთ მაგის ნახვა.

(პოლონიუს გადის)

ჰამლეტ

უთხარით აქტიორთ ცოტა იჩქარონ. იქნებ წახვიდეთ და დააჩქაროთ?

როზენკრანცი

ახლავე, მილორდ.
(როზენკრანცი და გილდენსტერნი გადიან.
შემოდის ჰორაციო)

ჰამლეტ

ეი, ჰორაციო!

ჰორაციო

აჲ ვარ, მილორდ, თქვენს სამსახურად.

ჰამლეტ

მე შენისთანა ჯერ, ჰორაციო, ერთგული კაცი არ შემიხვედრია.

ჰორაციო

ძვირფასო, მილორდ...

ჰამლეტ

არა ვპირფერობ.

რა ჩინ-მედლისთვის? შენგან რას ველი?

შენი კეთილი ბუნებაა, რომ

გარჩენს, გახურავს და არა შენი

ყოველწლიური შემოსავალი.

მაშ, პირფერობა ღარიბს რად უნდა?

დე, დაშაქრულმა ენამა ლოკოს

აზრსმოკლებული ფუფუნება და

მუხლისთავეები გადაიცივითოს

წარამარა და შეკითი მოყრით,

სად შორჩილებას სარგებელი აქვს.

გესმის? რაც ჩემი ძვირფასი სული

პატრონი გახდა ჩემი არჩევნის,

შესძლო კაცების მან განხვავება,

შენზე შესწევითა მან არჩევანი.

რადგან შენა ხარ ის ერთადერთი,

ვინც სატანჯველში ტანჯვას არ იმჩნევს

და ერთიანი მადლობით იღებს

ბედის წყრომას თუ იმის წყალობას;

კურთხეულ იყოს, ვისი სისხლ-ხორცი,

გონება ასე შეზავებულია,

ბედის სტვირზედ რომ აღარა ხტუნავს.

აბა, მიჩვენე ისეთი კაცი,

ვენებებს მონად რომ არ გახდომია.

გულით ვატარებ, სულში ჩავისვამ

ასე შენსავით. კარგია, კმარა...

ამდამ შეფეს ვუჩვენებთ სპექტაკლს,

ერთ-ერთი სცენა ძლიერ წაგავს

იმას, რაც გითხარ მაშის სიკვდილზე.

მე გთხოვ, ის სცენა რომ დაიწყება,

არ მოაშორო ბიძაჩემს თვალი.

შენი გონების უღრმესი სიბრძნით

დააკვირდი და, თუ შეამჩნიო

ღრმად მიმალული დანაშაული

რაიმე ნიშნით არ გაამხილა, —

უნდა ვირწმუნოთ, რაც ჩვენ ვიხილეთ

მხოლოდ წყეული აჩრდილი იყო.

და ჩემი აზრიც ისე პირქუში

როგორც ვულკანის ქუთრა, სამკედლო.

ფაციცად იყავ, არც მე მოგსწყვიტავ

თვალსა და მზერას მის პირისახეს.

მერე ორივემ მისი იერი

აეწონ-დაეწონოთ, ერთად განესაჯოთ.

ჰორაციო

კეთილი, მილორდ, და თუ პიესის

თამაშის დროს ეს გამოგვაპარა, —

მაშ ნაქურდალი მე მახლვევინეთ.

(შემოდან მენალარენი, მედაფთაფენი,

მეფე, დედოფალი, პოლონიუს, როზენ-

კრანც, გილდენსტერნ და სხვა ლორდე-

ბი, სასახლის მცველნი, რომელთაც ჩი-

რალდნები მოაქვთ. ისმის დანიის სა-

ხელმწიფო მარში. ფანფარების ხმა.)

ჰამლეტ

აჲ, მობრძანდნენ წარმოდგენაზე.

ახლა კი თავი მოვისულელოთ

და დავიკავოთ ჩვენი ადგილი.

მეფე

როგორ ბრძანდება ჩვენი ძმისშვილი?

ჰამლეტ

ბრწყინვალედ, გაახლებით ქამელეო-

ნების კერძებს, ვულკან დაპირებებით

საცეც ჰაერს; ასე ყვერულებსაც ვერ გა-

ასუქებ.

მეფე

ეგ პასუხი მე არ მეხება, ჰამლეტ, ეგ

ჩემი სიტყვები არ არის.

ჰამლეტ

ახლა აღარც ჩემია. (პოლონიუსს) მი-

ლორდ, ერთხელ როგორღაც ბრძანეთ,

რომ უნივერსიტეტში სცენაზე ვთამა-

შობდიო?

პოლონიუს

ღიახ, მილორდ, და კარგ მსახიობა-

დაც ვითვლებოდო.

ჰამლეტ

რა გითამაშიათ?

პოლონიუს

მე წარმოვადგინე იულიუს კეისარი.

კაპიტოლში მომკლეს. ბრუტოსმა მომკ-

ლა.

ჰამლეტ

ის ბრუტოსი მართლა ბრუტიანი და

მხეცი ყოფილა, რომ ასე დიდი ხბო სა-
სიკვედილოდ გაუმეტებია. მსახიობები
მზად არიან?

როზენკრანც

ღიას, მილორდ, თქვენ ბრძანებას
ელთან.

დედოფალი

მოდი ჩემთან, ჩემო საყვარელო ჰამ-
ლეტ, გვერდით მომიჯექ.

ჰამლეტ

არა, ძვირფასო დედიკო, ამ ლითონს
უფრო მეტი ანდამატი აქვს.

პოლონიუს

(მიმართავს მეფეს)

აჰა, ხომ გესმით?

ჰამლეტ

შეიძლება თქვენი კაბის კალთებთან
წამოეწვე?

ოფელია

არა, მილორდ.

ჰამლეტ

მე მინდოდა მეთქვა თავი დაგადოთ-
მეთქი კალთაზე?

ოფელია

ღიას, მილორდ.

ჰამლეტ

თქვენ ხომ არა გგონიათ, რაიმე უხე-
ში აზრი მიდევს გულში?

ოფელია

მე არაფერი მგონია, მილორდ.

ჰამლეტ

რა მშვენიერი ოცენებაა ქალწულის
ფეხებს შუა წოლა.

ოფელია

რა ბრძანეთ, უფლისწულო?

ჰამლეტ

არაფერი.

ოფელია

თქვენ მხიარულ ხასიათზე ბრძანდე-
ბით, მილორდ.

ჰამლეტ

ვინ, მეე?

ოფელია

ღიას, მილორდ, თქვენ.

ჰამლეტ

ო, ღმერთო, მე მხოლოდ თქვენი ტა-
კიმასხარა ვარ! კაცს მხიარულების მეტი
რა ღარჩენია? ვერა ხედავთ, დედაჩემი

რა საწეგაბადრულია, მამაჩემი კი /ორი
საათის წინ მოკვდა.

ოფელია

არა, მილორდ, უკვე ორჯერ ორი თვე
გავიდა.

ჰამლეტ

ასე დიდი დრო? მაშ ეშმაკმა ჩაიცივას
მურის ძაძები, მე კი სიასამურის მურა
ბეწვით შევიმურები. ო, ღმერთო! ორი
თვის წინ გარდაიცვალა და ჯერ კიდევ
არ დავიწყენიათ? მაშ იმედია, რომ დი-
დი კაცის სხონვა ნახევარ წელსაც გა-
დააცილებს. მაგრამ უფალსა ვფიცავ,
ეკლესია უნდა აავგო, თორემ ისე არავინ
მოგიგონებს იმ ჯოხის ცხენივით, რომ-
ლის ეპიტაფიაა — „მოკვდა ჩვენი ჯო-
ხის ცხენი, მივიწყეს მოსახსენი!“

(ისმის საყვირების ხმა. იწყება პან-
ტომიმა. შემოდინ აქტიორი მეფე და
დედოფალი, ურთიერთ მიმართ ერთობ
ნაზად არიან განწყობილნი, ეხვევიან
ერთმანეთს, დედოფალი დაიჩოქებს და
ერთგულებას ეფიცება მეფეს. მეფე წა-
მოაყენებს მას და თავს მხარზე და-
ადებს. შემდეგ ყვავილებით დაფენილ
ძელსკამზე წამოწვება. დედოფალი რომ
მძინარე მეფეს დანახავს, გავა. უცებ
შემოდის სულ სხვა კაცი, მეფეს გვირ-
გვინს მოხდის, ემთხვევა გვირგვინს,
მძინარეს ყურში საწამლავს ჩააწვეთებს
და გავა. ბრუნდება დედოფალი, ნახავს,
რომ მეფე მკვდარია, გრძნობებს გამო-
ხატავს. მომწამლავი, ხამი, ოთხი პირის
თანხლებით დაბრუნდება; დედოფალ-
თან ერთად ვითომ დასტირის მეფეს.
მკვდარი სხეული გააქვთ. მომწამლელი
ეარშიყება დედოფალს, საჩუქრებს უძ-
ღვნის. დედოფალი ერთხანს თითქოს
უარობს, მაგრამ ბოლოს დაჰყვება მის
სიყვარულს. გადაინ.)

ოფელია

ეს რას ნიშნავს, მილორდ?

ჰამლეტ

ეს ლაჩრულად ზურგში დანის ჩაცე-
მაა; ვნების მიყენებასა ნიშნავს.

ოფელია

თითქოს ამ სცენაშია წარმოდგენის
მთელი შინაარსი.

(შემოდის პროლოგი)

ჰამლეტ

ამ ყმაწვილისგან შევიტყობთ. აქტიორებს საიდუმლოს შენახვა არ შეუძლიათ. ყველაფერს გვეტყვიან.

ოფელია

იმასაც გვეტყვიან რას ნიშნავს ის, რაც ახლა გვანახეს?

ჰამლეტ

კი, თუ თქვენს სანახავსაც უჩვენებთ; ნუ დარიცხვენთ თქვენი სანახავის ჩვენებას და არც იმას შერცხვება მოგახსენოთ ეს რას ნიშნავდა.

ოფელია

თქვენ ავი კაცი ხართ; ბოროტი კაცი; მე დავიმახსოვრებ ამ პიესას.

პროლოგი

„ჩვენთვის და ჩვენი ტრაგედიისთვის, მორიდებით ვთხოვთ თქვენს

ბრწყინვალეობას,

რომ მოგვისმინოთ დიდის მოთმენით“.

(გადის)

ჰამლეტ

ეს პროლოგია თუ ბეჭედზე ამოტვირთული დევიზი?

ოფელია

ღიან, იგი მოკლეა, მილორდ.

ჰამლეტ

ქალის სიყვარულივით.

(შემოდის ორი აქტიორი —

მეფე და დედოფალი)

აქტიორი მეფე

„ფებოსის ეტლმა ოცდაათჯერ

შემოუარა

ნეპტუნის ზღვას და თელუსის მიწას,

თორმეტმა მთვარემ ოცდაათჯერ

გადმოგვაფრქვია

სხინი-მნათობთა ნასესხებ შუქით,

მას შემდეგ, რაც ჩვენ ერთმანეთს

ვეტრფით

და ჰიმენიმ გადგვიფსკვნა ხელნი,—

გავერთიანდით წმინდა კავშირით“.

აქტიორი დედოფალი

„დე ამდენივე იმოგზაურონ

მზემ და მთოვარემ ორივემ ერთად,

და სიყვარულის დღეები ვთვალოთ!

მაგრამ ბოლო დროს დამისნეულდი,

გულზედ მოგაწვა სევდის ღრუბელი, დაგაქარგვინა შენ შენი სახე, მე ეს მაშფოთებს. თუმცა ეს გრძნობნუ შეგაწუხებს, ჩემო ბატონო, ქალები იმას დაჰკანკალებენ, რაც მოსწონთ, უყვართ და მათი შიში თვით სიყვარულის თანასწორია, ის არ არსებობს, ან ძლიერია. ჩემი გრძნობები შენ კარგად იცი, ის რომ იზრდება, შიშიც მზრდება, დიდ სიყვარულთან ეჭვსაც ვერ ვითმენ, მცირე შიში რომ გაძლიერდება, დიდი გრძნობებიც გაათქვამდება“.

მეფე აქტიორი

„უნდა დაგტოვო, დრო ახლოვდება, აღარ მაქვს სიქა, ძალ-ღონე მტოვებს; შენ აქ იცხოვრებ ტურფა მხარეში, პატივისცემით და სიყვარულით, შესაძლოა, რომ კიდევაც შეხვდე ღირსეულ საქმროს...“

დედოფალი აქტიორი

„ო შემობრალე! ეს სიყვარული, მე რომ მაქვს გულში ნუთუ ღალატის გრძნობას აიტანს, წყეულიმც ვიყო მეორე ქმართან! ქორწინება არ იქმნას მეორედ მასთან, რომელმაც პირველი მოკლა!“

ჰამლეტ

(გვერდზე)

ეს ბალახია უბალამესი.

აქტიორი დედოფალი

„ხოლო მიზეზი, რაც ამოძრავებს, მეორე ქორწილს, თუ ჯვარისწერას, ეს არის მხოლოდ სიმდიდრე, სარფი და არა გრძნობა, თუ სიყვარული. გარდაცვლილ ქმარს ხომ მეორედ მოვკლავ როცა ახალი ქმარი საწოლში მომეხვევა და დამიწყებს კოცნას“.

აქტიორი მეფე

„მჯერა მას ამბობ, რასაცა ფიქრობ, თუმცა განზრახულს ხშირადვე ვარღვევთ, მიზეზი ხსოვნის მონობა არის შობილი მძლავრად, კარგავს ძლიერ სულს. მაგრად ასხია ხეს მკვახე ხილი,

მაგრამ მოსწყდება შეურხველად,
როცა დრო მოვა და მომწიფდება.
ყველაზე ძლიერ რაცა გვჭირდება,
სწორედ მას ვკარგავთ და გვაიწყება,
რომ გაღვიხანდით, რაცა გვღვეს ვალად.
რასაცა ვგეგმავთ, როს გული ღელავს,
იგი გაქრება დაცხრობის შემდეგ.
ქმუნვა და ლხინი იჩენენ ძალას,
საკუთარ ძალით ისპობენ თავსაც:
სად დალხინება შფოთით ზეიმობს,
მწუხარება კი გოდებს, ვიშვიშებს;
ვაება ღრეობს, ლხინი წუწუნებს,
მცირე მიზეზით იცვლიან სახეს.
წუთისოფელი არ არს მარადი,
და ეს არც არის განსაცვიფრალი,
ჩვენს სიყვარულსაც ეცვლება ბედი,
და ამ საკითხსაც უნდა გარკვევა, —
სიყვარული თუ წარმართავს ჩვენს

ბედს,

თუ ბედი მართავს ჩვენს გულს და
დაცემულ დიდკაცს შემოეცლება
გრძნობას.

მსახური, მონა; დაიმხსოვრე
ფავორიტები გაუფრინდება.
აღზევებული დაიმგობრებს
თავის მოყვარეს და თავის მტერსაც,
აქ სიყვარული ფორტუნას მისდევს.
ვის არ სჭირდება თვის მეგობარი,
მას მეგობრები არ დააკლდება;
ხოლო ის, ვინაც მეგობრებს ელტვის,
გაჭირვებაში მტერს თუ მოიწევს.
რომ დავამთავრო, რითაც დავიწყე, —
ჩვენი სურვილი და ჩვენი ბედი
სხვადასხვა გზებით მიედინება;
ჩვენი გეგმებიც ამით იშლება.
ოცნებები კი ჩვენია, მაგრამ
დაბოლოება არ არის ჩვენი.
ასე რომ ნახე, — მეორე ქმარი
შენ თავიდანვე კი უარყავი,
მაგრამ ეგ ფიქრი მყისვე გაქრება,
როცა პირველ ქმარს ნახავ უსულოს“.

აქტიური დედოფალი

„დე, დედამიწამ ნუ მომცეს საზრდო,
ზესკნელი მზის შუქს ნუ გაიმეტებს,
მომესპოს ღამით ძილი, სიმშვიდე,
დღისით გართობა, შესაქცევარი,
ნდობა გადმექცეს უიმედობად,
და საპყრობილედ მექცეს ქვეყანა!
გაღამიფთორდეს სახე მლიმარი,

ბედნიერება შემხედეს, — დამეჩგრეს;
აქაც და იქაც მსდევდეს ვაგლახი,
თუ ერთხელ უკვე დაქვრივებული
მე ცოლობაზე კიდევ ვიფიქრო!“

მამლეტ

ჰა, რომ ადგეს და ფიცი გატეხოს!

აქტიური მეფე

„ქმარა ეგ ფიცი, და საყვარელო,
ახლა ცოტა ხნით მე აქ დამტოვე.
სულზე რამ დარდი შემომამწვა და
სიამოვნებით წვაიძინებდი.
იქნება გული გადავაყოლო
ამ მოსაწყენ დღეს“.

აქტიური დედოფალი

მაშ დაიძინე
მშვიდი ნანინით“.

(მეფე იძინებს)

და არასოდეს არ ყოფილიყოს
ჩვენს შორის ავი!“

(გადის)

მამლეტ

ჰა, როგორ მოგწონთ
ეს წარმოდგენა, რას იტყვით, მადამ?

დედოფალი

მე მგონი ქალი ბევრსა პირდება.

მამლეტ

კი, მაგრამ იგი ასრულებს სიტყვას.

მეფე

შენ უკვე იცი პიესის არსი?
უსიამოვნო ხომ არა არის?

მამლეტ

არა, არა, ეგენი მხოლოდ ხუმრობენ,
ხუმრობით წამლავენ, უსიამოვნო არა-
ფერია.

მეფე

რა ქვია ამ პიესას?

მამლეტ

„ხაფანგი“, სასაცილოა, არა? ოღონდ
„ხაფანგი“ გადატანითი მნიშვნელობით.
ეს პიესა წარმოადგენს მკვლევლობას,
რომელიც ვენაში მოხდა: პერტოვს ქვია
გონზავო, მის ცოლს კი ბაპტისტა. ახ-
ლა მათ ნახავთ. თაღლითური საქმეა,
მაგრამ მერე რა? თქვენი დიდებულებმა
და ჩვენ ალალმართალი, წმინდა სულე-
ბი ვართ. ეს ჩვენ არ გვეხება. რომელი
ცხენიც გასუქდეს, ტყავიც იმას შემო-

ასკდეს. ჩვენ ჭიდაო არა გვაქვს გადაყვლეფილი.

(შემოდის აქტიორი ლუციანოსი)

ეს ლუციანოსია, მეფის დისწული.

ოფელია

თქვენ კარგი ქორო ხართ, მილორდ.

ჰამლეტ

მე შემეძლო თქვენსა და თქვენს შეყვარებულს შორისაც გამეწია ინტერპრეტატორობა და ამეხსნა თოჯინების ენა, თუ მათ ჩემს წინ გაათამაშებდით.

ოფელია

მახვილი ენა გაქვთ, მილორდ, მახვილი ენა.

ჰამლეტ

ჰოდა, ამ მახვილის დაჩაღუნება კვნესის ფასად დაგიჯდებოდათ.

ოფელია

თანდითან უკეთესად ამბობთ უარესს.

ჰამლეტ

თქვენც უკეთ შეარჩიეთ უარესი ქმრები. დაიწყე, მკვლელო! მოეშვი მაგ წყეულ სახის მანჭვას და საქმეს მიხედე. შავი ყორანი გვიხმობს შურისსაგებად!

ლუციანოს

„წამალიც მზად მაქვს, ფიქრი მაქვს შავი.“

მტკიცეა ხალიც, დროც შესაფერი. ხელსაყრელია შესაძლებლობაც ვერ დაგვინახავს არსების თვალი; წვენო ნარევი, მცენარეული, შემდგარო ღამის ბალახბულახით, გრძნეულ ჰეკატეს ჯადობაზობით, სამჯერ სნეულო, სამჯერ წყეულო, შემშარავო მაგ გრძნეულ ბუნებით, უცებ გააქრე აი, ეს სიცოცხლე!

(მძინარე მეფეს ყურში ხაწამლავს ასხამს)

ჰამლეტ

თავის ბაღში წამლავს მისი სახელმწიფოს ხელში ჩადების მიზნით. გონზავო ქვია. ეს ნამდვილი ამბავია და ჩინებული იტალიური ენითაა დაწერილი. ახლა ნახავთ, როგორ მოიბოვებს მკვლელი გონზავოს ცოლის სიყვარულს.

ოფელია

მეფე აბრძანდა.

ჰამლეტ

რაო, ყალბმა ბათქი-ბუთქმა ხომ არ შეაშინა?

დედოფალი

როგორ ბრძანდებით, მილორდ?

პოლონიუს

შეწყვიტეთ წარმოდგენა.

მეფე

შუქი მომანათეთ. წავედით აქედან!

პოლონიუს

ჩირაღდნები, ჩირაღდნები, ჩირაღდნები! (ყველა გადის ჰამლეტისა და ჰორაციოს გარდა)

ჰამლეტ

„დაჭრილ ირემს სდის ცრემლები, უდარდო ნუკრი ცქრიალღებს. უყურეთ, როცა ვინმე თვლემს, — სოფელი ასე ტრიალღებს.“

აეშალა თუ არა ქეჩოზე ბალანი. სერ... თუ ჩემი დარჩენილი დღეების ბედიც ასევე ცუდად მომექცევა... ცუდად მოეპყრობა იმ ორ პროვანსულ ვარდს ჩემს ჩაჭრილ ფეხსაცმელს რომ ამშვენებს, მაშინ მიმიღეთ მსახიობთა დასში!

ჰორაციო

ნახევარი წილით.

ჰამლეტ

მე მთელით.

„ო, შენ კი იცი, დამონ ძვირფასო, აქ ტახტი იდგა სამეფო რანგის, იუპიტერი მეფობდა თვითონ, ახლა განაგებს მას ფარშევანიგ“.

ჰორაციო

ეგ უნდა გაგერიომათ.

ჰამლეტ

ო, ჩემო კარგო ჰორაციო, აჩრდილის ყოველ სიტყვაში ათას ფუნტს მივცემდი. შენ შეამჩნიე?

ჰორაციო

ძალიან კარგად, მილორდ.

ჰამლეტ

მოწამელაზე რომ დაიწყეს ლაპარაკი მაშინ, არა?

ჰორაციო

ყველაფერი კარგად შევამჩნიე.

ჰამლეტ

აჰა! მუსიკა! ფლეიტისტებო, თქვენ დაუკარით,

თუ კომედია არ მოსწონს მეფეს,
ღმერთმანი, რაღაც არ მოსწონს მასში.
ჰუი, მუსიკა!

(შემოდინან როზენკრანც და

გილდენსტერნ)

გილდენსტერნ

კეთილო მილორდ, ნება მიბოძეთ,
ორიოდე სიტყვა მოგახსენოთ.

ჰამლეტ

თუნდაც მთელი ისტორია, სერ.

გილდენსტერნ

მეფე, მილორდ...

ჰამლეტ

რაო, რა დაემართა?

გილდენსტერნ

განმარტოვდა და ერთობ ცუდ ხასი-
ათზე ბრძანდება.

ჰამლეტ

სასმელმა ხომ არ აწყინა?

გილდენსტერნ

არა, მილორდ, ნაღველა მოერია.

ჰამლეტ

თქვენი სიბრძნე უფრო სრული და
გამჭირახი იქნებოდა, ეგ ამბავი მისი
მკურნალისთვის რომ გეუწყებინათ. მე
რომ ახლა იმის ნაღველის გამორეცხვას
მივყო ხელი, უფრო მეტ ნაღველას და-
ვუმატებ.

გილდენსტერნ

ძვირფასო მილორდ, თქვენს სიტყ-
ვებს კარგად დაუყვირდით და ჩემს ნა-
თქვამს ასე უხეშად ნუ ატრიზავებთ.

ჰამლეტ

აჰა, მოვთვინიერდი, სერ. აბა, გვიბრ-
ძანეთ.

გილდენსტერნ

დედოფალი, დედათქვენი, უაღრესად
შეწუხებულია და ამიტომ გამომავზავნა
თქვენთან.

ჰამლეტ

კეთილი იყოს შენი მობრძანება.

გილდენსტერნ

არა, კეთილო მილორდ, ეგ ზრდილო-
ბიანობა დროული არ არის. თქვენ თუ
წესიერ პასუხს გამცემთ, მაშინ აღვას-
რულებ დედოფლის ბრძანებას, თუ
არადა, მაშინ მომიტყევთ და უკან დავ-

ბრუნდები. ამით დასრულდება ჩემი
მისია.

ჰამლეტ

მე არ შემიძლია.

როზენკრანც

რა არ შეგიძლიათ, მილორდ?

ჰამლეტ

ნორმალური პასუხის გაცემა. მე გო-
ნებით დაავადებული ვარ. მაგრამ, სერ,
როგორი პასუხის მიცემა შემიძლია,
ინებეთ, ან თქვენი სიტყვისამებრ, დე-
დაჩემმა ინებოს. მოკლედ საკმარისია,
საქმეს შევუდგეთ. დედაჩემმა, თქვენ
ბრძანეთ...

როზენკრანც

დედოფალმა ბრძანა, რომ თქვენმა
ქცევამ გააოგნა და განაცვიფრა.

ჰამლეტ

აი, ბრწყინვალე შეილი, რომელსაც
ლედის ასე გაკვირვება შეუძლია! ასეთ
გაოცებას რაიმე ხომ არ მოსდევს ფეხ-
დაფეხ? ბრძანეთ.

როზენკრანც

დედოფალს ნებავეს თავის ოთახში
მოგელაპარაკოთ, სანამ დასაძინებლად
წაბრძანდებოდეთ.

ჰამლეტ

უნდა დავემორჩილოთ, თუნდაც ათ-
ჯერაც დედაჩემი იყოს. კიდევ რა საქ-
მე გაქვთ ჩემთან?

როზენკრანც

მილორდ, ერთ დროს თქვენ მე გიყ-
ვარდით.

ჰამლეტ

ახლაც მიყვარხარ, გეფიცები ამ ქურ-
ღებს და მძარცველებს!

(თავის ხელებს უჩვენებს)

როზენკრანც

კეთილო მილორდ, რა არის თქვენი
უგუნებობის მიზეზი? თქვენ თვითონ
ურაზავთ თქვენს თავისუფლებას კარს,
როცა მეგობრებს არ უმხელთ თქვენს
გულისწუხილს.

ჰამლეტ

მე ჩინი და დაწინაურება მაკლია.

როზენკრანც

ეგ როგორ შეიძლება, როდესაც თვით
მეფის ხმა გაქვთ, რომ დანიის ტახტის
მემკვიდრე ბრძანდებით.

**(შემოდინან აქტიორები და ფლიტაზე
დამკვრელნი)**

ჰამლეტ

კი, მაგრამ ის როგორღაა — „ჰაცე, ვირო, ნუ მოკვდები, გაზაფხულზე იონჯა მოვაო“, — ცოტა დრომოჭმული ანდაზაა, არა? აჰა, დამკვრელებიც მოვიდნენ. აბა, ერთი ეგ სტვირი მაჩვენე. ერთი-ორი სიტყვა მინდა პირადად თქვენ ვითხრათ... ზურგის ქარივით რატომ მაწვებით, ჩემი შეგდება ხომ არა გნებავთ დაგებულ ბადეში?

გილდენსტერნ

ო, მილორდ, თუ ჩემი ერთგულება ძალზედ მათამამებს, ეს მხოლოდ ჩემი თქვენდამი სიყვარული მამედღინებს ამას.

ჰამლეტ

მე კარგად ვერ გავიგე რისი თქმა გნებავს. ამ სტვირზე უკრავ?

გილდენსტერნ

არა, მილორდ.

ჰამლეტ

გთხოვ, დაუკარი.

გილდენსტერნ

გარწმუნებთ, არ შემიძლია...

ჰამლეტ

გვევდრები.

გილდენსტერნ

ისიც კი არ ვიცი ხელი როგორ მოვიკიდო, მილორდ.

ჰამლეტ

ეს ტყუილის თქმასავით იოლია. თითები ამ თვლებზე ათამაშე, ჩაბერე და ეს საამო ხმას გამოსცემს. უყურე, აი, ეს არის თვლები.

გილდენსტერნ

კი, მაგრამ მე არ შემიძლია ჰარმონიული ხმა გამოვაცემინო. მე მაგის ოსტატი არა ვარ.

ჰამლეტ

ახლა ხედავთ, რა უღირს ნივთად გინდათ მაქციოთ? ჩემზედ დაკვრა გნებავთ. გგონიათ, რომ ჩემი თვლები იცით. გინდათ ჩემს საიდუმლოს გულად ამოვლიჯოთ, ხმა ამოაღებინოთ უმდაბლეს ნოტიდან უმაღლესამდე? ამ პატარა სტვირში უამრავი მუსიკაა ჩადებული, ბრწყინვალე ხმიანობა აქვს, მაგრამ

თქვენ მას კონტრასტ ვერ აძვრევინებთ. რატომ გგონიათ, რომ ჩემზე დაკვრა უფრო ადვილია, ვიდრე ამ სტვირზე მიწოდეთ რა საკრავის სახელიცა გნებავთ, ოღონდ ესეც იცოდეთ, თქვენ შეგიძლიათ შემაწუხოთ, მაგრამ ჩემზე დაკვრას ვერ შესძლებთ.

(შემოდის პოლონიუს)

ღმერთი შენენ, სერ.

პოლონიუს

მილორდ, დედოფალს თქვენთან ლაპარაკი ნებავს, ახლავე.

ჰამლეტ

ხედავ, აგერ იმ ღრუბელს, აქლემს რომ წააგავს?

პოლონიუს

ღმერთმანი, ნამდვილად წააგავს აქლემს.

ჰამლეტ

მე მგონი სინდიოფალას უფრო გავს.

პოლონიუს

ზურგი სინდიოფალას მიუგავს.

ჰამლეტ

ან უფრო ვეშაპს.

პოლონიუს

ხედგამოჭრილი ვეშაპია.

ჰამლეტ

მაშ ახლავე მოვდივარ დედაჩემთან. **(კვირღზე)** ლამის მართლა ჰკუიდან შემშალონ. ამ წუთას მოვდივარ.

პოლონიუს

მასე მოვახსენებ.

(გადის)

ჰამლეტ

„ახლავე“, „ამ წუთას“, სათქმელად იოლია. დამტოვეთ, მეგობრებო.

(ყველა გადის ჰამლეტის გარდა)

და აჰა, ლამის ჯადო საათი, როს საფლავები აღებენ პირებს, და ჯოჯოხეთი სენს აფრქვევს მიწას. ახლა შემეძლო შემესვა სისხლი და ჩამედინა ისეთი რამე, რომ დღის ნათელიც, იმის მხილველი, შეთრთოლდებოდა. წაველ დედასთან. დაწყნარდი, გულო, იმას ნუ კარგავ, რაიც ბუნებას უბოძებია. ნუ-მისცემ ნებას ნერონის სულმა

ამ მტკიცე ნეკრდქვეშ დაიბინადროს.
სასტიკი ვიყრ; არა უგულო;
სიტყვიერ ხანჯლით დავემუქრები
და არა ხელში შემართულ დანით.
ენა და გული იყოს პირმოთენ;
თუმც საყვედურით იმას გულს ვატკენ,
საქმით, ო, სულო, არას ჩავიდენ!

(გადის)

მისამი სცინა

ციხესასახლე

შემოდინ მეფე, როზენკრანც და
გილდენსტერნ

მეფე

არ მომწონს იგი. არ შეიძლება,
რომ არე მიეცეთ იმის სიგიჟეს.
თქვენ მოემზადეთ. ახლავ გიბოძებთ
იმის რწმუნებას, რომ თქვენთან ერთად
იგი ინგლისში მოემგზავრება.
ჩვენი ღირსება ველარ აიტანს
საშიშროებას, რასაც გვიქადის
იმისი ბოღვა.

გილდენსტერნ

მოვემზადებით.

ღვთისნიერი და წმინდა ზრუნვაა,
რომ ააცდინოთ საფრთხე მთელ იმ ერს,
თქვენს ხელსქვეით რომ ცხოვრობს,
სულდგმულობს.

როზენკრანც

ყოველი კაცი მოვალეა, რომ
გონების ძალით, გამჭირაობით
თავი დაიცვას ზიანისაგან;
მითუმეტეს, თუ მასზე ჰკიდია
ბევრის სიცოცხლე. როდესაც ღებება
ქამი მეფეთა აღსრულებისა
იგი ეული აღარა კვდება;
როგორც მორევი ტრიალით იხვევს,
ჩაითრევს, რაც კი მასთან ახლოა;
ხოლო ბორბალი მთას ატანილი
მანებზე იკრავს უამრავ წვირილმანს
და, როცა იგი ძირს დაგორდება,
იმათაც ელის განადგურება,
ასევე მეფეც მარტო არ ნაღვლობს,
ეს არის ხალხის საერთო დარდი.

მეფე

გთხოვთ, მოემზადოთ გზისთვის ახლავე,
ამით ავლავმოთ იმისი შიში,
რომ დასეირნობს ხელ-ფეხ განსნილი.

როზენკრანც

ჩვენ ორივენი ერთობ ვიჩქარებთ.

(გადიან. შემოდის პოლონიუსი)

პოლონიუს

მილორდ, დედასთან წავიდა იგი.

გობელენს უკან დავიმალევი,

რომ მოვისმინო მათი ბაასი.

ექვი არ არის, რომ დედოფალი

იმას სასტიკად უსაყვედურებს.

როგორც თქვენ ბრძანეთ, — და

ბრძანეთ ბრძნულად, —

კარგი იქნება, იქ სხვაც დაესწროს,

სამალავიდან მიაპყრას ყური;

ბუნებით დედა შვილის მხარს იჭერს;

ახლა მშვიდობით, ჩემო ხელმწიფევე,

მე მოვალ, ვიდრე მოისვენებდეთ

და მოგახსენებთ, რასაც შევიტყობ.

მეფე

მადლობელი ვარ, ძვირფასო მილორდ.

(პოლონიუს გადის)

ო, ჩემი ცოდვა საზარელია,

ზეცამდე აღწევს მისი სიმყარლე;

მე უძველესი წყევლა მხვდა წილად,

კანის ცოდვა, — ვარ ძმისა მკვლელი.

ლოცვა არ ძალმიძს, თუმცა სურვილი

და ნებისყოფა მისკენ მიმიღტვის.

დანაშაული ჩემს სურვილს ჯაბნის;

იმ კაცივით, ვინც ორ საქმეს იწყებს,

ვღგავარ ერთ ადგარს, რადგან არ ვიცი

რომლით დავიწყო უპირველესად

და იმ ორივეს არად მივიჩნევ.

ამ ღვთის პირისგან დაწყებული ხელებს

ნუთუ ძმის სისხლი ისე სქლად სცხია,

რომ მადლიანი ზეცის წვიმაც კი

არა კმარა, რომ ის ჩამორეცხოს?

მაშ, რისთვისღა მადლიანობა

თუ ცოდვებს აღარ შეამსუბუქებს?

ლოცვა არ არის ორმაგი ძალა, —

რომ შეგვაჩეროს ვიდრე ვეცემით,

ან აპატიოს მას, ვინც დაეცა.

აღვაპყრობ მხერას, პატიებას ვთხოვ,

მომეტევება ამითი, ცოდვა?

ან ვედრების რა სხე მოვნახო?

„მაპატიე ეს ბილწი მკვლელობა?“

ეს არ იქნება, რადგან იმას ვფლობ,

რის გულისთვისაც ვქმენი

მკვლელობა, —

გვირგვინს, ღიღებას და ჩემს

დედოფალს,

მიტევებულიც და ცოდვიანიც.
გაბრწინილი სოფლის გიჟურ სრბოლაში
მოოქროვილ ხელს ისიცა ძალუმს,
რომ უკუაგდოს მართლმსაჯულება.

ხშირად კანონიც მოისყიდება
უსასტიკესი ცოდვების ფასად.
მაგრამ ზეცაში ასე არ არის:
იქ ცბიერებას არ აქვს ადგილი;
იქ ყველა საქმე ჩანს თავის სახით.

და ჩვენც, ყოველმა, გვსურს თუ არა
გვსურს,
უნდა ავხადოთ ფარდა ჩვენს ცოდვებს.
შემდეგ რა? შემდეგ რაღა დაგვრჩება?
მონანიება? და ეს გვიშველის?
იმან რაღა ქმნას, ვისაც არ ძალუმს
აღსარება და მონანიება.

ბედკრული ყოფავი! ო, გულო ჩემო,
შავი სიკვდილით რომა ხარ საესე!
და კაცანათში გაბმულო სულო,
დასახსნელად რომ ფუჭად ფართხალებ
და ამ ცდით უფრო რომ იხლართები
ანგელოზებო, მიშველეთ! სცადეთ!
ჰა, მოიდრიკეთ, ჯიუტნო მუხლნო,
ფოლადის სიმით ნაქსოვო გულო,
შერბილდი ისე, ვით ჩვილის გული,
და ყველაფერი უკეთ იქნება.

(იჩოქებს. შემოდის ჰამლეტი)

ჰამლეტი

ახლა კი უნდა ბოლო მოვუღო.
იგი ლოცულობს. ხელს მოვუთავებ
და მისი სული ზეცაში ავა.
შურისძიებაც მით აღსრულდება.
მაგრამ სჯობს, კარგად ავწონ-დავწონო:
ეს ავაზაკი მამას მიკლავს და
მე მისი შვილი ამ ბოროტმოქმედს
ზეცას ვაგზავნი.

ეს უფრო ქირით მკვლევობასა ვავს,
ვიდრე მშობლისთვის შურისძიებას!
მამა მომიკლა მოყირჭებულმა
ამქვეყნიური ყველა სიამით.
როცა ცოდვები მისი ყვაოდნენ,
ვით გაზაფხულზე ყვავის მანისი.
და რაც ზეცაში წილად, — ეს ზეცამ იცის.
ახლა მე ვფიქრობ ბიძაჩემს უჭირს,
მზად დვას იმ ქვეყნად

გასამგზავრებლად,
ჰოდა, ახლა მე რა შურს ვიძიებ
სულის განწმენდის ჟამს თუკი
მოვკლავ?

არა.
მახვილო ჩემო, სხვა დრო მონახე,
ვთქვათ მთვრალს თუ სმინავს, ან
ცოფებსა ყრის,

ანდა ნეტარებს თავის საწოლში,
როს მიმდგარია სისხლის აღრევით,
ან თამაშობდეს და თაღლითობდეს,
აწყობდეს რამე უწმინდურ საქმეს,
ე, სწორედ მაშინ გამოკარ სარმა
და ყირამალა აატრიალე,
ისე რომ ქუსლი მიართყვას ზეცას.
და მაშინ მისი სული შავნელი
პირდაპირ ბნელეთს გაემგზავრება.
დედა მომელის. და ეს მალამო
ცოტა ხნით ბედშავ დღეს
გაავიკრძელებს.

(გადის)

მეფე

(წამოდგება)

სიტყვა მიფრინავს, ფიქრები მრჩება.
უაზროდ სიტყვა ცას ვერ შესწვდება.

(გადის)

IV სურათი

**დედოფლის მოსახვეწებელი
შემოდინან დედოფალი გერტრუდა
და პოლონიუს
პოლონიუს**

ახლავე მოვა. კარგად დატუქსეთ.
უბრძანეთ ანცობს თავდაუჭერლად,
რომ ის გადაარჩა თქვენის წყალობით,
როცა ჩადექით როგორც ტინარი
მეფის რისხვასა და იმას შორის.
მეც აქვე ჩუმაღ დავიმალები.
და გთხოვთ, რომ ერთი კარგად
შერისხოთ.

ჰამლეტი

(სცენის მიღმა)

დედა, დედა, დედა.
დედოფალი
მე მაგას ვიზამ; ნუ გეშინიათ;
ახლა კი წადით; ის აქეთ მოდის.
(პოლონიუსი ფარდის უკან იმალება)

შემოდის ჰამლეტი

ჰამლეტი

რა, დედაჩემო, რა ამბავია?
დედოფალი
ჰამლეტი, შენ მამა შეურაცხავი,
ჰამლეტი
მამაჩემი შენ შეურაცხავი.

დედოფალი
მე ნუ მპასუხობ უკმეხი ენით.

ჰამლეტ

ნუ მეკითხები შენც ავი ენით.

დედოფალი

ეგ რასა ნიშნავს?

ჰამლეტ

თქვენ რა გნებავდათ?

დედოფალი

ველარ მცნობ, ჰამლეტ?

ჰამლეტ

არა, ღმერთმან,

როგორ არ გიცნობთ! **დედოფალი**
ხართ,

თქვენი მეუღლის ძამიკოს ცოლი,
გარდა ამისა, დედა ხართ ჩემი.

დედოფალი

კარგი, მაშინ მე იმათ მოვიწვევ,
ვისაცა ძალუძს შენთან ბასი.

ჰამლეტ

მოითმინეთ და აი, აქ დაბრძანდით,
აქედან ჯერ ფეხს ვერსად გაადგამთ,
სანამ სარკეში არ დაგანახვებთ
თქვენი ფარული სულის კუნჭულებს!

დედოფალი

რა გინდა ჩემგან? მოკვლა ხომ არ
გსურს?

ჰეი, მიშველეთ!

პოლონიუს

(ფარდის უკნიდან)

ეი, მანდ ვინ ხართ! აქეთ, გვიშველეთ!

ჰამლეტ

(მახვილს გააშიშვლებს)

ეს ვილა არის? მგონი ვირთხაა!
გენიძლავებით მკვდარი ვირთხაა!

(მახვილს ჩასცემს ხალიჩას და კლავს

პოლონიუსს)

პოლონიუს

(ფარდის უკან)

ო, მომკლეს!

დედოფალი

ღმერთო, რა ჩაიდინე?

ჰამლეტ

აბა, რა ვიცი, ეს მეფე იყო?

დედოფალი

ეს რა უაზრო, რა უგუნური,
და სისხლიანი რამ ჩაიდინე!

ჰამლეტ

სისხლიანი რამ... ღიახ, ცუდია,

მეფე რომ მოკლა, კეთილო დედაც,
შემდეგ კი იმის ძმას ცოლად გაყვე.

დედოფალი

მეფე რომ მოკლა?

ჰამლეტ

ღიახ, მილედი,

მეც სწორედ მაგას მოვახსენებდი.

(გადასწევს ფარდას და დახედავს

პოლონიუსს)

მე უბედურო, უჭკვო მასხარაც,
მშვიდობით იყავ! მე სხვა მეგონე
უფრო მაღალი; შენი ბეღია.
ხედავ, საფრთხოა ეგ ჭარბი გარჯა.
ხელებს ნუ იმტვრევ, დაწყნარდი,

დაჯექ!

მე მინდა ახლა გული გატყინო;
თუკი მაგ გულში რამე შეაღწევს,
და მაგ წყუელი ჩვეულებისგან
არ გახეშემლა ვით რკინის კოხი,
არ ჩაიკირა და არ გადიქცა
ქვის ბასტიონად გრძნობების მიმართ.

დედოფალი

რა ჩავიდინე განა ასეთი,
ან როგორ ბედავ, რომ მემუქრები,
ასე უხეშად რატომ მომმართავ?

ჰამლეტ

ასეთი ქცევა ლაქას სცხებს კდემას,
სირცხვილის აღმურს უკიდებს

კრძალვას,

სათნობას ის უწოდებს თვალთმაქცს,
უბიწო ტრფობას მშვენიერ შუბლზე
ვარდებს აგლეჯს და ბოზის დაღს
ასევას.

ქორწინების ფიცს ისე აყალბებს,
ვით ყომაზბაზის მოცემულ სიტყვას.
ო, ეს ქმედება ჯვრის წერის აღთქმას
სწორედ სულსა გლეჯს; ტკბილ
რელიგიურ

თანხმობას აქცევს უაზრო სიტყვად!
ზეცას სახეზე ასდის აღმური
და აღეწილი დაჰყურებს მიწას.
თითქოს ახლოა განკითხვის ჟამი,
მაგ ქმედებისგან აზრით სნეული
მასხედ მწუხარებს.

დედოფალი

რა ქმედებისგან? დასაწყისშივე
ასე რომ გრგვინავს, ასე ხშიანებს?

ჰამლეტ

შეხე ამ სურათს, მეორეც ნახე,

ეს ორივე ძმის წარმოსახვაა.
 რა ლამაზად აქვს გადაჭიმული
 აი, ეს წარბი; ჰიპერეონის
 კულულებით აქვს დამშვენებული
 იუპიტერის ნათელი შუბლი.
 თვალები მარსის, რისხვის, ბრძანების,
 ახოვანება თვითონ მერკურის, —
 ცად მიბჭენილი მწვერვალის
 მსრბოლის.

აგებულება ისეთი, თითქოს
 ყოველმა ღმერთმა დაადო ხელი,
 რომ ქვეყნისათვის წარმოეგზავნათ
 სანდო, სარწმუნო ადამიანი.
 ასეთი იყო თქვენი მეუღლე.
 შემდეგ უყურეთ ამას რა მოჰყვა.
 ახალმა ქმარმა, ფუჭმა თავთავმა,
 ძმა არ დაინდო სალსალამათი
 და სასიკვდილოდ გასწირა იგი.
 თვალები არ გაქვთ? როგორ დატოვეთ
 ეს მშვენიერი მთის სიძოვარი
 და სათქვლეფავად რატომ არჩიეთ
 წებოვანი და მყრალი ჭაობი,
 ნუთუ ვერაფერს ვერა ხედავდით?!
 ამას სიყვარულს თქვენ ვერ დაარქმევთ,
 რადგან თქვენს ხანში სისხლბ ალარ
 დულს,

ის ჩამცხრალია, დაოკებული,
 ემორჩილება გონების კარნახს.
 მაშ, რა ჭკუაა ეგ რომ არჩია?
 გრძნობიერება უდავოდა გაქვთ,
 უამისოდ ვერც იმოდრავებდით,
 მაგრამ გრძნობა გაქვთ აპოპლექსური,
 რადგან შმაგიც კი არ შეცდებოდა.
 ასე არასდროს დამონებია
 გონებით წვდომა უგუნურ ექსტაზს,
 მას არჩევანი ქონდა ყოველთვის,
 რომ გაერჩია კარგი და ავი.
 ეს რა ეშმაკი იყო ასეთი,
 რომ გადაგაკრათ თვალებზე ლიბრი?
 თვალები, გრძნობა გამოცილილები,
 გრძნობა უთვალო, დაბრმავებული,
 ყურნი უხელო და უთვალეობ,
 ყნოსვა კი ყველა გრძნობით დაცილილი.
 ნამდვილი გრძნობის სუსტი ნაწილიც
 მსგავს სისულელეს არ ჩაიდენდა.
 ვაი, სირცხვილო, რად არ წითლდებით?
 ურჩო ბნელეთო, რაკილა ძალგმის
 მატრონას გულის ასე ანთება,
 მაშინ ფიცხელმა ახალგაზრდობამ

სათნობა ვით წმინდა სანთელი
 საკუთარ ცეცხლის ალზე გააძნოს.
 და ამას სირცხვილს შენ არ უწოდებ
 როდესაც ვნება დაუძლეველი
 წალეკავს ყოველს და თვითონ ყინვაც
 იწვის, გარვარებს, სალი აზრი კი
 სურვილს მაჰჰანკლად ემსახურება.

დედოფალი

ო, კმარა, ჰამლეტ, შენმა სიტყვებმა
 სულის სიღრმეში ჩამახედვინა.
 ვნებლავ შავ ლაქებს, სწრაფად რომ
 ჭრება,
 თუმცა სიშავე აღარ აკლდება.

ჰამლეტ

ან როგორ ცხოვრობ ოფლით
 გაუღნთილ
 ჭმუჭნილ-დასრესილ იმის საწოლზე,
 გახრწნილებაში რომ იძირები,
 სტებები ხორციელ სიამისაგან,
 ღორის ჩხრინკელზე...

დედოფალი

გაჩუმდი-მეთქი.
 ხმას ნულარ იღებ. შე ეგ სიტყვები
 ხანჯლის პირივით მესობა გულში.
 ო, კმარა, ჰამლეტ.

ჰამლეტ

მკვლელი, ყაჩაღი,
 უმსგავსი მონა და ფერხთა მტვერი,
 შენი მეუღლის ფრჩხილად რომ არ
 ღირს.

აი, ეგ კარის ტაკიმასხარა.
 ქურდი ტახტის და ქვეყნის მპარავი,
 თითქოს თაროდან აეწანოს და
 ეგ ღიადებმა ჯიბეში ეკრას...

დედოფალი

საკმარისია!

(შემოდის აჩრდილი)

ჰამლეტ

მეფე ჯლანმანის, მეფე ჭინჭების...
 ო, დამიხსენი, ფრთები შემასხი,
 ზეცის გუშავო! რა სურს ნეტავი,
 მოწყალე აჩრდილს?

დედოფალი

ღმერთო, გაგიყდა.

ჰამლეტ

ზოზინა შვილს გასურს უსაყვედურო,
 ვადის გასვლა და ჭირვეულობა,

რომ არ ასრულებს შენს მკაცრ ბრძანებას?

მითხარი-მეთქი!

აჩრდილი

არ დაგავიწყდეს.

მოველ, მიზნად მაქვს გამახვილება დაჩლუნგებული შენი განზრახვის. შეხედე დედას, განცვიფრებულა, მიეხმარე მის დაფეთებულ სულს! წარმოსახვები სუსტ არსებაზე ყოველთვის უფრო ძლიერ მოქმედებს, ხმა გაეც, ჰამლეტ.

ჰამლეტ

რა დაგემართათ?

დედოფალი

შენ როგორა ხარ?

მიშტერებიხარ მაგ ხალვათ სივრცეს, ცალიერ ჰაერს ესაუბრები? მაგ თვალებიდან ეგ შენი სული რალაც გიყურად რად იშვირება, თმაც აგწეწია, ყალყზე დამდგარა, როგორც განგაშზე აშლილი ჯარი... ო, შეილო, მაგ შენს გაგულისებას გთხოვ მოთმინების წყალი აპკურო. რას უქცერ?

ჰამლეტ

იმას, ო, აგერ იმას!

შეხედე როგორ გაფითრებულა! და დაჟინებით აქეთ გვიყურებს! მაგისი ბედი, შეხედულება ქვასაც შესძრავდა და გაადნობდა. მე ნუ მიყურებ! თორემ საბრალო ეგ შენი სახე გადამაფიქრებს ულმობელ საქმის მე აღსრულებას. ის, რაც უნდა ვქმნა, თავის ფერს კარგავს, მაშ სისხლის ნაცვლად ცრემლი ვანთხიო?

დედოფალი

ვის ეუბნები?

ჰამლეტ

ვერავის ხედავ?

დედოფალი

ვერავის; თუმცა რაც ირგვლივ არის ყველაფერს ვამჩნევ.

ჰამლეტ

არც არა გესმის?

დედოფალი

ჩვენი ხმის გარე - 'ა მესმის რა.

ჰამლეტ

შეხედე როგორ მიიპარება! მამაჩემია, როგორც ცოცხალი, თავის ტან-ფეხით და ჩაცმულობით. შეხედე ზღურბლზე გადააბიჯა!

(აჩრდილი გადის)

დედოფალი

ეგ წარმოდგენის ნაყოფი არის. ასე უხორცო რამე ქმნილება ალტკინებულ ტვინს მოელანდება, ერთობ ცოცხლადაც წარმოუდგება!

ჰამლეტ

ალტკინებულსო? თქვენს მაჯასავით ჩემიც სრულიად ზომიერად სცემს, სალსალამათი ტონით ხმიანობს. რაც მე ახლა ვთქვი, ბოღვა არ არის. თუნდ გამომცადეთ, მე სიტყვა-სიტყვით

ისევ იმავს გავიმეორებ, აბა, სიგეყ ამას შეიძლება? ო, დედაჩემო, ღვთის გულისათვის, მალამოსავით ნუ სცებ შენს სულს, რომ

ჩემი სიგეყ მალაპარაკებს და არა შენი დანაშაული. შენი ჭრილობა პირს კი შეიკრავს, მაგრამ შიგნით კი წყლული ყველაფერს დაალობს, ფოსო გაჩნდება სულში, ისე, რომ სენი არ გამოჩნდება. სჯობს აღიარო შენი წარსული, მოერიდო მას, რაც წინ მოგელის. სასუქს ნუ აყრი იმ სარეველას, რომ იგი უფრო გაათამამო. მაპატიე ეს გულკეთილობა, რადგან სიმსუქნით მოყირკებულ დროს თვითონ სიკეთე ითხოვს შენდობას და მუხლმოყრილი ბიწის წინაშე ითხოვს ნებართვას სიკეთის ქმნისთვის.

დედოფალი

ო, ჰამლეტ, გული ორად გამიპე.

ჰამლეტ

მაშ, შორს გასტყორცნე ბილწი ნაწილი და მეორეთი იცხოვერე წმინდად. ღამე მშვიდობის... ოღონდ ბიძასთან ნუ დაიძინებ. თუ სათნო არ ხარ, სახე მიიღე სათნოებისა. ჩვევა მონსტრია, ყველაფერსა ნთქავს ჩვეულებათა ბოროტი ეშმა. თუმც ანგელოზი სიკეთეს იჩენს,

კარგსა და კეთილ საქმეს აკეთებს
და სამოსივით მოგარგებს ტანზე.
ამაღამ სცადე და მოითმინე,
რაიც შემდგომში უფრო იოლად
აგატანინებს თავშეკავებას.
ჩვეულება ცვლის ბუნების ტვიფრებს,
ან ტარტაროზი ამოსდებს ლაგამს,
ანდა, მოისერის საოცარ ძალით.
ჰა, ერთხელ კიდევ დამე მშვიდობის,
როცა დალოცვის იყო მსურველი
მე თვით მოვითხოვ შენთვის ამ
ლოცვას.

(პოლონიუსზე უჩვენებს)

ხოლო ამაზე ნამდვილად ვწუხვარ.
ეტყობა ზეცამ ინება ასე,
მე მით დამსაჯა, იგი კი ჩემით.
ზენაარის წინ პასუხს მე ვაგებ.
ამას მივხედავ, დავაბინავებ;
და მოკვლისათვის „იქ“ გავცემ
პასუხს.
მაშ კიდევ ერთხელ, — დამე
მშვიდობის.
მე მოვალე ვარ, ვიყო სასტიკი
მხოლოდ იმისთვის რომ სიკეთე ვქმნა.
ჰოდა, ამგვარად ცუდი იწყება,
უარესი კი უკანა გვრჩება.
ერთი სიტყვაც მაქვს...

დედოფალი

მე რა უნდა ვქნა?

ჰამლეტი

ის არა, რასაც მე ახლა ვთხოვდი:
და, მეფემ სქელმა და პირმსუქანმა,
ცდუნებით საწოლს კვლავ მიგიტყუოს,
გჩქმიტოს ლოყებზე, ფისო გიწოდოს;
მაშინ შენ იმის უწმინდურ კოცნის,
ყელზე თითების მოთათუნების
ფასად გაციე ეს საიდუმლო, —
უთხარ, რომ მართლა გიყი კი არ ვარ,
არამედ ამას ვიგონებ მხოლოდ.
კარგი იქნება ეს ყველა უთხარა.
სხვა ვერცვინ ეტყვის, გარდა ლამაზი,
ბრძენი, ფხიზელი დედოფალისა.
ვით დაუმალავ მას, იმ დამურას,
ბღინძა ვომბეუმოს და ხვადსა კატას,
ამ უძვირფასეს რამ საიდუმლოს?
ამას ვინ იზამს? ვინ გაუბედავს?
მიუხედავად გონიერების
და ამ ძვირფასი საიდუმლოსი;
ჩიტის გალია სულ მალა ბანზე

აიტანეთ და გაუღეთ კარი,
დაე, გაფრინდეს ყველა ფრინველი.
მერე იმ ცნობილ მაიმუნსავით
შიგ შეძევრით და ისე, ცდისათვის,
ძირს ჩამოგორდით სულ კისრის
მტვრევით,

დედოფალი

თუ სიტყვებსა ქმნის ამონასუნთქი
ხოლო სუნთქვა კი არის სიცოცხლე,
თავი არ მაქვს, რომ გავიმეორო,
ის ყველაფერი, რაც შენ მითხარი.

ჰამლეტი

ინგლისს მივდივარ; ეს მოგახსენეს?

დედოფალი

ოჰ, დამავეიწყდა, ასე გადაწყდა.

ჰამლეტი

ბეჭედლანსმული წერილები და
ბრძანება მოაქვს ორ ჩემს ამხანაგს,
ვისაც ვენდობი, ვით უხამიან გველს.
მათ ევალებათ, გზა გამიკვილიონ
ჩემი მახსიკენ; დე, გაისარჯონ;
აი, ოინი, სურთ ეს მესანგრე
თავის ნაღმითვე რომ ააფეთქონ.
ცუდად იქნება ჩემი საქმე, თუ
მათი ნაღმის ქვეშ მე არ გავთხარე
უფრო ღრმად, ერთი იარღის სიღრმეზე
და თვით ისინი არ ავაფეთქე.
არის რალაცა სასიამოვნო,
როდესაც ორი მუხანათობა
ერთმანეთს შუბლით დაეტაკება.
ამ კაცმა ლამის მუშად მაქციოს:
ძმორს გადავათრევე გვერდით ოთახში.
დამე მშვიდობის. ახლა მრჩევლი
უფრო წყნარი და იღუმალია.
სიცოცხლეში კი სულელი იყო,
არამზადა და ენალაქლაქა.
აბა, წამო, სერ, ეგ შენი საქმეც
ბარემ ბოლომდე გადავათრიოთ.
დამე მშვიდობის, მაშ დედაჩემო.

(დედოფალი გადის. შემდეგ გადის
ჰამლეტი და თან მიათრევს პოლონიუ-
სის ცხედარს)

IV მოქმედება

სურათი I

ს ა ს ა ხ ლ ე

(შემოდიან მეფე, დედოფალი; მოყვე-
ბიან როზენკრანც და გილდენსტერნ)

მეფე

ეს მძიმე ოხვრა რალაცას ნიშნავს,
თქვენ უნდა გვითხრათ; უნდა

ვიცოდეთ;

სად არის ახლა, ის თქვენი შვილი?

დედოფალი

ცოტა ხნით გვინდა მარტო დარჩენა.
(მიმართავს როზენკრანცს და გილდენს-
ტერსს, ისინი გადიან)

ლამით რა ვნახე, ბატონო ჩემო!

მეფე

რაო, გერტრუდა? ჰამლეტ რასა იქმს?

დედოფალი

გაგიყვებულე, ვით მღელვარე ზღვა,
ოდეს ქარიშხალს ებრძვის,

მძევინვარებს.

თავაწყვეტილმა, გაცოფებულმა,
როცა შენიშნა რომ ფარდის უკან
რალაც იძროდა და ფაჩუნებდა,
იძრო მახვილი, — „ვირთხა, ვირთხაო!“
რაც მოელანდა გიჟური ტვინით,
მოკლა კეთილი, მოხუცი კაცი.

მეფე

ო, ეგ რა მძიმე საქმე უქმნია!
ჩვენც იგივე დღე დაგვადგებოდა,
დავუშვავთ და იქ ვყოფილიყავით.
მისი ასეთი თავისუფლება

მუქარით სავსე არის ყველასთვის, —
შენთვის, ჩემთვის და ასე უკლებლივ.
რალა უნდა ვთქვათ ამ კაცისკვლისთვის?
ეს ყველაფერი ჩვენ დაგვბრალებდა,
ვისაც გვევალა შეკავება და
მთლად მოცილება გიჟი ყრმა კაცის
ადამიანთა გარემოსაგან.

მაგრამ იმდენად გვიყვარდა იგი,
ვერა ვხვდებოდით, რაც მოხდებოდა.
ამ ავი სენით დაავადებულს
ერიდებოდა განმალურების,
ასე ვაცალეთ ფესვების გადგმა.
ახლა სად არის, საით წავიდა?

დედოფალი

მოკლულს გვამი გადაათრია;
და, როგორც ოქრო სულ სხვა მადანში,
წმინდად გამოჩნდა მისი სიგიჟე.
ნაქმნარს დასტირის.

მეფე

ო, გერტრუდა,
წვიდეთ ჩქარა! და გავამზავროთ,
ვიდრე მთის წვერებს მზე შეხებია.

ეს მძიმე საქმე მთელი ღირსებით
და ოსტატობით მოვიბოდიშოთ.

ეი, გილდენსტერნი!

(როზენკრანც და გილდენსტერნი
ბრუნდებიან)

მაშ, მეგობრებო,
წადით ახლა და სხვაც დაიხმარეთ;
პრინციის სიგიჟეს მოუვლია და
პოლონიუსი მოუკლავს დაშნით.

დედის ოთახით გაუთრევივა;
წადით, იპოვეთ; ტყბილად ეუბნეთ,
გვამი საყდარში გადასვენეთ.
გთხოვთ, რომ იჩქაროთ.

(როზენკრანც და გილდენსტერნი გადიან)
წამო, გერტრუდა,

უნდა მოვიხმოთ ბრძენი მრჩეველნი,
ვაცნობოთ იმათ, რაც განვიზრახეთ
და აქ რაც მოხდა; იქნება ჭორი,
დედამიწას რომ გარშემო უვლის,
როგორც ნასროლი სამიზნეს თეთრ
გულს

და შხამიანი ნატყორცი ტყვია
ეგება აგვედღეს და გაუაროს
ჰაერს, ნაკრავი რომ არ ეტყობა.
ოო, წავიდეთ! თავზარდაცემულს
სული მეგვება ათასი აზრით.

(გადიან)

II სურათი

სახსხლე

შემოდის ჰამლეტ

ჰამლეტ

კარგად დავმალე.

ჭენტლმენი

ჰამლეტ! ლორდ ჰამლეტ!

ჰამლეტ

წყნარად, რა ხმაა? ვინ უხმობს

ჰამლეტს?

აა, ესენი მოდიან.

(შემოდინან როზენკრანც და
გილდენსტერნი)

როზენკრანც

გვამი სად წადით, მილორდ?

ჰამლეტ

მტვერს შევუბრუნე, მაინც მისი

ჩამომავლობაა.

როზენკრანც

სწორად გვიბრძანე სად არის, რომ

ეკლესიაში გადავსვენოთ.

ჰამლეტ

მაგას არ დაუჭეროთ.

როზენკრანც

რას არ დაუჭეროთ?

ჰამლეტ

იმას, რომ მე თქვენს საიდუმლოს შევინახავ, ჩემსას კი არა. ვარდა მაგისა ღრუბლის კითხვაზე რა პასუხი უნდა გავცეთ მეფის ძემ?

როზენკრანც

ღრუბელს მე მიწოდებთ, მილორდ?

ჰამლეტ

ღიას, სერ, რომელიც შეიწოვს მეფის ფავორიტობას, მის გულუხეობას, მის ავტორიტეტს. მაგრამ ამისთანა მოხელენი მეფეს ყველაზე უკეთ ბოლოს ემსახურებიან. იგი ამ მსახურებს მაიმუნივით ყბის ერთ კუნჭულში ინახავს, ადრე პირში ჩადებული რომ ბოლოს გადაყლაპოს. მას რომ დასჭირდება ის, რა თქვენ დააგროვეთ, მხოლოდ ხელის მოჭერა კმარა და ღრუბელი მაშინვე გამოიწურება.

როზენკრანც

მე თქვენი არ მესმის, მილორდ.

ჰამლეტ

ძალიან კარგი, — ეშმაკურ სიტყვას ბრყივის ყურში სძინავს.

როზენკრანც

მილორდ, თქვენ უნდა გვითხრათ, სად წაიღეთ გვამი და ჩვენთან ერთად მეფესთან წამობრძანდეთ.

ჰამლეტ

გვამი მეფესთანაა, მაგრამ მეფე არ არის გვამთან. მეფე ეს ის საგანია...

გილდენსტერნ

საგანი, მილორდ?

ჰამლეტ

არარაობის. წამოყვანეთ მასთან. მოუსვი, მელიავ, და მოგყვები.

(გაღიან)

III სურათი

სასახლე

შემოდის მეფე, თან ახლავს ორი ან სამი პირი

მეფე

მის საპოვნელად კაცნი გავგზავნე.

გვამსაც ეძებენ. საშიშია, რომ იგი კვლავ დადის დაუბრკოლებლად! და არც სიმკაცრის გამოჩენა ღირს უგუნურ ბრბოს ის ძალიან უყვარს, ვინც თვალით სჯის და არა გონებით, ის დამნაშავეის დასჯას თუ ამჩნევს და არა იმის დანაშაულსა.

ყველაფერი რომ კარგად დამთავრდეს, ეს უეცარი გამგზავრებაც კი უნდა წამოჩნდეს როგორც წინასწარ მოფიქრებული და საგანგებო. ასეთ საშინელ ავადმყოფობას საშინელივე წამლით კურნავენ. ანდა არაფრით.

(შემოდის **როზენკრანც**, და **სხვა კარისკაცი**)

რა ამბავია?

რა დავემართათ, რაიმე მოხდა?

როზენკრანც

სად გადამალა მოკლულის გვამი, ვერ ვატყვევინეთ.

მეფე

თვითონ სად არის?

როზენკრანც

აქ არის, მილორდ; დარაჯი ახლავს; ბრძანებას ელის.

მეფე

შემოიყვანეთ.

როზენკრანც

ჰეი! მოიყვანეთ მეფის წინაშე.

(**შემოყავთ ჰამლეტ**)

მეფე

სად არის, ჰამლეტ, პოლონიუსი?

ჰამლეტ

ვახშმად ბრძანდება.

მეფე

ვახშმად? მერე, სად?

ჰამლეტ

იქ კი არა, სადაც ვახშამს მიირთმევდა ხოლმე, არამედ იქ, სადაც მას მიირთმევენ. მასთან მოწვეულია პოლიტიკის მატლთა პარლამენტის სხდომა. ჩვენ ყველა არსებას ჩავატყვირებთ ხოლმე, რათა მათ ჩვენ გავვასუქონ, ასე ნაპატივბნი კი ჩვენც ჰია-ლუას საკვებად ვემზადებით. გაფაშფაშებული მეფე, გაძვალტყავეებული მათხოვარი, ეს საკმ-

ლის სხვადასხვა თავია, — ორი კერძია, ერთ სუფრაზე. ყველას ბოლო ეს არის.

მეფე

ოლონდაც, ოლონდაც.

ჰამლეტ

კაცს შეუძლია ითევზაოს იმ მატლით, რომელსაც მეფე უჭამია, მერე კი მიირთვას ამ ჭიით გამძღარი თევზი.

მეფე

მაგით რისი თქმა გნებავს?

ჰამლეტ

არაფრის; გარდა იმისა რომ ვაჩვენოთ, თუ როგორ შეუძლია ხელმწიფეს მოაწყოს მეფური გასეირნება მათხოვრის ნაწლავებში.

მეფე

სად არის პოლონიუსი?

ჰამლეტ

ზეცაში. გაგზავნეთ იქ ვინმე მის სახაზავად. თუ თქვენი შიკრიკი მას იქ ვერ იპოვნის, მაშინ თქვენ თვითონ ეძიეთ სხვაგან. ამ ერთ თვეში თუ ვერ იპოვით, მერე ყნოსვით მიაგნებთ იმ კიბეზე, დერეფანში რომ გადის.

მეფე

(მხლებლებს)

წადით, იქ მოძებნეთ.

ჰამლეტ

თქვენს მისვლამდე იგი ფეხს არსად გაადგამს.

(მხლებლები გადიან)

მეფე

ჰამლეტ, შენივე სიკეთისათვის, რაზედაც ვზრუნავთ, ასე გვაწუხებს, რაც ჩაიდინე, იმის გულისთვის ახლავ სასწრაფოდ უნდა წახვიდე და მოემზადო მგზავრობისათვის. გემი მზად არის, ქარიც ხელს გიწყობთ, შენი მხლებლები გემზე არიან. ინგლისში წახვალ.

ჰამლეტ

ინგლისში?

მეფე

დიხ.

ჰამლეტ

კეთილი.

მეფე

შენთვის სიკეთე გვინდა, თუ ამას ამჩნევ.

ჰამლეტ

მე ქერუბიმსა ვხედავ, მაგას რომ ამჩნევს. კარგი, წავედი ინგლისში! ღობით, ძვირფასო, დედაც!

მეფე

შენი მოსიყვარულე მამა, ჰამლეტ.

ჰამლეტ

დედაჩემო მეთქი... დედ-მამა, ეს ცოლ-ქმარია, ერთი სისხლ-ხორცი, ჰო-და, დედაჩემო, წავედი ინგლისში!

(გადის)

მეფე

ახლავ მიყევით მაგას ფეხდაფეხ; დააჩქარეთ, რომ გემზე ავიდეს. მსურს, ამაღამე რომ გაემგზავროს. ნუ დაყოვნებთ. აბა, გასწიეთ! ყველა მზად არის, რაც საჭიროა. ნუ დაახანებთ. გთხოვთ, რომ იჩქაროთ.

(მეფის გარდა ყველა გადის)

აჰა, ინგლისო, თუ ჩვენს სიყვარულს პატივს სცემ, როგორც ჩვენს დიად ძალას, —

დანიური ხმლის ძალა კი იცი, — ნაჭრილობევი ჯერ წითლად ღვივის. მაგ მორჩილებამ ძალის გარეშე დაიმსახურა ჩვენი პატივი.

ვიცი, გულგრილად არ მოვეპყრობით მეფურ ბრძანებას, რომელიც წვრილად წერილში არის გადმოცემული, — ჰამლეტი უნდა მოკვდეს ახლავ, — ეს ჰქმენ, ინგლისო, რადგანაც იგი ვით ავი სენი, სისხლში მძვინვარებს, უნდა განმკურნო; და სანამ ამბავს არ შევიტყობ, რომ იგი მკვდარია, ჩემი სვე-ბედი ვერ გაიხარებს.

(გადის)

IV სურათი

დაბლობი, ვაკე ადგილი დანიისში. შე-
მოღის ფორტინბრას ჯარით
ფორტინბრას
(კაპიტანს)

წადი, ეახელ დანიის მეფეს, მოახსენე, რომ მე, ფორტინბრასი სალამს ვუძღვნი; და თან უთხარი, — მსურს გავიარო მისი ქვეყანა, ვით დართული მაქვს იმისგან ნება. შეყრის ალავი შენ უკვე იცი.

ხოლო თუ იმის დიდებულებას
ნებავეს პირადად რამის ბრძანება,
დაუყოვნებლივ ვეახლებით მას.
ასე აცნობე.

კაპიტანი

გადავცემ, მილორდ.

ფორტინბრას

წყნარად იარე.

(**ყველა გადის კაპიტნის გარდა. შე-
მოდიან ჰამლეტ, როზენკრანც და სხვე-
ბი**)

ჰამლეტ

სერ, ვერ მეტყვიტ,
ვისი ჯარია?

კაპიტანი

ნორვეგიელთა, სერ.

ჰამლეტ

ნება მიბოძეთ გკითხოთ, სად მიდის?

კაპიტანი

პოლონეთისკენ.

ჰამლეტ

ვინ არის მათი მხედართმთავარი?

კაპიტანი

ნორვეგიელთა მოხუცი მეფის

ძმისწული გახლავთ იგი, —

ფორტინბრას.

ჰამლეტ

მას დაპყრობა სურს შუა ნაწილის,
თუ პოლონეთის სასაზღვრო მიწის?

კაპიტანი

თუ მართალი გასურთ, რომ

მოვახსენოთ,

მცირე მიწების გვესურს ხელთ ჩაგდება,
სახელის მეტს რომ ვერაფერს შეგვძენს.

მე ხუთ დუკატსაც კი არ მივცემდი,
იჯართაც კი არ ავიღებდი;

არც ნორვეგიას მისცემს მოსავალს
და არც პოლონეთს აავსებს ხვავით.

ჰამლეტ

მაშ პოლონეთი არ დაიცავს მას.

კაპიტანი

უკვე ჯარი ყავთ იქ შეყვანილი.

ჰამლეტ

ორი ათას კაცს, ოც ათას დუკატს

ვერ გადუქრიათ ფუჭი საკითხი.

ეს არის წყლული ზედმეტ სიმდიდრის,

მშვიდობითა და განცხრობით ყოფის.

ოღონდ აბსცესი შიგნით თუ გასკდა

რა გამოაჩენს კაცი რით მოკვდა.

დიდი მადლობა, ბატონო ჩემო.

კაპიტანი

დე, ღმერთი იყოს თქვენი მფარველი.

(**გადის**)

როზენკრანც

წავიდეთ, მილორდ.

ჰამლეტ

თქვენ წინ წაბრძანდით

და მეც ჩქარავე წამოგეწევიტ.

(**ჰამლეტის გარდა ყველა გადის**)

ყველა შემთხვევა წინ აღმიდგება,
დევს კრავს ჩემს დუნე შურისძიებას!

ნუთუ კაცისთვის თავი და თავი

არის ძილი და კუჭის ავსება?

მთელი ცხოვრებაც ასე განლიოს.

პირუტყვობაა სხვა არაფერი.

ეჭვგარეშეა, ვინაც ჩვენ შეგვქმნა

ასეთი ფართო აღქმის უნარით,

ის ვინც ხედავდა წარსულს, მომავალს,

მიტომ არ მოგვცა უნარი, ნიჭი

და ღვთისა მსგავსი გონიერება,

რომ დაგვიბოდეს უხმარობისგან.

ეს ხომ არ არის ის პირუტყვეული

გულმავიწყობა, ბედწავი ჩვევა,

უზომო ფიქრი ჩვენს დასასრულზე.

ფიქრი ოთხად რომ დაანაწილო,

სიბრძნის ნაწილი მხოლოდ ერთია

სამი ნაწილი კი სიმხდალეა...

მე აღარ ვიცი, იმიტომ ვცხოვრობ

გავიძახოდე — „ასე უნდა ვქმნა!“

რაკი მაქვს ძალა, ნდობა, მიზეზი,

ეს გავაკეთო, — მით მაქვებუნ

ამის ნათელი მაგალითები.

და, ეს ლაშქარიც, აუარება

ხარჯი რომა აქვს და მეთაური

დელიკატური, ნატიფი პრინცი,

რომლის არსება სულ მთლად მოუცავს

ამბიციებს და აგდებულ სახით

ეთამაშება უხილავ ბოლოს.

საფრთხეში იგდებს თავს იმისათვის,

რაც წარმავალი, ბუნდოვანია;

ყველაფრისათვის, რაც ძალუძს

იღბალს,

აღსასრულსა და საშიშროებას,

იმისათვის, რაც ჩირადაც არ ღირს.

ნამდვილად დიდი ადამიანი

ირჯება, თუ აქვს დიდი მიზეზი.

ის ღირსეულად გამოაჩენს თავს

საქმისთვის, ჩალის ფასად რომ არ
ღირს,

თუ იგი საფრთხით დაემუქრება
მის ღირსებას და პატიოსნებას.

მე რაღას ვჩადი, მამა მომიკლეს,
დედა კი დარჩა ჩირქმოსებულები,
სისხლი, გონება მაქვს უგრძობელი
და ყველაფერი მივაფუჩეჩე.

ახლა ვუსკერი ჩემს სამარცხვინოდ,
რომ სადაცაა დაიღუპება
ოცი ათასი კაცის ლაშქარი,
რაღაც ამო იღუზისთვის,
სრულიად ფუჭი სახელისათვის
საფლავში წვება, როგორც საწოლში,
უნდა იბრძოლოს იმ მიწისათვის
მოლაშქრებებს რომ ვერც კი დაიტევს,
არ კმარა მოკლულთ დასამარხავად.
ო, ამის შემდეგ, მომავალშიაც,
ჩემო ფიქრებო, სისხლიანი ხართ,
არადა, მაშინ არაფრად ღირხართ!

V სურათი

ს ა ს ა ხ ლ ე

**შემოდინ ჰორაციო, დედოფალი
გერტრუდა და ჭენტლმენი**

დედოფალი

ოფელიასთან არ მსურს ბაასი.

ჭენტლმენი

იგი ჯიუტობს, მთლად შეიშალა,
უბედური და საბრალო არის.

დედოფალი

რაო, რა ნებაგ?

ჭენტლმენი

მოთქვამს მამაზე;
რომ ეს ქვეყანა ცბიერიო;
კენესის და ოხრავს,, გულში მჯიღს
იცემს;

აპილოიდება სულ უმიზეზოდ
და ლაპარაკობს რაღაც უაზროდ,
რაც ნახევარზედ აბდაუბდაა,
მისი სიტყვები არაფერს ნიშნავს
თუმც უთავბოლო ნასაუბრევეში
მსმენელი მაინც აზრსა პოულობს,
თუნდ წესიერად არც კი უსმენდეს,
და იმის ნათქვამს მიკიბ-მოკიბულს
თავის ნაფიქრალს უსადაგებენ.
მისი უესტები, თავის კანტური,
ეს უცნაური თვალთა ხამხამი,

მსმენელს ნამდვილად აფიქრებინებს,
რომ ამ ამბავში რაღაც აზრია
უაზრო, თუმცა ძალზე ბედკრულად
გარკვეული

ჰორაციო

სჯობს უთხრათ რამე, თორემ იქნება,
საშიში აზრი რამ გაავრცელოს
ცულად მოწყობილ ჰკვა-გონებაში.

დედოფალი

შემოიყვანეთ.

(ჭენტლმენი გადის)

(გვერდზე)

ჩემს ავადმყოფ სულს,
(სადაც ცოდვები დაბუდებულა),
სათამაშოც კი წყარო ჰგონია
რაიმე მარცხის, უბედურების.
ისე მწვავეა ეს დიდი ცოდვა,
რომ თავს ამქლავნების იმისი შიშით, —
ოდესმე იგი გამომქლავნდება.

(შემოდის ოფელია, ჰკუადაკარგული)

ოფელია

სადაა დანიის ბრწყინვალე დედოფალი?

დედოფალი

რა გნებაგს, ოფელია?

ოფელია

(მღერის)

ვით შევიცნო შენი სატრფო
სხვისი თქმით და ენით,
პილიგრიმის მორთულობით
თუ მისი სანდლებით.

დედოფალი

ოჰ, ჩემო კარგო ოფელია, რას
ნიშნავს ეგ სიმღერა?

ოფელია

რა ბრძანეთ? გთხოვთ მომისმინოთ.
იგი მოკვდა და წავიდა,
ნუ დაუწყებთ ლოდინს.
თავით მწვანე კორდი ყვავის
გულზე ადევს ლოდი.
ო, ჰო!

დედოფალი

კი, მაგრამ, ოფელია...

ოფელია

გვედრებით, დაუგდეთ ყური.

(მღერის)

თოვლივით თეთრ სუდარაში...

(შემოდის მეფე)

დედოფალი

ო, ღმერთო ჩემო, შეხედეთ, მილორდ.

ოფელია

(მღერის)

მოვრთეთ ლამაზ ყვავილებით,
მიწას ისე მივაბარეთ,
ვაფრქვეთ უხვად ცრემლები.

მეფე

როგორ ბრძანდები, მშვენიერო
ქალბატონო?

ოფელია

კარგად გახლავართ, ღმერთმა წყა-
ლობა მოგცეთ! ამბობენ, რომ ბუ ხა-
ბაზის ქალშვილი იყო, ღმერთო, ჩვენ
ვიციტ რანიცა ვართ, მაგრამ არ ვიციტ
რანი ვიქნებით. ღმერთმა აკურთხოს
თქვენი სუფრა!

მეფე

მამაზე ფიქრობს.

ოფელია

გვედრებით, ამაზე ნუ ვილაპარა-
კებთ. მაგრამ თუ გკითხეს, ეს რას ნიშ-
ნავსო, ასე უპასუხეთ: (მღერის)
ხვალე ვალენტინის დღეა,
გაუჩინდება ალიონს პირი,
მე შენს სარკმელთან გავჩნდები,
გავხდე შენი ვალენტინი.
წამოდგები, ტანთ ჩაიცვამ,
გამომიღებ კარებს მხრებით,
შინ შემიშვებ ქალწულსა და
არასოდეს გავიყრებით.

მეფე

ტურფა ოფელია.

ოფელია

ნამღვილად, აჰ, ყოველგვარი ფიცის
გარეშე, ახლავე დავამთავრებ:

(მღერის)

ვფიცავ ქრისტეს, წმინდა ნაწილს,
კაცი არის უკუღმართი,
სირცხვილია, თავის მოჭრა!
ბოლოს მას დასწყევლის ღმერთი:
ქალი: „სანამ ასე დამკმუჭნიდი,
მთხოვდი ცოლად გაგყოლოდი!“
კაცი: „მოგიყვანდი კიდეც, შენ რომ
საწოლში არ ჩამწოლოდი.“

მეფე

დიდი ხანია, რაც ამ დღეშია?

ოფელია

იმედი მაქვს, რომ ყველაფერი კარ-
გად დამთავრდება. მოთმინებით უნდა

აღვიჭურვოთ; მაგრამ ცრემლებს ვერ
ვიკავებ, როდესაც წარმოვიდგენ, რომ
ის ცივ სამარეში უნდა ჩააწვინონ. ჩემი
ძმა შეიტყობს ამ ამბავს. გმადლობთ
კეთილი რჩევისათვის. მომართვით ჩემ-
ეტლი! ღამე მშვიდობისა, ქალბატონე-
ბო, ღამე მშვიდობის. ძვირფასო ბანო
ვანნო, ღამე მშვიდობის, ღამე მშვი-
დობის.

(გაღის)

მეფე

ახლოს იყავით და უთვალთვალეთ.

(პორაციო გაღის)

აი, შხამი დიდი მწუხარებისა,
მამის სიკვდილი არის სათავე.
აჰა, გერტრუდა, უბედურება
არასდროს მოდის მარტო, ეჟულად,
იგი ზღვასავით გვატყდება თავზე;
ჯერ მამა მოკლეს, მერე ჰამლეტი
მიზეზი გახდა თვითგანძეგების.
ამ ამბის გამო ხალხიც აღშფოთდა,
უსარგებლონი აზრებით, ფიქრით,
დაჩურჩულებენ ამ მკვლელობაზე;
და არც ის იყო ჭკვიანიური, რომ
მისი ცხედარი ჩუმაღ დავერძალებოდა,
რალაც იღუშალ ფაციფუტობით.
ოფელიაა შესაბრალონი.
გაყრია თავს და იმ ნათელ აზრებს
ურომლისოდაც მხეცებილა ვართ.
და ბოლოს, ესეც ცუდი ცნობაა, —
საფრანგეთიდან ძმა ჩამოსვლია,
ჩუმაღ მოსულა, ეჭვებით ცხოვრობს,
ამბის მიმტანი მას არ აკლია,
რომ ჩააწვეთონ ყურში შხამივით
მამის მკვლელობის ავი ამბავი
და ყველა ფაქტის უგულველყოფით
ეს ყველაფერი ჩვენ დაგვაბრალონ.
ჰოი, ძვირფასო ჩემო გერტრუდა,
მე სასიკვდილოდ მრავალგან დაჭირის
ერთის მაგიერ ათასჯერ მკლავენ.

(გარედან ისმის ხმაური. შემოდის
მაცნე)

დედოფალი

რა ამბავია, რა ხმაურია?

მეფე

შვეიცარელნი, ჩემი მცველები!
უთხარით ჩქარა, კარ! — ოთარაჯონ!
რაშია საქმე?

მაცნე

თქვენ თავს უშველეთ!
ოკეანეც კი გადმოხეთქილი
ისე მძვინვარედ არა ნთქავს ნაპირს,
ვით ახალგაზრდა, ჭაბუკი ლაერტ
ამბოხებულთა ხროვასთან ერთად
ამარცხებს მცველებს. მდაბიო ხალხი
მას ლორდს უწოდებს. თითქოს ქვეყანა
ახალა იწყებს თავის ცხოვრებას.
დავიწყებიათ ძველი წარსული,
არად ავდებენ წეს-ჩვეულებებს,
ყოველი სიტყვის კავშირს, დასაბამს.
ყვირიან — „ლაერტს ჩვენ ავირჩიეთ!
ლაერტსი ჩვენი იქნება მეფე!“
ცაში ისვრიან ქუდებს, ტაშს სცხებენ,
ისმის ყიფინა, ზეცას ერთვის ხმა, —
„ლაერტსი ჩვენი მეფე იქნება!
მეფეა ლაერტს!“

დედოფალი

რა სიხარულით
და რა ხალისით მისდევენ ცრუ კვალს!
კვალს აცდენილი დანიის ძაღლნი!
(შემოდის ლაერტს და სხვანი)

მეფე

კარები ძალით შემოამტვრიეს.

ლაერტს

სად არის მეფე?.. თქვენ, ბატონებო,
წადით აქედან.

ხალხი

ჩვენც შემოგვივივით.

ლაერტს

მე გთხოვთ, დამტოვოთ.

ხალხი

კარგი, ჩვენ წავალთ.

ლაერტს

მადლობელი ვარ. კართან დადექით.

(ლაერტსის მსლებლები გადიან)

ბილწო ხელმწიფევე, მომეცი მამა.

დედოფალი

დამშვიდდი, ლაერტს, ჩემო კეთილო.

ლაერტს

სისხლის წვეთიც კი რომ
დამიმშვიდდეს,

მაშინ საქვეყნოდ ბუში მიწოდეთ!
რომ მამაჩემი იყო რქიანი
და დედაჩემის სპეტაკ შუბლს აჯდა
მეძავის დაღი.

მეფე

გვითხარი, ლაერტს,

რა მიზეზია ამბოხებულხარ
გიგანტის დარად? თავი ანებე
მაგას, გერტრუდა. ჩემზე ნუ
მეფეს ღვთიური ძალა იფარავს,
ღალატი მხოლოდ შორიშორს უვლის,
სურვილით კი ბევრს ვერას ჩაიდნს.
გვითხარი, ლაერტს, რაზედ
ბობოქრობ?

თავი ანებე, გითხარ, გერტრუდა.
აბა, გვითხარი.

ლაერტს

სად არის მამა?

მეფე

იგი მკვდარია.

დედოფალი

მეფისგან არა.

მეფე

აცალე, მკითხოს მან ყველაფერი.

ლაერტს

რით მიიცვალა? ვერ მომატყუებ.
ჯანდაბას იყოს ერთგულება და
ეშმაკის წილი იყოს აღთქმანი!
სინდისი, ტაქტი აქ რას მიქვივა?!
წყულშიც იყოს! არ მენადღვლება
რა მომივა მე ამ ქვეყანაზე,
თუნდაც იმ ქვეყნად. რაც იყოს, იყოს.
მე შურს ვიძიებ. მამიჩემის სისხლს
არვის შევარჩენ.

მეფე

მერე, ვინ გიშლის?

ლაერტს

ჩემი სურვილი. სხვა არაფერი.
რაც შეეხება საშუალებებს,
ისე დაზოგვით გამოვიყენებ,
რომ მცირედისადაც შორს წავალ.

მეფე

ლაერტს,
გინდა შეიტყო სწორი მიზეზი,
შენი ძვირფასი მამის სიკვდილის;
თუ გასურს მაგ შენი შურისძიების
მსხვერპლი გახადო მოძმე, მოძულე,
არ გაარჩიო მტერი, მოყვარე?

ლაერტს

მხოლოდ მტერს ვერჩი.

მეფე

მათი ცოდნა გასურს?

ლაერტს

მის კარგ მეგობრებს გადავხვები.

კეთილ ვარსევით ვაწოვებ ჩემს
სისხლს
და გამოვკვებავ.

მეფე

მაგას შენ ამბობ
ვით კარგი შვილი, წმინდა ჯენტლმენი.
მე ბრალი არ მაქვს მამის სიკვდილში
და გულით ვწუხებარ იმის დაკარგვას.
მძიმედ განვიციდი ამ მწუხარებას.
წარვსდგები შენი მსჯავრის წინაშე, —
დღის ნათელივით რომ გახდეს ცხადი.

(ისმის ხმა გარედან: „გაატარეთ,
შევიდეს“)

ლაერტს

რასა ყვირიან? რა ხმაურია?

(შემოდის ოფელია)

ო, მზის აღმურო ამომწვი ტვინი,
მლაშე ცრემლებო, ღვარად მექვციო,
თვალთ ჩამიშრიტეთ ძალა და გრძნობა!
ზეცას ვფიცავარ, შენს ჰქუაზედ
შემშლელს

სულ ვაზღვევინებ მისხლის მისხლამდე!
მაისის ვარდო, კეთილო დაო,
წმინდა ასულო, ო, ოფელია!
ნუთუ ქალწულის ჰქვა და გონება,
როგორც მოხუცი კაცის სიცოცხლე,
ამ ქვეყნად ასე წარმავალია?
გრძნობის ბუნება ნატიფია და
იგი გვიგზავნის იმ ძვირფას ნიმუშს,
რაც ძლიერ უყვარს.

ოფელია

(მღერის)

კუბოში იწექ სახეახდილი
ლალე, ჰეი, ლალე, ლალე.
ბევრი ცრემლებიც ვღვარე...
მშვიდობით, ჩემო მტრედო!

ლაერტს

ჰქუა რომ გქონოდა და გემუდარა,
შური მეძია, ის ვერ გაჭრიდა
ასე ძლიერად.

ოფელია

შენ უნდა იმღერო — „დაბლა—ძირს,
დაბლა—ძირს“ და ახლა უნდა ბზრია-
ლასავით დატრიალდე, აი, ასე! ის თაღ-
ლითი მოურავია, თავისი ბატონის ქა-
ლიშვილი რომ მოიტაცა.

ლაერტს

ეს ბოდვა ჩემთვის ძლიერ ბევრს
ნიშნავს.

ოფელია

აი, როზმარინი, ეს მოსაგონარია. გე-
ვედრები გიყვარდე, არ დამივიწყო.
კი სამფერა ია იაა, ოცნების ყვავილია.

ლაერტს

ჰქუის დაკარგვის ერთი ნიშანი, —
ოცნება ხსოვნას არა სცილდება.

ოფელია

(მეფეს)

აი, თქვენთვის მოვიტანე კამა, (დე-
ლოფალს) თქვენთვის კი წყალიკრეფია.
ეს ტეგანაც თქვენთვისაა, ზოგიც ჩემია.
ჩვენ შეიძლება კვირადღის წყალობის
ყვავილიც ვუწოდოთ. ო, თქვენ წყალი-
კრეფია განსაკუთრებულად უნდა ატა-
როთ. აი, გვირილა, მე რამოდენიმე
იასაც მოგართმევდით, მაგრამ ყველა
დაჰქენა, როცა მამა გარდაიცვალა...!
ამბობენ მშვიდად მოკვდაო. (მღერის)
„მოხდენილი რობინი ჩემი სიხარუ-
ლია“.

ლაერტს

ღარდს, მწუხარებას, თვით ჯოჯოხეთსაც
სინატიფეს და სიტურფესა სძენს.

ოფელია

(მღერის)

იგი აღარ დაბრუნდება,
უკან არ დაგვიბრუნდება
აღარ მოვა ის, ეჰ, არა.
მან დატოვა ეს ქვეყანა,
უკან აღარ დაბრუნდება.
წვერი ჰქონდა როგორც თოვლი,
თმებიც ბამბასავით თეთრი.
ის წავიდა, ის წავიდა,
აღარ გვინდა ცრემლთა ფრქვევა,
დაილოცოს მისი სული,
მოვრჩეთ მისი დატირება.

და ყველა ქრისტიანის სულიც დაი-
ლოცოს, ღმერთს ვევედრები. ღმერთს
იყოს თქვენი შემწე!

(გადის)

ლაერტს

ხომ ხედავთ ამას? ო, ღმერთო ჩემო!

მეფე

მე ვიზიარებ შენს მწუხარებას,
ლაერტს, ამაზე უარს ვერ მეტყვი.
მოდო, მოუხმე შენს ბრძენ მეგობრებს,
ვინც შენა ვსურს, და მათ მოგვისმინონ,
მერე განსაჯონ ეს ჩვენი საქმე.

თუ გადაწყვეტენ, რომ მრუდე გზებით რამე კავშირი მაქვს ამ საქმესთან, დავთმობ სამეფოს, სიცოცხლეს,

გვირგვინს, ყველაფერს, რასაც ჩემსაც ვუწოდებ, მაგ შენი გულის შესაჯერებლად. ხოლო თუ არ მაქვს, მაშინ დაწყნარდი და აღიპურვე ჩვენდამი ნდობით. სულის სიმშვიდის მოსაპოვებლად ერთად ვიღვაწოთ.

ლაერტს

მე თანახმა ვარ. მისი სიკვდილი, მალეით დაკრძალვა... უხმლოდ, უაბჯროდ, წესაუგებლად, დაუცველობა ყველა იმ წესის, რაც ღიღებულთა შესაფერია, არც ფორმალური ცერემონია... ყველას სასმენად ესა ლაღადებს, თითქოსდა იყოს ზეციური ხმა. იყოს სამსჯავრო.

მეფე

დასტური მითქვამს; ვინც დამნაშავე აღმოჩნდეს იმას, დე, სამართლის მეხმა უწიოს. ახლა კი მე გთხოვ, წამოდი ჩემთან.

(გაღიან)

VI სურათი

ციხე-სასახლე

შემოდიან ჰორაციო და სხვები

ჰორაციო

ვის უნდა ჩემთან აქ ლაპარაკი?

ჯენტლმენი

მეზღვაურებს, სერ, ამბობენ თქვენთვის წერილები აქეთ გადმოსაცემი.

ჰორაციო

მაშ, უთხარით, რომ აქ შემოვიდნენ.

(მსახური გაღის)

არ ვიცი ქვეყნის რომელ კუთხიდან ვინ მითვლის სალამს, ჰამლეტის გარდა.

(შემოდიან მეზღვაურები)

მეზღვაური

გწყალობდეს ღმერთი, სერ.

ჰორაციო

შენცა გწყალობდეს.

მეზღვაური

მეცა მწყალობდეს, სერ, თუ რამედ ვეპიტნავები. აი, ეს წერილია თქვენთ-

ვის... ეს იმ ელჩისგანაა, ინგლისში რომ მიდიოდა... თუ თქვენ ჰორაციო გქვიათ როგორც დამბარეს.

ჰორაციო

(კითხულობს წერილს)

„ჰორაციო, როცა ეს წერილი გადაათვალიერო, ისე მოახერხე, რომ ეს ყმაწვილები მეფეს შეახვედრო. წერილი აქეთ მისთვის. ორი დღეც არ ვიყავით ლია ზღვაში, რომ სამძრად კარგად აღჭურვილი შეკობრეთა გემი გამოგვედევნა. რაკი ერთობ ნელი სვლით მივდიოდით, მეტი გზა აღარ იყო, ვაქცაცობა უნდა მოგვეკრიფა და გვებრძოლა. შეტაკებისას მათ გემზე აღმოვჩნდი. მაშინვე ჩამოშორდნენ ჩვენს გემს და ტყვედ მხოლოდ მე შევრჩი ხელში. ძალიან გულმორწყალედ მომექცნენ ეს ავაზაკები, მაგრამ კარგად იცოდნენ რასაც სჩადიოდნენ: მე კარგ გამოსასყიდს მივცემდი. ეს წერილები მეფემ უნდა მიიღოს, შენ კი ჩემსკენ გამოეშურე, ისევე ჩქარა, როგორც სიკვდილს გაექცეოდი. ისეთი რამ უნდა გითხრა, რომ ენა ჩაგივარდება. თუმცა სიტყვები ერთობ მსუბუქნი არიან ამ მძიმე საქმის გამოსახატავად. ეს კარგი ბიჭები მოგიყვანენ ჩემთან. როზენკრანცმა და გილდენსტერნმა ინგლისისაკენ განაგრძეს გზა. მათზედაც ბევრი რამა მაქვს შენთვის სათქმელი. მშვიდობით.“

(გაღიან)

მარად შენი ჰამლეტ“

მე გაჩვენებთ ვის მისცეთ წერილი, ეს ჩქარა მორჩით და წამიყვანეთ იმასთან, ვინც ეს გამოგატანათ.

(გაღიან)

VII სურათი

ციხე-სასახლე

შემოდიან მეფე და ლაერტსი

მეფე

ვალი სინდისით გადამიხალე და მიგულეებდე მე შენს მეგობრად. ხომ მოისმინე შენი ყურითვე, რომ ღირსეული მამისა მკვლელი ჩემს სიცოცხლესაც ემუქრებოდა.

ლაერტს

ცხადია, მაგრამ ესეც მიბრძანეთ,

რად არ მიუხვდით ბოროტებისთვის ავაზაკს, სიკვდილს რომ იმსახურებს. საფრთხის თავიდან ასაცილებლად; სიდიდის, სიბრძნის და თქვენი ტახტის არ დაიცავით უშიშროება.

მეფე

ო, მხოლოდ ორი მიზეზის გამო, რაც ალბათ სუსტად მოგეჩვენება ჩემთვის კი დიდი მნიშვნელობა აქვს: დედოფალს, დედას, თავს ურჩევნია. დედოფალი კი ჩემს სულთან, არსთან ძალუმადაა გადაჭდობილი; არ ვიცი რაა, ეს ღირსებაა თუ დედოფალის სათნოებაა, როგორც ვარსკვლავი სფეროს გარეშე, ისე მე ვერ ვძლებ უიმისობას. ხოლო მეორე მიზეზი ვახლავს ის, რომ უბრალო ხალხს ძლიერ უყვარს, —

ამას ყურსმილმა ვერ მივატოვებ, რომ ანგარიში არ გაუწიო; ამ სიყვარულით, მიდრეკილებით მის ყველა ბრალზე თვალს ხუჭავენ და ოინს კეთილ საქმედ უთვლიან. ვერ გავაჩერებ მე ამ ქარიშხალს, თუ მის წინააღმდეგ ვსტყორცნე ისარი ის ვერ მოაღწევს თავის სამიზნეს და ისევ უკან დამიბრუნდება.

ლაერტს

ასე დავკარგე სულგრძელი მამა, ხოლო ჩემი და ამ ყოფაშია, ვისაც ღირსებით, სრულყოფილებით, თუკი მის წარსულს დავუბრუნდებით, — ტოლს ვერ ვუპოვით მთელს ქვეყანაზე. მაგრამ დადგება შურისგების დროც!

მეფე

ნუ გაიტეხავ შენ მაგით მშვიდ ძილს, ნურც იფიქრებ, რომ გაჩენილნი ვართ ისეთ ლენჩებად, დოყლაპიებად, რომ საფრთხემ ხელი წვერებში

გეტაცოს

და ეს ჩავთვალთ თავის შექცევად. შენ უფრო მეტი უნდა შეიტყო. მე მამაშენი ძლიერ მიყვარდა, არ გვეჭავრება არც ჩვენი თავი და იმედი მაქვს თვითონვე განსჯი...

(შემოდის მსახური წერილებით)

ახალს რას გვეტყვი?

წერილებია, მილორდ, ჰამლეტის გამოგზავნელობის თქვენ, მეფეო, ეს კი დედოფალს.

მეფე

ჰამლეტისაგან? ვინ მოიტანა?

მსახური

მეზღვაურებმა, ბატონო ჩემო, მე ასე მითხრეს, თუმც არ მინახავს. კლაუდიომ მომცა, იმან მიიღო იმათგან, ვინც ეს ჩამოიტანა.

მეფე

ლაერტს, მინდა რომ შენც მოისმინო. დაგეტოვებ.

(მსახური გადის, მეფე კითხულობს)

„უმაღლესო და უძლიერესო, უნდა გაცნობოთ, რომ თქვენს სახელმწიფოში შიშველ-ტიტველი გადმომსვეს. გთხოვთ დამრთოთ ნება, ხვალ წარმოვდგე თქვენს თვალთა წინაშე. მაშინ მოგახსენებთ (ხოლო უპირველესად ბოდიშს მოგიხდით ამისთვის) ჩემი ასეთი უეცარი და უცნაური ჩამოსვლის მიზეზს.“

ჰამლეტ

ეს რასა ნიშნავს? ყველა დაბრუნდა? თუ ესეც რაღაც თვალთმაქცობაა? სხვა არაფერი.

ლაერტს

ხელი იცანიო?

მეფე

მასა სჩვევია „შიშველ-ტიტველი“! პოსტსკრიპტუმში კი არის — „ეული“. შენ შეგიძლია მიჩიო რამე?

ლაერტს

არ მესმის, მილორდ. მაგრამ მოვიდეს. ეს გულის ტკივილს შემიმსუბუქებს, როცა ამ სიტყვებს პირში მივახლი: „შენ ჩაიდინე!“

მეფე

თუ ასე იქნა, (ან სხვანაირად როგორ იქნება), ნებას მომცემ, რომ მე გიწინამძღვრო?

ლაერტს

თუ მშვიდობისკენ არ მომიწოდებთ.

მეფე

მე მხოლოდ შენი მშვიდობა მინდა.
რაკილა ახლა იგი დაბრუნდა
და მიატოვა მოგზაურობა,
რომელსაც იგი აღარ განაგრძობს,
მაშინ მე ვურჩევ საქმეს მამაცურს,
რომლის იქით მას სხვა გზა არა აქვს
და ამ რჩევისგან დაილუბება.
მის სიკვდილისთვის არვინ ვაგვეციხავს;
დედაც ვერ განჭკრეტს ამ ჩვენს
ჩანაფიქრს
და მას ფათერაკს გადააბრალებს.

ლაერტს

მაშ მიწინამძღვრეთ, ჩემო ბატონო,
თუ ამა საქმის აღსასრულებლად
მე ამომირჩევთ.

მეფე

ასეც იქნება.

შენს არ ყოფნაში აქ ბევრს

ვაქებდნენ,
ისე რომ ჰამლეტს ყური მოუყარავს,
რომ ბრწყინვალედ ფლობ ერთ

ოსტატობას,

სხვა შენი ყველა ნიჭი, უნარი,
პრინციის გულს შურით არ აავსებდა
ისე, ვით მაგან ხელი დარია.
ჩემის აზრით, ეს არც ისე დიდი
სარისტა არის.

ლაერტს

რა ნიჭსა ბრძანებთ?

მეფე

ახლავაზრობას ქუღღზე — ბუმბულთ
ერთობ სჭირდება; ჭველს უხდება
დაუდევარი, ლაღი სამოსი,
ვით ხანშიშესულს დარბაისლური
მოსართავი და მოსაკაზმავი,
დინჯსა და ჯანსაღ იერს რომა სძენს.
ორი თვის წინათ ნორმანდიიდან
აქ ჩამობრძანდა ვინმე ჯენტლმენი.
მე ვიცნობ ფრანგებს და მიომნია
მათს წინააღმდეგ. მათ შეუძლიათ
ცხენზე ჯდომა და კარგი ჯირითი,
მაგრამ ეს იყო მთლად ჯაღოქარი,
ზედ უნავირზე ამოზიდული,
ცხენს იგი ისე დააგელვებდა,
თითქოს შერწყმული იყო იმასთან.
რა არ ვიფიქრე, გამოვიგონე
ოცნებით ცხენის ჯირითის ფანდი,
იმან მას საქმით გადააჰარბა.

ლაერტს

ნორმანი იყო?

მეფე

ღიახ, ნორმანი.

ლაერტს

თავს ვლებ, ლამორდი ის იქნებოდა.

მეფე

სწორედ ის იყო.

ლაერტს

მე კარგად ვიცნობ,
თავისი ერის თვალია იგი.

მეფე

შენი ამბავიც იმან გადმოგვცა,
ფრიად შეაქო ეგ ოსტატობა, —
დაშნის ხმარების ხელოვანება,
განსაკუთრებით დაცვის სიმარჯვე.
ალტაცებულმა წამოიძახა
სანახაობაც ის იქნება, თუ
ხმალში მას ვინმე გამოიწვევსო.
მოფაროკავეთ იმისი ქვეყნის
არ ყოფნით თვალი და არც სისხარტე,
როდესაც მათთან ხმალდახმალ იბრძვი.
ამ შეფასებამ ჰამლეტის გულში
ისეთი შური გამოიწვია,
რომ მაშინ ბრძანა თავის სურვილი,
იქნებ როგორმე ჩამოსულიყავ, რათა
შეჯიბრში შეგერკინებოდა.
ხოლო აქედან...

ლაერტს

რაო მაქედან?

მეფე

ლაერტს, შენ მამას მართლა აფასებ?
თუ ეგ წუხილი არის ნიღაბი
უგულო სახის?

ლაერტს

რად მეკითხებით?

მეფე

იმაზედ არა, რომ მეექვსეა
შენ არ გიყვარდა მამა, მშობელი.
ვიცი, ამ გრძნობას რომ დრო სჭირდება;
იმასაც ვხედავ და ასეც არის,
ამას ამტკიცებს თვითონ ცხოვრება,
რომ დრო ასუსტებს გრძნობის
ნაპერწყალს
და სიყვარულის მნათებარე აღს,
და ამ პატრუქის ნაწვეი, ნარჩენი
რამოდენადმე სუსტადლა იწვის.

არაფერია ყოველთვის კარგი,
და ეს სიკარგეც რომ აღივსება,
თავის სიჭარბე მოუღებს ბოლოს.
ყოველ განზრახვას ქმედება უნდა,
თორემ განზრახვა გარდაიქმნება,
ან გაუჩნდება იმდენი ზღუდე,
რამდენიცაა ენა თუ ხელი,
ან უბედური შემთხვევა რამე.
მაშინ ეს „უნდა“ დაემსგავსება
დროის გამფლანგველ ქუშსა და ოხვრას,
შემსუბუქებით ვნება რომ მოაქვს.
ჯობს დავუბრუნდეთ ჩვენ ჩვენს
სატყვივარს:

ჰამლეტი მოდის; ახლა რას იზამ,
რით დაამტკიცებ, რომ საქმიან ხარ
ღირსეული ძე მამიშენისა
და არა სიტყვით?

ლაერტს

ეკლესიაშიც კი გამოგჭრი ყელს!

მეფე

ნამდვილ კაცის მკვლელს ვერვინ
დაიცავს

ვერც ალაგი და ვეღარც მიდამო.
შურისძიებას არა აქვს ზღვარი.
ეს რომ აღსრულდეს, შინ უნდა დარჩე.
როცა ჰამლეტი აქ დაბრუნდება,
შეიტყობს შენი ჩამოსვლის ამბავს.
ჩვენ აქ მოვიწვევთ იმნაირ პირებს
ვინც შეაქებს შენს ბრწყინვალე უნარს
და ერთი-ორად იტყვიან იმას,
რაც ფრანგმა შენზე ილაპარაკა.
მე საბოლოოდ ერთმანეთს შეგჭრით,
ნიძლავსაც დავდებთ, თუ ვინ ვისა
სჯობს.

იგია ერთობ დაუღვევარი,
ღიღი ბუნების და უეშმაკო,
დაუნებს ის კარგად არც კი გასინჯავს,
ამდაგვარად შენ სრულიად იოლად
და სულ მცირედი წაეშმაკებით,
აირჩევ უფრო წვერმახვილ დაშნას
და უეცარი გამოხდომებით
გაუსწორდები მამის მოკვლისთვის.

ლაერტს

მე თანახმა ვარ. თანაც დაშნის პირს
ჩასაზღელს წავსცხებ, იგი შხამია,
ვიყიდე ვილაც ექიმბაშისგან.
დაშნა რომ მასში ამოაწო და

მერე სულ ოდნავ სისხლს შეუტრიო,
ალარ არსებობს ქვეყნად საფენი,
ნაჯერი ყველა ბალახის წვენი,
რომ იმან სიკვდილს გადაარჩინოს,
ის, ვინც ამ დაშნით გაიკაწრება.
მე ამ საწამლავს წაფუსვამ დაშნას
და თუ გავკენწლავ თუნდაც
მსუბუქად, —
ეს სიკვდილია.

მეფე

ჩვენ ყველაფერი
შემდგომში კარგად ავწონ-დავწონით,
შევარჩიოთ ის დრო და გარემო,
რაც საქმეს უფრო გამოადგება.
ეს წამოწყება თუ ჩაიშლება
და ჩვენი საქმეც გამოძლავდება,
სჯობს არ დავიწყოთ; ჩვენი განზრახვა
განვამტკიცოთ, ან სხვა მოვიგონოთ,
უფრო სისწრაფით რომ იმოქმედებს,
თუ ეს ჩივარდა; წყნარად, ვიფიქროთ.
მაშ ასე, თქვენზედ დავნიძლავდები...
აჰა, მივაგენ!

ორთაბრძოლაში რომ გახტურდებით...
და შეტაკებაც გამძვინვარდება...
ასეთ დროს იგი სასმელს მოითხოვს.
მომზადებული მექნება თასი
„შემთხვევით“... ტუჩი რომ დააქაროს,
თუნდ აიცდინოს ეგ შენი დაშნა
იმ საწამლავში ამოწებულნი,
ჩვენი სასმისი აი, მაშინ გაჭრის.
მაგრამ მოიცა, რა ხმაურია?

(შემოდის დედოფალი)

დედოფალი

უბედურებას უბედობა სდევს.
ერთი მეორეს იქავე მოსდევს.
შენმა დამ თავი დაიხრჩო, ლაერტს.

ლაერტს

დაიხრჩო?! ოო, სად?

დედოფალი

მდინარის პირას, იქ ირიბად დგას
ერთი ტირიფი, მისი ფოთლები
სარკისებრ წყალში რომ ირეკლება:
და ოფელის ტოტებისაგან
ულამაზესი ჯილა დაუწნავს,
ჩაუტნევია შიგ ზიზილები,
ზამბახი, ბაია და ჯადღარები, —
ენაფხიანი იმათ მწყემსები
ერთობ ცუდ სახელს რომ უძახიან,

ხოლო ქალწულნი თავდაპირველნი გარდაცვილ კაცთა თითებს უხმობენ. ჰოდა, ტირიფის ტოტზე უცლია თავის გვირგვინის ჩამოკიდება. ტოტი მომტყდარა და ოფელიაც ყვავილებით მას თან ჩაჰყოლია იმ დაღვრემილ და ცივ მდინარეში. წყალზედ გაშლილა მისი სამოსი, მიტიეტიეებდა ვით სირინოზი, თანაც უძველეს ჰიმნებს გალობდა, უბედურებას სულაც არ გრძნობდა. იგი გავდაო ისეთ არსებას თვით ბუნებით რომ წყალში გაზრდილა. დიდხანს ეს აღარ გაგრძელებულა, რომ გაიყენთა ტანისამოსი გალობა ბეჩავს შეუწყვეტია და ჩაძირულა უსულო გვამი შლამიან ფსკერზე.

ღაერტს

მასე დაიხრჩო?

ღედოფალი

ღიახ, დაიხრჩო, იგი დაიხრჩო.

ღაერტს

ო, ოფელია, ჩემო საბრალო, ისეც საკმაოდ გაქვს ნესტი, წყალი, ამიტომ ცრემლებს მე შევიკავებ. მაგრამ ასეთი გვექონია ბედი. ბუნებას თავის კანონები აქვს. მოდით, სირცხვილით ვალიართ, რომ ეს მწუხარება რომ გადაივლის, ისეც ისეთი კაცი დავდგებ. მშვიდობით, მილორდ, გულით

მხურვალე

სათქმელი მქონდა, მაგრამ ცრემლებმა ის გაანელა.

მეფე

გავყვეთ, გერტრუდა. რა არ ვიღონე, ძლივს დავამშვიდე! ახლა ვშიშობ, რომ კვლავ არ გაშმაგდეს;

ამიტომ მიყვეთ.

(გადიან)

V მოქმედება

I სცენა

სასაფლაო. შემოდის ორი მესაფლავე

I მესაფლავე

შეიძლება იმ ქალის ქრისტიანული წესით დამარხვა, თავი რომ მოიკლა?

II მესაფლავე

მე გეუბნები, რომ შეიძლება. ამიტომ სწრაფად გათხარე საფლავი. ამიტომ უეცარი სიკვდილების გამომძიებელმა ეგ საქმე უკვე გამოიძია და დაადგინა, რომ ქრისტიანულად უნდა დაიმარხოსო.

I მესაფლავე

ეგ როგორ შეიძლება, როცა თავის დასაცავად არ დამხრჩვალა?

II მესაფლავე

არ ვიცი, ასე გადაწყვიტეს.

I მესაფლავე

აქ აუცილებელია — „თავის დაცვის დროს“, სხვანაირად არ შეიძლება. ეს არის თავი და თავი: თუ მე განზრახ ვიხრჩობ თავს, ეს მოქმედებას ამტკიცებს, ყოველ ქმედებას კი სამი განზრტოება გააჩნია — მოქმედება, ჩადენა და შესრულება; აქედან გამომდინარეობს, რომ განზრახ დაუხრჩვია თავი.

II მესაფლავე

ახლა მეც მომისმინე, შე კაი კაცო...

I მესაფლავე

მოიცა. აი, აქ არის წყალი, — ძალიან კარგი. აქა დგას კაცი, — კეთილი, ბატონო. თუ კაცი შევა ამ წყალში და თავს დაიხრჩობს, უნდა იმას თუ არ უნდა, — წყალში ჩადის, ეს დაიმასლოვრე. მაგრამ თუ წყალი ამოდის და ახრჩობს მას, მაშინ თვითონ არ იხრჩობს თავს. აქედან გამოდის, რომ იგი არ არის დამანაშავე თავის სიცოცხლის მოსწრაფებაში.

II მესაფლავე

მერე, ეგ არის კანონი?

I მესაფლავე

მაშა, მაშა, ეს არის... საგამომძიებლო კანონია.

II მესაფლავე

სიმართლე გინდა? ეს რომ დიდგვაროვანი ქალბატონი არ ყოფილიყო, ქრისტიანული წესით არავინ დამარხავდა.

I მესაფლავე

მაგაშია საქმე. სამწუხაროა, რომ ან ქვეყნად დიდკაცებს უფრო მეტი უფლება აქვთ დაიხრჩონ ან ჩამოიხრჩონ თავი, ვიდრე მათ ქრისტიან თანამოდ-

მეებს. აბა, შენ იცი, ჩემო ნიჩაბო! ყველაზე უძველესი დიდგვაროვანნი მებაღეები, მიწისმთხრელები და მესაფლავენი არიან. მათ ადამის ხელობა აქვთ.

II მესაფლავე

ადამი თავადი იყო?

I მესაფლავე

ის იყო პირველი, ვინც იარაღით შეჭურვილი დადიოდა.

II მესაფლავე

იმას იარაღი საერთოდ არა ქონია.

I მესაფლავე

შენ ურჯულო ხომ არა ხარ? მასე გესმის საღმრთო წერილი? ის ამბობს, რომ ადამი თხრიდაო. უიარაღოდ გათხრიდა? მე ერთ რამესა გკითხავ, თუ სწორედ პასუხს ვერ გამცემ, მაშინ აღიარე, რომ...

II მესაფლავე

მიდი.

I მესაფლავე

ვინ აშენებს კალატოზზე, გემის მშენებელზე და ხუროზე უფრო მტკიცედ?

II მესაფლავე

სახრჩობელას ოსტატი. ათასობით მღვდელს ამოიჭამს ხოლმე.

I მესაფლავე

მართალი ვითხრა, შენი ჰკვიანური პასუხი მომეწონა. სახრჩობელები კარგად ირჯებიან. მაგრამ ვისთვის ირჯებიან კარგად? იმათთვის, ვინც ავსა ჩადის. ახლა არც შენა სჩადიხარ კარგ საქმეს, როცა ამბობ, რომ სახრჩობელები ეკლესიაზე მკვიდრიაო. სახრჩობელა არც შენ გაწყენდა. ახლა შენა მკითხე, მიდი, ჰე!

II მესაფლავე

მაშ ვინ აგებს კალატოზზე, გემის მშენებელზე და ხუროზე უფრო მტკიცედ?

I მესაფლავე

აბა, მიპასუხე და მერე, თუ გინდა, მთელი დღე თითსაც ნუ გაანძრევ.

II მესაფლავე

ღიახაც, რომ გეტყვი.

I მესაფლავე

აბა, ბრძანე.

II მესაფლავე

ღმერთმანი, ვერ ვამბობ.

(მოწორებით შემოდინან ჰამლეტ და ჰორაციო)

I მესაფლავე

თავს ნუ იტყხავ, იმიტომ რომ შენი ზარმაცი ვირი ცემით ფეხს არ აუჩქარებს. თუ კიდევ ვინმემ ასეთი რამე გკითხოს, უპასუხე — „მესაფლავეთქო“. იმისი გაკეთებული სახლი მერედ მოსვლამდე ძლებს. წადი ახლა და ერთი დიდი ტოლჩა ყელის ჩასასველებელი რამ მოიტანე.

(II მესაფლავე გადის, I მღერის)

როცა ვიყავ ახალგაზრდა, მეც მიყვარდა, მეც მიყვარდა. ტყბილი სიყვარულის გარდა არაფერი არ მენება. არ ვუწუფდი... აჰ... დროს ანგარიშს... ოჰ, არც იყო... უჰ... მისი ხსენება.

ჰამლეტ

ნუთუ ეს კაცი ვერა გრძნობს, რას აკეთებს? საფლავსა თხრის და მღერის!

ჰორაციო

დროის განმავლობაში ეჩვევა იმას, რომ იოლად აიტანოს ის, რასაც აკეთებს.

ჰამლეტ

კი, მასეა. ის ვინც ხელებს ნაკლებ ამუშავებს, უფრო მგრძნობიარეა.

I მესაფლავე

(მღერის)

ასაკი რომ მომეპარა და კლანჭებში ჩამიჭირა, გადამადლო სხვა მხარეში, მიიხრა, აი, ამ სოფელს იყავ, — თითქოს ის ყმაწვილი კაცი არასოდეს გყოფილიყავ. (ადამიანის თავის ქალას ამოაგდებს)

ჰამლეტ

ამ ქალას ოდესღაც ენა ჰქონდა და სიმღერაც შეეძლო. ეს არამზადა კი ისე ისჯრის მიწაზე, თითქოს პირველი კაცისმკვლელის კაენის ყბის ძვალი ყოფილიყოს! ვინ იცის, იქნებ პოლიტიკოსის თავიც იყო, ახლა კი ეს ვირი ფეხქვეშა თელავს. კაცი, რომელიც თავის დროზე, თვით ღმერთის მოტყუებასაც კი ახერხებდა, არა?

ჰორაციო
შესაძლოა, მილორდ.

ჰამლეტ
ან კარისკაცისა, ყოველდღე რომ ამბობდა — „დილა მშვიდობისა, ჩემო ბატონო! როგორ ბრძანდებით, ჩემო ბატონო?“ ან შესაძლოა ლორდი „იმანო“ ბრძანდებოდა, რომელიც ცხენს უჭებდა ლორდ „ამანოს“, იმ იმედით, რომ უფეშქაშებდნენ, ჰა, რას იტყვი?

ჰორაციო
სრულიად შესაძლებელია, მილორდ.

ჰამლეტ
კი ასეა. ახლა კი ლედი მატლების ულუფაა, ქვედა ყბა აკლია და მესაფლავე ნიჩაბს უკაკუნებს კინკრისხოში. აი, შესანიშნავი გარდაქმნა, ჩვენ რომ ამის დანახვის უნარი შეგვწევდეს. ნუთუ ეს ძვლები ისეა გაუფასურებული, რომ მხოლოდ რიკტაფელას თამაშიდა შეიძლება? ასეთი ფიქრისაგან ლამის შუბლი გამისკდეს.

I მესაფლავე
(მღერის)

ასეთ სტუმრის შესახვედრად
წერაქვი და ბარი, ბარი,
თიხის ორმო ამოვთხაროთ,
სუღარად ერთი ზეწარი.
(მეორე თავისქალას ამოვადებს)

ჰამლეტ
ჰა, მეორეც. ხომ შეიძლება, რომ ეს კიდევ ვეჭილის თავი იყო? სად არის ახლა ნატიფი, ცბიერი და ორიგინალური არგუმენტები, მისი საქმეები და ოსტატური ხრიკები? როგორ აძლევს ნებას ამ გაუთლელ ხეპრეს, რომ თავისი ტალახიანი ბარი გოგრაში უჩაჩქუნოს და არ ემუქრება, რომ ასეთი შეურაცხყოფისათვის უჩივლებს და სასამართლოში მიაბრძანებს? ჰა, როგორია, ეს ვაჟბატონი თავის დროზე დიდ მამულებს ყიდულობდა თავისი საგირავნოთი, ნასყიდობის წიგნით, ვალდებულებებითა და ზღვევინებით. ნუთუ მისი საურავები და თავდებობები იმით დამთავრდა, რომ თავი ტალახით გამოეტენა? ნუთუ მის ორმავე თავდებასაც კი სხვა ნასყიდობებში არ

ათავდებებენ, ამ ერთი მტკაველი მწის მეტს, რომლის სიგრძე-სიგანეს წყვილი ნასყიდობის ქალაღი დაფარავს. ეს ლეგალური დოკუმენტები მისი მიწების ვადაცემის შესახებ ამ ყუთში ძლივს ჩაეტეოდა. ამის შემკვიდრეს ამის მეტი არა დარჩა რა, ჰა?

ჰორაციო
ერთი ნამცეციც არ დარჩენია მეტი, მილორდ.

ჰამლეტ
პერგამენტს ცხვრის ტყავისაგან აკეთებენ, არა?

ჰორაციო
დიახ, მილორდ, და ხბოს ტყავისგანაც.

ჰამლეტ
ცხვრები და ხბორები არიან, ვინც მაგაში გარანტიას ეძებს. ერთი ამ ყმაწვილს უნდა გამოველაპარაკო. ეი, ეგ ვისი საფლავია?

I მესაფლავე
ჩემი, სერ.
(მღერის)
ორმო ამოვთხაროთ მკვიდრად,
ასეთ სტუმრის დასახვედრად.

ჰამლეტ
მე მგონი ნაღდად შენია, რაკილა შიგა ვწევხარ.

I მესაფლავე
თქვენ, სერ, შიგ არ ვწევხართ, მაშ არც თქვენია. მე კი შიგ არა ვწევარ, მაგრამ ჭერ მაინც ჩემია.

ჰამლეტ
სტყუი, რომ შენია, თუმცა შიგ ბრძანდები და ამბობ ჩემიაო. ეგ მკვდრისთვისაა და არა ცოცხლისთვის; ისე რომ ცრუპენტელა კაცი ხარ.

I მესაფლავე
ეგ კი ცოცხალი ტყუილია, სერ. ჰოდა, ისევ უკან დაგიბრუნდება.

ჰამლეტ
რა კაცისთვისა თხრი მაგ სამარეს?

I მესაფლავე
კაცისთვის არა ვთხრი, სერ.

ჰამლეტ
მაშ, ქალისთვის?

I მესაფლავე

არც ქალისთვის.

ჰამლეტ

ვინ უნდა დამარხოთ?

I მესაფლავე

ერთი ვინმე, რომელიც ქალი იყო, სერ; ღმერთო, შენ შეიწყალე იმისი სული, ახლა იგი მიცვალებულია.

ჰამლეტ

დიდი თავდარწმუნებული კაცია ეს გაიძვერა! ამას მიკიბულ-მოკიბულად არ უნდა ველაპარაკოთ, თორემ ორაზროვნობით ბოლოს მოგვიღებს. ღმერთს გეფიცები, ჰორაციო, ამ უკანასკნელს ამ წელში მე შევამჩნიე, რომ გლეხები სიტყვა-პასუხში თავადებს ტოლს არ უღებენ. დიდი ხანია მესაფლავე ხარ?

I მესაფლავე

იმ დღიდან, რა დღესაც ჩვენმა ბოლო მეფემ, ჰამლეტმა, ფორტინბრასი დამარცხა.

ჰამლეტ

რამდენი ხანი გავიდა მას შემდეგ?

I მესაფლავე

ეგ აღარ იცით? მაგას ყველა სულელი გეტყვით. ეგ სწორედ იმ დღეს მოხდა ახალგაზრდა ჰამლეტი რომ დაიბადა, აი, ის რო გავიჟდა და ინგლისში გააგზავნეს.

ჰამლეტ

ბიჭოს! რატომ გააგზავნეს ინგლისში?

I მესაფლავე

იმიტომ რომ აურია. იქ ტვინს დაულაგებენ. თუ არადა, არც ისე დიდი ბედენაა.

ჰამლეტ

რატომ?

I მესაფლავე

იმიტომ რომ იქ ამას ვერავინ შეამჩნევს. იქ ყველა იმასავით გიჟია.

ჰამლეტ

პრინცი რამ გააგიჟაო?

I მესაფლავე

ძალიან უცნაურმა ამბავმაო, ასე ამბობენ.

ჰამლეტ

რა „უცნაურმა ამბავმაო“?

I მესაფლავე

იმან, რომ ჭკუა დაკარგაო.

ჰამლეტ

რა ნიადაგზეო?

I მესაფლავე

დანის ნიადაგზეო. მე ოცდაათი წელია მესაფლავე ვარ, ბიჭობიდან ამ ხელობას მივდეგ.

ჰამლეტ

აღამიანის გვამი რამდენ ხანსა ძლებს მიწაში გაუხრწნელად?

I მესაფლავე

ეე, თუ სიკვდილამდე არ გაიხრწნა, ხომა გვეყვს დღეს ბევრი ათაშანგიანი, დამარხვამდეც რომ ძლივს მიატანენ ხოლმე, ასე რვა, ცხრა წელს გაძლებს. დაბალი ცხრა წელს ძლებს.

ჰამლეტ

ეგ სხვებზე მეტხანს რატომა ძლებს?

I მესაფლავე

იმიტომ, სერ, რომ მისი ტყავია ისე გამოყვანილი თავისი ხელობის წყალობით, რომ წყალს დიდხანს უძლებს, წყალი კი პირველი გამხრწნელია ამ ბოზიშვილის გვამისა. აი, ეს თავისქალა ოცდასამი წელია მიწაში დევს.

ჰამლეტ

ეგ ვილასია?

I მესაფლავე

ერთი ბოზიშვილი, გიჟი ვინმესი. შენ როგორა გგონია, ვისი უნდა იყოს?

ჰამლეტ

არ ვიცი.

I მესაფლავე

შავი ჭირი ამის გიჟ თავსა! ერთხელ მთელი ბოთლი რაინის ღვინო თავზე გადამასხა. ეს თავისქალა, სერ, იყო იორკისა, მეფის ხუმარასი.

ჰამლეტ

ესა?

I მესაფლავე

სწორედ ესა.

ჰამლეტ

აბა, ერთი მაჩვენე. (აიღებს თავისქალას). ეე, საბრალო იორკ! მე მას ვიცნობდი, ჰორაციო, დიდი ხუმარა კაცი იყო, ბრწყინვალე იუმორის პატრონი.

ათასჯერ შეგუჯენივარ ზურგზე. ახლა
რა საზიზღრობაა ამის წარმოდგენა! გუ-
ლი ყელში მეტყინება. აი, აქა ქონდა
ტუჩები, მე რომ ხშირად მიკოცნია. სად
არის შენი ხუმრობა? შენი კუნტრუში,
სიმღერა, შენი ნაპერწკლიანი ოხუნჯო-
ბა, მთელ მაგიდას რომ ახარხარებდა?
ფლარაფერი შემოგრა, რომ შენი დაკ-
რეჭილი კბილები მასხარად აიგდო?
სულ ჩამოგვარდა ყბა? წადი ახლაც
რომელიმე ქალბატონის ოთახში და
უთხარი, რომ თუნდ ერთი ადლი ფერ-
უმარილით გაიგლისოს სახე, ბოლოს
მანც ასეთ შესახედაობას მიიღებს.
ამაზე აცინე. გთხოვ, ჰორაციო, ერთი
რამ მითხარი?

ჰორაციო

რა, მილორდ?

ჰამლეტ

როგორა გგონია ალექსანდრეც ამ-
დაგვარად გამოიყურება მიწაში?

ჰორაციო

ზუსტად მასე.

ჰამლეტ

და ასევე ყარს? ფუჰ!

(თავისქალას მიწაზე დებს)

ჰორაციო

ზუსტად მასე, მილორდ.

ჰამლეტ

რა უბრალო რამედ შეიძლება გადა-
ვიქცეთ, ჰორაციო! ხომ შეიძლება გო-
ნების თვალთ მივყვით ალექსანდრეს
ღირსეულ მტვერს და კასრის საცობში
მივაგნოთ მას?

ჰორაციო

მასეთი ცნობისმოყვარეობით თუ ჩა-
ვძვით, მაშინ შეიძლება.

ჰამლეტ

არა, გეფიცები, ერთი ბეწოთითაც კი
არა, ყოველგვარი ჭარბი ცნობისმოყვა-
რეობის გარეშე, უბრალოდ მივსდიოთ,
მაშ ასე: ალექსანდრე მოკვდა, ალექ-
სანდრე დამარხეს, ალექსანდრე მტვრად
იქცა. მტვერი — მიწა; მიწისგან იქმნე-
ბა თიხა; ჰოდა, ამ თიხისაგან, ალექ-
სანდრე რომ გადაიქცა, რატომ არ შეი-
ძლება გაკეთდეს საცობი და დაეცოს
ლუდის კასრს?

და კეისარი გარდიქცა თიხად
და გამოლესეს იმით ნახვრეტი,
სუსხიან ქარს რომ არ გაემსჯელოს
მთელ მსოფლიოს რომ თავზარსა

სცემდა

კედლის ბზარს ჩულავს, რომ

აიცილონ

ზამთრის ქარბუქის ზუზუნი, ქროლვა.

წყნარად, ცოტა ხნით! აქ მეფე

მოდის.

(შემოდინან მეფე, დედოფალი, ლა-
ერტს, მოახვენიბენ ოფელიას კუბოს,
მოსდევს ლორდათა პროცესია და
ღვთისმეტყველების დოქტორი)

აი, დედოფალიც და კარისკაცნიც.

ვის მოყვებიან, ან ვის მარხავენ?

ამ მოკლე წესით და რიტუალით?

ეს იმას ნიშნავს, რომ მიცვალებულს

სასოწარკვეთილს, უგუნურ ხელით

მოუსწრაფია თვისი სიცოცხლე.

დიდგვაროვანი, ჩანს, უნდა იყოს.

აქ მოვეფაროთ. თვალი ვადევნოთ.

(ჰამლეტი და ჰორაციო განზე

გაღებებიან)

ლაერტს

კიდევ რა წესი უნდა ავუგოთ?

ჰამლეტ

ეს ლაერტსია, ღირსეული და
კეთილშობილი, კარგი ყმაწვილი.

ლაერტს

კიდევ რა წესი?

დოქტორი

რაც, შესაძლოა,

ჩვენ აღვასრულოთ, რის ნებაც გვქონდა.

მისი სიკვდილი იყო საეჭვო.

სულის ახსნა რომ არ შეგვეცვალა

მალალ ბრძანებით, ის იწყებოდა

აი, ამ მიწაში განუწმენდელი

განკითხვის ღღემდე. ლოცვის მაგიერ

ზედ მივაყრიდით ქვა-ლორღს და

ნამუსრს.

მას კი არ გუნეს ქალწულთ გვირგვინი,

უბიწოების წმინდა ყვავილი,

და ზართა რეკვით აქ მოვაცილოთ

უკანასკნელსა განსასვენებელს.

ლაერტს

მეტს ველარაფერს ვერ შევასრულებთ?

ლოქტორი

მეტს ველარაფერს. მაშინ წაერწყმედლი მიცვალეზულთა წესის აგებას, ჩვენ რექვიემს მას ვერ ვუგალობებთ, ეს განტევებულ სულებს შეჰფერით.

ლაერტს

მაშ ჩაასვენეთ იგი საფლავში. ამის უმანკო, წმინდა სხეულზე გაიფურჩქნება ლურჯთვალა ია! შენ ამას გეტყვი, უგულო მღვდელო, რომ ანგელოზად ჩემს დას შერაცხენ, შენ კი თაღლითად და გაიძვერად!

ჰამლეტ

ეს მშვენიერი ოფელიაა?

დელოფალი

(ყვავილებს აყრის)

აჰა, ლამაზო, ტურფა ყვავილი, მშვიდობით იყავ, მშვიდად იძინე. მე მეგონა, რომ შენ გახდებოდი ჰამლეტის ცოლი და მე მოვრთავდი შენს საქორწინო ტურფა სარეცელს და არა საფლავს.

ლაერტს

ათეცო ჯავრო, ასმაგად წყეულ თავზე დაატყდი იმას, ვინაც შენ ბოროტი საქმით ჰკუთ ავირია, გონი წაგართვა! ჭერ დამაცადეთ, მიწას ნუ აყრით, ერთხელ კიდევ მსურს გადავეხვიო.

(ჩახტება სამარეში)

გაღმოგვაყარეთ ცოცხალსაც, მკვდარსაც, სანამ ამ ვაკეს მთებად არ აქცევთ, ძველ პელიონზედ უფრო უმაღლესს, ან ზეცის გუმბათ, ცისფერ ოლიმპზე.

ჰამლეტ

(წინ წამოდგება)

ვინ არის იგი, ვისი გოდებაც ასე გულიდან მოედინება. და მწუხარება ისე ღაღადებს, რომ გზააზნეულ ვარსკვლავებსაც კი მოაჯადოებს და თავზარს დასცემს და ერთ ადგილზე მათ გააქვავებს ვით მწუხარებით დაკოდილ მსმენელს. ეს მე ვარ ჰამლეტ, დანიის პრინცი.

ლაერტს

ემშაკის კერძო!

(საფლავიდან ამოხტება და ხელს სტაცებს ჰამლეტს)

ჰამლეტ

ცულად ირჯები, გამიშვი ხელი, ყელში ნუ მიჭერ, თუმცა არა ვარ მე ფიცხი კაცი, მაგრამ არც ხელის წამოსაკრავი. ჰკუთ იხმარე და მოდი, შემეშვი.

მეფე

გააშველეთ!

დელოფალი

ო, ჰამლეტ, ჰამლეტ!

ყველა

ბატონებო!...

ჰორაციო

დაწყნარდი, მილორდ.

(მათ გააშველებენ)

ჰამლეტ

ამისთვის მზად ვარ ხმაღში გავიხმო, ვიდრე თვალთ ჩინი არ ჩამიჭრება.

დელოფალი

ო, რისთვის, შვილო, რის გულისათვის?

ჰამლეტ

მე ის მიყვარდა. ათასი ძმაც კი ჩემსავით მას ვერ შეიყვარებდა. იმის გულისთვის შენ რას იზამდი?

მეფე

ო, ეგ გიყია, ლაერტს, იცოდე.

დელოფალი

ღვთის გულისათვის, გთხოვ მოუთმინო.

ჰამლეტ

მიჩვენე ერთი, შენ რას იზამდი? დაიღვრებოდი ცრემლების გუბედ? თავს ქვას ახლიდი? იმარხულებდი? ან დაიგლეჯდი კბილით შენს სხეულს? ბალღამს დაღვედი? რკინას გაკენეტი? მეც ვიზამ მაგას. რაო, აქ მოხვევლ მხოლოდ იმისთვის. რომ იზღუქუნო და ჩემს საქიმზოდ ჩახტე საფლავში, რომ მასთან ერთად დაგმარხონ უცებ? მეც შენთანა ვარ, მაგასაც ვიზამ. და რაკი მთებზეც დასძარი სიტყვა, თავს მილიონი აკრი დაგვექცეს, ვიდრე ეს მიწა ზეცას მისწვდება და მზე მას მწვევრავს არ გაურუჭავს, ოსას მთა კი კორძს დაემსგავსება! ხოლო თუ გნებავს ბრტყელ-

ბრტყელი სიტყვა,

მეც ვიცი ეგა.

დელოფალი

ეს სიგიყეა.

ასეთი ბნელა ჩქარა გაუვლის
და დამშვიდდება მერე მტრედით,
ოქროს ღინღლიან ხუნდებს რომ
დაჩეკს

და თავს ჩაქინდრავს.

ჰამლეტ

ეს მიბრძანეთ, სერ,
მე რა მიზეზით მექცევით მასე?
მუღამ მიყვარდი. ამას მოვეშვათ.
დე, ჰერკულესმა ქმნას რაცა ძალუძს;
კატამ იკნავლოს, ძალღმა იყევოს.

(გადის)

მეფე

გთხოვ, ჰორაციო, თვალი ადევნო.

(ჰორაციო მიყვება ჰამლეტს.)

მიმართავს ლაერტს.)

შენ მოთმინება გმართებს ზედმეტი.
გახსოვს, წუხელ რაც ვილაპარაკეთ?
ამ საქმეს ჩქარა მოვეუღებთ ბოლოს.
ჩემო გერტრუდა, შენს ვაჟიშვილზე,
ასე თუ ისე, გეჭიროს თვალი.
აი, ეს საფლავი სამარადისო,
დაგვრჩება როგორც ცოცხალი ძეგლი;
ჩქარა დადგება მშვიდი დროება.
მანამდისინ კი მოთმენა გემართებს.

(ყველანი გადიან)

II სცენა

სასახლე

შემოდინა ჰამლეტ და ჰორაციო

ჰამლეტ

ამაზე კმარა; ახლა სხვა რამ ვთქვათ;
ხომ გახსოვს მთელი გარემოება?

ჰორაციო

კი, მახსოვს, მილორდ.

ჰამლეტ

ჰოდა, ჩემს გულში,
რადაცა შფოთი მიქოთქოთებდა,
რამაც თვალი არ მომახუჭინა.
ისე ვიწექი ვით მეამბოხე,
მძიმე ხუნდებით ხელ-ფეხ შეკრული, —
და უცებ (ღმერთმა დალოცოს „უცებ“),
მოდინი ვთქვათ, რომ აჩქარება
სწორედ ასეთ დროს გვიშველის ხოლმე,
როცა ღრმა აზრი დაღუპულია.
ამით კი უნდა გონზედ მოვეგოთ,
რომ ჩვენს აღსასრულს ღმერთი
სძენს ფორმას

უფროვე უხეშს, ვიდრე ჩვენა გვსურს

ჰორაციო

ეგ მასე არის.

ჰამლეტ

ჩემს ოთახიდან
იმ სიბნელეში გამოველ გარეთ,
ტანთ მოვიხურე ზღვის მოსასხამი,
ხელის ცეცებით მივაგენი მათ.
ის წერილები ჩუმად მოვპარე
და ჩემს ოთახში დავბრუნდი ისევ.
ამან იმდენად გამამამაცა,
საფრთხემ ზრდილობაც გადამაფიცა
და გახსენ მათი დიდი პაექტი.
ჰოდა, იქ ვნახე მე, ჰორაციო, —
ჰოი, მეფეთა გაიძვერობა!
ზუსტი ბრძანება, განმტკიცებული
მრავალი ჯურის განმარტებებით,
რომ ეს დანიის სასარგებლოა
და, რა თქმა უნდა, ინგლისის სარგოც;
რომ დიდი საფრთხე ემუქრებოდათ
თუკი დამრთავდნენ სიცოცხლის ნებას.
როგორც კი წერილს წაიკითხავდნენ
ალარაფერს არ დალოდებოდნენ,
არ დაეცლიათ ჯალათისათვის
ცულის ალესვა, პირის აწყობა,
და ჩემთვის თავი გაეგდებინათ.

ჰორაციო

როგორ იქნება?!

ჰამლეტ

აი, წერილი;
გადაიკითხე აუჩქარებლად.
გინდა გაიგო მერე რა ვქენი?

ჰორაციო

რალა თქმა უნდა!

ჰამლეტ

ჰოდა, ამგვარად,
გაბმული ასეთ ბოროტებაში,
სანამ მე რამეს მოვიფიქრებდი,
იმათ დაიწყეს თავის თამაში.
ამიტომ შევთხზე სულ სხვა ბრძანება.
შემდეგ ლამაზად გადავათეთრე,
ისე, როგორც თვლის მთავრობის
ხალხი,
რომ სიმდაბლეა ეს სუფთად წერა;
ბევრი ვიშრომე, აქ გამომადგა
ადრე ნასწავლი ეს ხელოვნება.
გინდა გაიგო თუ რა დავწერე?

ჰორაციო

დიახ, ბატონო.

ჰამლეტ

დაბეჭითებით
 ასეთი თხოვნა თვით მეფისაგან, —
 რაკი ინგლისი არის მოხარკე
 სერიოზული და პატიოსანი,
 რომ სიყვარული ორ მეფეს შორის
 უნდა აყვავდეს და გაიფურჩქნოს,
 რომ მეგობრობა უნდა განმტკიცდეს,
 მშვიდობას ედგას თავთავთ გვირგვინი,
 და იყოს მტკიცე ურთიერთობა;
 ბევრი სხვაც იყო ასეთი რჩევა
 და სერიოზული შეგონებანი;
 მიტომ წერილის გაცნობისთანვე,
 დიდი თუ მცირე დავის გარეშე,
 მომტანნი მყისვე უნდა მოიკლან, —
 შეწყალებისთვის დროც არ მიეცეთ.

ჰორაციო

მერე, წერილი როგორ დაბეჭდეთ?

ჰამლეტ

მაგაშიც ზეცის ნება გვმართავდა.
 ქისაში მამის ბეჭედი მელო,
 ქვეყნის ბეჭედი მისი ასლია,
 წიგნი დავეცე პირველის ფორმით,
 მოვაწერე და ადგილზე დავდე.
 მისი გამოცვლა ვერვინ გაიგო.
 მეორე დღეს კი მეკობრებს შევხვდით,
 იქ რაც შეგვემოთხვა, შენ უკვე იცი.

ჰორაციო

მაშ გილდენსტერნი და როზენკრანცი
 თვის გზას ეწვიენ.

ჰამლეტ

იმათ ხომ მაინც
 სწორედ ასეთი საქმე უყვარდათ.
 მათზე სინდისი სულაც არ მქენჯნის.
 დალუბვა თავის თავს დააბრალონ.
 მდაბიოსათვის სახიფათოა
 ძლიერთა ამა ქვეყნის საქმეში
 ჩარევა, ანდა, თუნდაც მოქცევა
 მათ დაუნდობელ დარტყმათა შორის.

ჰორაციო

მეფეც ამას ჭკობა!

ჰამლეტ

როგორ გგონია,
 ნუთუ არ არის ეს ჩემი ვალი,
 რომ ვინც მომიკლა მეფე და მამა,
 გარყვნა, წაბილწა მან დედაჩემი,
 მეფედ არჩევის ჩემს იმედებშიც
 ჩამეჩარა და მახე დამიგო,
 ესე მზაკვრულად მოსდო ანკესი

ჩემს სიყრმესა და პირად ცხოვრებას,
 ის ღირსი არის ჩემივე ხელით
 გადავუხადო სამაგიერო
 და ეს არ არის დასაგმობელი;
 რად უნდა მივცე წყლულს საშუალება
 ფესვი გაიდგას ჩვენს ბუნებაში
 და მომავალში იქცეს სიავედ?

ჰორაციო

ინგლისით მოვა მოკლე ცნობა თუ
 რით დამთავრდება მაგისი საქმე.

ჰამლეტ

მოკლე იქნება. კიდევ მაქვს ვადა.
 კაცის სიცოცხლე ერთი წამია.
 ოლონდ იმაზე ძლიერ ვწუხვარ, რომ
 ლაერთსთან თავი ვერ შევიკავე.
 მე იმის ხვედრში ჩემს ბედსაც ვხედავ
 შევეუბრებები. თუმცა ნამდვილად
 მისმა ფაფხურმა მწუხარებისას
 მეც გამამბრაზა.

ჰორაციო

წყნარად, ვინ მოდის?
 (შემოდის ახალგაზრდა ოსრიკ,
 კარისკაცი)
 ოსრიკ

კეთილი იყოს, ბატონიშვილო, თქვე-
 ნი დანიაში დაბრუნება.

ჰამლეტ

უმდაბლესი მადლობა, სერ. (გვერდ-
 ზე ჰორაციოს) შენ იცნობ ამ მწერს,
 ტანაჯორს?

ჰორაციო

(გვერდზე ჰამლეტს)
 არა, მილორდ.

ჰამლეტ

(გვერდზე ჰორაციოს)
 ეგ ღვთის წყალობაა, რომ არ იცნობ,
 იმიტომ რომ მაგისი ცნობა დიდი დანა-
 კლისი არ არის. ამას ვეებერთელა მა-
 მულეები აქვს, ჩინებული მიწები. სანამ
 პირუტყვი პირუტყვთ ბატონი იქნება,
 მაგისი ხოჭიკი მეფის მაგიდასთან იდგ-
 მება. ეს ჭკაა, ოლონდ, მე ასე მოგახ-
 სენებდი, ჭუჭყიან საქმეში კარგად გარ-
 კვეული ჩიტი.

ოსრიკ

მოწყალეო ხელმწიფევე, თუ თქვენს
 უმადლესობას დრო გააჩნია, მინდოდა
 მისი უდიდებულესობის დანაბარების
 მოხსენება,

ჰამლეტ

მთელი გულისყურით გისმენთ, სერ, ოლონდ ჯერ ქუდი გამოიყენეთ როგორც წესია, მაგას თავზე იხურავენ.

ოსრიკ

გმადლობთ, თქვენო უმაღლესობავ, აქ ძალიან ცხელა.

ჰამლეტ

არა, გარწმუნებთ, ძალიან ცივა; ჩრდილოეთის ქარიც უბერავს.

ოსრიკ

ღიახ მილორდ, ნამდვილად ცივა.

ჰამლეტ

მაგრამ მე მგონია, რომ ჩემი აღნაგობისათვის ჩახუთული ჰაერია და ძალიან ცხელა.

ოსრიკ

ღიახ განსაკუთრებით, მილორდ; ძალიან ჩახუთული ჰაერია, თითქოს... ვერკი კი გამომიტყვამს როგორია. ოლონდ, მილორდ, მისმა უდიდებულესობამ მიბრძანა გადმოგცეთ, რომ თქვენზე დიდ ნიძლავს ჩავიდა. საქმე იმაშია, სერ, რომ...

ჰამლეტ

გვედრები არ დაივიწყო... (ცდილობს ქული დაახუროს)

ოსრიკ

ნამდვილად, ჩემო კეთილო მილორდ, ნამდვილად ასე მიჩვენია. სერ, დიდი ხანი არ არის, რაც სასახლეში ლაერტსი მობრძანდა... გარწმუნებთ, ეს არის უზადო ჯენტლმენი, სხვადასხვა გამორჩეული თვისებებით შემკული, ბრწყინვალედ უჭირავს თავი საზოგადოებაში, დაჯილდოებულია შესანიშნავი გარეგნობით. სამართლიანობა მოითხოვს იტყვას, რომ იგი სანიმუშო მაგალითია ჩვენი მცირემაჟულიანი აზნაურებისთვის. თქვენ თითონვე ნახავთ, რომ ყველა სიკეთე გააჩნია, რაც კი ჯენტლმენს უნდა ქონდეს.

ჰამლეტ

სერ, თქვენს მიერ მისი აღწერა უნაკლოა; თუმცა ადამიანის ასე დაქუცმაცება არითმეტოკულ მეხსიერებასაც კი თავბრუს დახვევს. მიუხედავად იმისა, რომ ყოველნაირად ვცდილობთ აღვე-

მატოთ მის ღირსებებს, მაინც ეთო აღვიღებ ვიტკეპნებით, სად ჩვენ და სად ის, ვერ ვუსწრებთ მისი ნავის სარბილას. მაგრამ ამ ჭეშმარიტ ქებათა აღვლენაში მე მას მივიჩნევ სულით დიდ პიროვნებად, ხოლო მის უძვირფასეს და უიშვიათეს თვისებათა სრული ასახვა, მისი ორეულობა, მხოლოდ სარკეს თუ ძალუძს, სხვა ვინც ამას მოიწადინებს, მხოლოდ მის აჩრდილს თუ წარმოაჩენს.

ოსრიკ

თქვენი უმაღლესობა ბრძანებს ერთობ უტყუარად.

ჰამლეტ

აზრი, სერ? რატომ ვახვევთ თავს ამ ჯენტლმენს ჩვენს უხეშ ამონასუნთქს?

ოსრიკ

რა ბრძახეთ, სერ?

ჰორაციო

სხვისი ნათქვამის გაგება შეუძლებელია? უნდა გაიგოთ, სერ, ნამდვილად.

ჰამლეტ

რას ნიშნავს ამ ჯენტლმენის ასე ხსენება?

ოსრიკ

ლაერტსის?

ჰორაციო

(გვერდზე ჰამლეტს)

ქისა დაუცარიელდა. ყველა ოქროს სიტყვა დახარჯა.

ჰამლეტ

ღიახ, იმისი, სერ.

ოსრიკ

მე ვიცი, რომ თქვენ საქმეში ჩახედული ბრძანდებით...

ჰამლეტ

იმედია ეგ იცით, სერ; თუმცა, სიმართლე რომ მოგახსენოთ, ეგ დიდად საჭეობარი არ გახლავს ჩემთვის. მაშ რაო, სერ?

ოსრიკ

თქვენ კარგად მოგეხსენებათ მისი ბრწყინვალეობის ლაერტსის ღირსებანი...

ჰამლეტ

მე იმის აღიარებასაც კი ვერ გავმედავ, რომ რაიმეში ვედრები მის ბრწყინ-

წვალეზას. ადამიანის კარგად ცოდნა, საკუთარი თავის ცოდნა.

ოსრიკ

მე მის იარაღზე მოვახსენებთ, სერ; მისი რეპუტაცია ამ საქმეში, მისი ხელოვნება, შეუღარებელია, ბადალი არა ჰყავს.

ჰამლეტ

რა არის მისი იარაღი?

ოსრიკ

დაშნა და ხანჯალი.

ჰამლეტ

ეს არის მისი იარაღი... შემდეგ?

ოსრიკ

მეფე, სერ, ნიძლავზედ ჩავიდა ექვს არაბულ ცხენს, ლაერტი კი, რამდენადაც მე ვიცი, ექვს ფრანგულ დაშნას და ხანჯალს თავისი მოწყობილობით: ქამრებით, სათრეველებით და ასე შემდეგ. სამი სათრეველა მინც ძალიან საუცხოო რამ არის, დახვეწილი გემოვნებით, დელიკატურად შესრულებული, ერთობ მიესადაგება ტარს და დიდი ოსტატობითაა გაკეთებული.

ჰამლეტ

რას უწოდებ შენ სათრეველას?

ჰორაციო

(გვერდზე ჰამლეტს)

მე ვიცი, რომ მაგასთან წიგნის ველზედ გაკეთებული ახსნა-განმარტებითი კომენტარები დაჭირდებოდათ.

ოსრიკ

სათრეველა, სერ, ეს საბმური ვახლავთ.

ჰამლეტ

ეგ სახელი შესაფერისი იქნებოდა, ხმლის მაგიერ ზარბაზანი რომ გვეკიდოს გვერდზე. მანამდე კი ისევ საბმურად დარჩეს. მაშ ასე! ექვსი არაბული რაში — ექვსი ფრანგული დაშნის, მათი მორთულობისა და სამი სათრეველას საპირისპიროდ, — ფრანგული ნიძლავი დანიურის წინააღმდეგ რატომ ჩავიდნენო ამ ნიძლავს, როგორა ბრძანეთ?

ოსრიკ

მეფე, სერ, დაენიძლავა, სერ, რომ თორმეტ შეტაკებაში იგი მხოლოდ სამ-

ჯერ მეტს დაგკრავთ, მეტს ვერა. იგი ჩავიდა ნიძლავს ასეთ ანგარიშზე — თორმეტით ცხრა. თუ თქვენი უდიდესობა ინებებს პასუხის გაცემას, ტურნირის დაწყება ახლავე შეიძლება.

ჰამლეტ

მე რომ უარი შევუთვალო?

ოსრიკ

მე ვამბობ, მილორდ, პირადად თუ გამოხვალთ ასპარეზზე.

ჰამლეტ

სერ, მე ამ დარბაზში ვიქნები, ამ დროს აქ ვვარჯიშობ ხოლმე. თუ მის უდიდებულესობას ასე ნებავეს, მოიტანონ დაშნები, ხოლო იმ ჯენტლმენსაც თუ სურს და მეფეც თავის სიტყვაზე დგას, ვეცდები მოვიგო ეს ნიძლავი მისთვის. თუ არა და სირცხვილი და რამოდენიმე ნახმლევი შემრჩება.

ოსრიკ

მაშ ასე გადაცე?

ჰამლეტ

აზრი ეს გახლავს, სერ, მერე თქვენ იცით სიტყვაკაზმულობით როგორ შეამკობთ.

ოსრიკ

ეგ საქმე მე მომანდეთ, თქვენო უდიდებულესობავ.

ჰამლეტ

გულწრფელად თქვენი, გულწრფელად თქვენი. (ოსრიკ გადის). კიდევ კარგი, რომ თვით ენდობა თავის თავს, თორემ კაცისშვილს ენა არ მოუბრუნდება მაგის სასარგებლოდ.

ჰორაციო

ეს ახლად გამოჩეკილი წიწილაც გაიქცა თავზე ნაჭუჭქაშაოცმული.

ჰამლეტ

ეგ დედის ძუძუსთანაც მასეთი ცერემონიალური ზრდილობით იფოლორცებდა, სანამ მოწოვდა. ესეც და ბევრი სხვაც მაგის მოდგმიდან, მე რომ ვიცი, გუნდრუქს უქმევენ ამ უფარგის საუკუნეს, მხოლოდ ფეხისხმას არიან აყოლილნი, საკუთარი ზერელე უნარიც კი არ გააჩნიათ ხალხთან შეხვედრისა და დალაპარაკებისა; გამოსთქვამენ უაზრო და ქარაფშუტა აზრებს; აქაფებულ,

შეშხუნა სასმელივით ერთობ პატივ-
ცემულნი არიან მაღალ საზოგადოება-
ში, მაგრამ რომ შეუბერო, მაშინვე საპ-
ნის ბუშტივით გაქრებიან.

(შემოდის ლორდი)

ლორდი

მილორდ, მისმა უდიდებულესობამ
ახლაგაზრდა ოსრიკის პირით საღამო
შემოგივალათ. მან ამბავი მოართვა,
რომ თქვენ ამ დარბაზში ელთ. ახლა
მე გეახელით, გავიგო, ინებებთ თუ არა
ლაერტსთან ასპარეზობას, თუ გადადე-
ბა გირჩევნიათ?

ჰამლეტ

ჩემი გადაწყვეტილება უცვლელია.
ის მეფის სურვილს ემთხვევა. თუ მით
აწყობთ, მე მზადა ვარ. ახლა თუ მერე,
ერთნაირად ვიქნები ამისადმი განწყო-
ბილი.

ლორდი

მეფე, დედოფალი და დიდებულები
აქეთ მობრძანდებიან.

ჰამლეტ

კეთილი იყოს მათი მობრძანება.

ლორდი

დედოფალს ნებავს, ვიდრე შეჯიბრი
დაიწყებოდეს, თავაზიანად მოექცეთ
ლაერტსს.

ჰამლეტ

კარგ რჩევას მაძლევს.

(ლორდი ვადის)

ჰორაციო

ამ სანაძლეოს თქვენ წააგებთ, მი-
ლორდ.

ჰამლეტ

არა მგონია. რაც ის საფრანგეთშია,
მე გამუდმებით ვვარჯიშობ. წესით მე
უნდა მოვიგო. მაგრამ შენ ვერ წარმო-
იდგენ, რა სევდა მაწევს გულზე. თუმ-
ცა ეს ახლა არაფერ შუაშია.

ჰორაციო

არა, კეთილო მილორდ...

ჰამლეტ

კი, ეს, რა თქმა უნდა, სისულელეა.
რალაც წინათგრძნობაა, რომელიც ქალს
თუ შეაშფოთებდა.

ჰორაციო

რაიმე თუ არ მოგწონთ, მაშინ დაე-
მორჩილეთ გულისთქმას. მე გავაფრთ-

ხილებ, რომ აღარ მოვიდნენ, ვერ ბრძა-
ნდება-მეთქი გუნებაზე.

ჰამლეტ

არაფრის გულისათვის, არავითარი
გულისთქმა. ბელუტას სიკვდილშიც კი
ღვთის ხელი ურევია. თუ ახლა იქმნა,
მაშ მერე აღარ მოხდება; ხოლო თუ მე-
რე არ მოხდება, მაშ ახლა უნდა იქმნას.
თუ ახლა არ მოხდა, მაშინ მომავალში
მანაც მოხდება. ყოველთვის მზად უნ-
და ვიყოთ. აღამიანი თავიდან ვერ
აიცილებს იმას, რაც შუბლზე აწერია,
რა მოხდება რომ აიცილოს? მოსახდე-
ნი უნდა მოხდეს.

**(მსახურებს შემოაქვთ და აწყობენ
მაგიდებს. შემოდიან მენაღარანი, მე-
დოლოები და ოფიცრები. შემოდის მე-
ფე, დედოფალი, ოსრიკ და დიდებუ-
ლები; მოაქვთ დაშენები, ხანჯლები და
ღვინის სასმისები; შემოდის ლაერტსი)**

მეფე

აქ, მოდი, ჰამლეტ, მომეცი ხელი.
**(მეფე ხელს ჩამოართმევინებს ჰამლეტს
და ლაერტსს. ჰამლეტის ხელს ხელში
ჩაუდებს ლაერტსს)**

ჰამლეტ

ბოდიში ლაერტს, რომ გაწყენინე,
შენ მაპატიებ როგორც ჭენტლმენი.
მეფის ამაღამ ეს უკვე იცის
და, იმედია, შენც ყურს მოკრავდი
გონების სენმა როგორ დამჩაგრა.
რაც ჩავიდინე ამით შეველახე
შენი ღირსება, პატიოსნება,
დასაგმობია უხეში ქცევა...
და ვაცხადებ ეს სიგიჟე იყო.
ჰამლეტმა ლაერტს შეურაცხყო?
არა, ჰამლეტი მაგას არ იზამს,
როდესაც იგი თავს არ ეკუთვნის
და შეურაცხყოფს ამ დროს მეგობარს,
მაშინ ჰამლეტი არ სჩადის ამას,
მაშ ვინა სჩადის? მისი სიგიჟე.
თუ ასეა, მაშ განზე გავდგები,
ჰამლეტი ამის ბრალს ვერ იყისრებს.
უგონობაა ჰამლეტის მტერი.
ჰო, სერ, მე მთელი კარის წინაშე
უარს ვაცხადებ განზრახ მტრობაზე.
შენც მომიტევე დიდსულოვანად.
ესტყორცნე ისარი მე სახლის მიღმა
და ძმა დავეკრი.

ლაერტს

გულით დავწყნარდი.
თუმც ამ საქმეში ყველაზე ძლიერ
ის უნდა მთხოვდეს შურისძიებას.
მაგრამ ღირსება არ მეთანხმება,
ვერც შევრიგდებით, სანამ უფროსნი,
პატივცემული, მკაცრი მსაჯულნი
მშვიდობისკენ არ მომიწოდებენ,
რათა სახელი არ შემელახოს.
მანამდისინ კი შენგან მოძღვნილი
სიყვარულია სიყვარულის წილ,
მას არ შევბღალავ.

ჰამლეტ

მეც მაგ აზრის ვარ.
ახლა კი ამ ძმურ შერკინებაში
სუფთად ვიბრძოლებ, ნიძლავისათვის.
მოგვართვით დაშნა. აბა, დავიწყეთ.

ლაერტს

დავიწყეთ. დაშნა მეც მომაწოდეთ.

ჰამლეტ

ბლავგი მახვილი ვიქნები, ლაერტს,
და ფონი შენი ხელოვანების.
ეს უვიცობა ჩემი ამ საქმის
შენს ოსტატობას წარმოაჩინებს.
ვით კუნაპეტი დამე ნათელყოფს
ბრწყინვალე ვარსკვლავს.

ლაერტს

დამცინით, მილორდ.

ჰამლეტ

არა, ვფიცავარ აი, ამ მარჯვენას.

მეფე

აბა, მიართვი, ოსრიკ, დაშნები.
შენ სანაძლეო ხომ იცი, ჰამლეტ?

ჰამლეტ

შესანიშნავად, ჩემო ბატონო,
თქვენი ნიძლავი სუსტ მხარეზეა.

მეფე

მე არა ვშიშობ, ორივეს გიცნობთ;
რადგან ეს უფრო გაწაფულია,
ორთავე მხარე გავათანაბრეთ.

ლაერტს

ეს მემძიმება; სხვა გამასინჯეთ.

ჰამლეტ

ეს დაშნა მომწონს. ერთი სიგრძე აქვთ?
(ემზადებიან ბრძოლისათვის)

ოსრიკ

ღიახ, ბატონო.

მეფე

ეგ ფიალები

აავსეთ ღვინით და აქ დამიდგით.
თუ ჰამლეტ დაჰკრავს პირველს ან
შემდგომს

ან უბასუხებს დარტყმას დარტყმითვე,
შედლუხით ამცნონ ეს ზარბაზნებმა
და აღდგებულეს ჰამლეტს თვით
მეფე,

თასში კი ჩაედებ აი, ამ მარგალიტს,
თავის გვირგვინში რომ ატარებდა
სრულად დანიის ოთხი ხელმწიფე.
მომართვით თასი. დე, დაფდაფები
მესაყვირებებს შეეხმიანონ,
საყვირები კი მეზარბაზნეებს,
ზარბაზნებმა კი ზეცას აუწყონ
ცამ დედამიწას, რომ ახლა, ამ წამს —
„მეფე ჰამლეტის სვამს

სადღეგრძელოს“, —

აბა, დაიწყეთ.

(ისმის საყვირების ხმა)

თქვენც, მსაჯულებო,
კარგად ადევნეთ მახვილი თვალი.

ჰამლეტ

აბა, დავიწყეთ.

ლაერტს

დავიწყეთ, მილორდ.

(იწყება შეჯიბრი)

ჰამლეტ

არის!

ლაერტს

არ არის.

ჰამლეტ

მსაჯულთა აზრი?

ოსრიკ

არის ძალიან აშკარა დარტყმა.
(ისმის დაფდაფების, საყვირების ხმა
და ზარბაზნების გრიალი; მოქმედება

გრძელდება)

ლაერტს

კარგი, ბატონო, ვცადოთ ახლიდან.

მეფე

ჯერ შეიცადეთ, მომეცით თასი,
ეს მარგალიტი, ჰამლეტ, შენა.
შენს სადღეგრძელოს მე ვსვამ ამ
თასით.

მიართვით კათხა.

ჰამლეტ

ჯერ მოვათავოთ;
ეგ მერე იყოს; აბა, დავიწყეთ.

(იბრძვიან)
კიდევ მოგარტყი, ახლა რას იტყვი?
ლაერტს
ნამდვილად მომხვდა; არა უარყოფ.
მეფე
ჩვენი ძე იგებს.

დედოფალი
გაოფლიანდა.
და დაიღალა, მძიმედა სუნთქავს.
აქ მოდი, ჰამლეტ, ჰა, ხელსახოცი,
ოფლი გაქვს შუბლზე, გადაიწმინდე.
მე შევესვამ შენი წარმატებისთვის!

ჰამლეტ
ძვირფასო მადამ!
მეფე
ნუ სვამ, გერტრუდა.
დედოფალი
მე დავლევ, მილორდ, გთხოვ
მომიტევო.

(სვამს)
მეფე
(გვერდზე)
ეს მოწამლული ფიალა იყო;
ახლა ძალიან გვიანდა არის.
ჰამლეტ
ჯერ მე არ შევესვამ, მერე... თანდითან.

დედოფალი
მომიახლოვდი, სახე შეგიშრო.

ლაერტს
ახლა კი დავკრავ იმას, ბატონო.
მეფე
არა მგონია.

ლაერტს
(გვერდზე)
ეს საქმე მინც
ჩემი სინდისის წინააღმდეგია.

ჰამლეტ
მოდი, მესამედ. შენ ხუმრობ, ლაერტს.
გთხოვ, რომ იბრძოლო მთელი
ძალღონით,
ისე შექცევი, ვით ნებეიერ ბავშვს.

ლაერტს
ასე გგონიათ? აბა, დავიწყოთ.
(იბრძვიან)

ოსრიკ
ორივეს ასცდა.

ლაერტს
ახლა ხომ მოხვდა!
(ლაერტსი დაქრის ჰამლეტს. შემდეგ

**ჩხუბში და არეულობაში შეცვლიან
დაშნებს და ჰამლეტი დაქრის ლაერტს)**
მეფე
ჰეი, გააშველეთ, ძლიერ გაშმაგდნენ.
ჰამლეტ

არა, ერთხელაც... ერთხელაც ვცადოთ!
(დედოფალი დაეცემა)

ოსრიკ
ოჰო, დედოფალს მიხედეთ, ჩქარა!
ჰორაციო
ორივე მებრძოლს სისხლი ჩამოსდის.
როგორ ბრძანდებით, ბატონიშვილო?

ოსრიკ
როგორ ხართ, ლაერტს?
ლაერტს

როგორც კოდალა,
თავის მახეში რომ გაებმება.
ღალატისათვის თვითვე ვისჯები.

ჰამლეტ
ჰა? დედოფალი როგორ ბრძანდება?
მეფე
სისხლის დანახვამ გახადა ცუდად.

დედოფალი
არა, სასმელი... იმის ბრალია!
ო, ჩემო კარგო, ძვირფასო ჰამლეტ!
ღვინო, ეს ღვინო... მოწამლული ვარ.

(კვდება)
ჰამლეტ
ო, ბოროტებავ! ჩაეკრთეთ კარი!
ეს ღალატია, ვინ ქმნა, მოვძებნოთ!

ლაერტს
იგერ აქ არის, ო, ჰამლეტ, ჰამლეტ,
მოწამლული ხარ, ჩქარა მოკვდები,
ვერა წამალი ველარ გიშველის.
ნახევარ საათს თულა გაატან.
მუხანათობის იაზარი ხელთ გაქვს
პირალესილი და მოწამლული.
ეს ვერაგობა მე მომიბრუნდა
და აქა ვწევარ, ველარც ავდგები,
იქ დედაშენიც მოწამლულია.
ძალა აღარ მაქვს. მეფე, ო, მეფე
დამნაშავეა...

ჰამლეტ
მაშ ეს მახვილი
მოწამლულია? ქმენ შენი საქმე!
(მახვილს ჩასცემს მეფეს)

ყველა
ეს ღალატია!

მეფე

ო, მეგობრებო,
მომეშველენით, მან დამპყრა მხოლოდ.

ჰამლეტ

სისხლის აღმრევო და კაცის მკვლელი,
ო, დაწყევლილ დანისს მეფე!
აჰა, დალიე, თვალიც შიგა ძევს?
გაჰყევ დედაჩემს.

(მეფე კვდება)

ლაერტს

თვისი მიეზლო.

ეს საწამლავე მან შეამზადა.
კეთილშობილო ჰამლეტ, ჩვენ ახლა
ერთმანეთს უნდა ეს მივუტევოთ, —
არ მოგეკითხოს შენ ჩემი სისხლი,
ნურც მამაჩემის სიკვდილი ცოდვად
და შენც შემინდე შენი სიკვდილი!

(ლაერტის კვდება)

ჰამლეტ

შეგინდოს ზეცამ! ახლავე მოგდევ;
უკვე მკვდარი ვარ მეც, ჰორაციო.
ო, დედოფალო, საწყალობელო,
მშვიდობით იყავ! თქვენ, ვინც აქ
დგახართ

ასე შემკრთალნი, გაფითრებულნი
ამ ამბის ცქერით, როგორც უსიტყვო
აქტიორები ან მაცქერალნი
ამ მოქმედების. მე დრო აღარ მაქვს
(რადგან სიკვდილი, მკაცრი ჭალათი
მაგრად მტაცებს ხელს) მე
მოგითხრობდით...
დაევხსნათ ამას. ვკვდები, ჰორაციო...
შენ ცოცხალი ხარ და მოუყევი
ჩემი მიზეზი უწყესივრობის,
ვისაც ამისი ვაგება ნებაეს.

ჰორაციო

ეგ არ იქნება. მე დანიელი
არა ვარ, ძველი რომაელი ვარ,
თასში ჩარჩა და...

ჰამლეტ

თუ ვაჟკაცი ხარ
მომეცი თასი, ხელი გაუშვი.
მე დავლევ მაგას. ო, ღმერთო ჩემო,
რა სამარცხეინო სახელს დავტოვებ,
თუ ეს ამბავი, რაც თავს გადამხდა
დარჩება ასე გაუმხეღელი.
ჰორაციო, თუ გულში ჩაგრჩები,
რადაცა დროით ანებე თავი
განცხრომით ყოფნას და ნეტარებას, —

ამ ყოვლად უხეშ, სასტიკ ქვეყანას
ამცნე ტკივილით ჩემი ამბავი.

(ჰორიდან ისმის მარშის ხმა)

ოსრიკი გადის.)

რა ხმაურია? ომის ხმასა ჰგავს.

(შემოდის ოსრიკი)

ოსრიკი

პრინცი. ფორტინბრას გამარჯვებული
დაბრუნებულა პოლონეთიდან.
ინგლისის ელჩთა პატივსაცემად
იძლევა შედლუხს.

ჰამლეტ

ვკვდები, ჰორაციო!
ძლიერმოქმედი ეს საწამლავე
მთლად მომერია და სულს მიხუთავს.
ველარ ვიცოცხლებ იმდენხანს კიდევ,
რომ ინგლისიდან ცნობა შევიტყო.
მაგრამ ამას კი წინასწარ ვამბობ,
ფორტინბრასს უნდა ხვდეს არჩევანი.
მე ჩემს მომავლად ხმას ვაძლევ იმას.
მას გადაეცი ჩვენი ამბავი,
ამის მიზეზი... შემდეგ დუმილი.

(კვდება)

ჰორაციო

აჰა, დადუმდა დიადი გული.
მშვიდობით იყავ, ძვირფასო პრინცი,
ანგელოზები ტბილი გალობით
გაგყვენენ შენს მუდმივ სამყოფელამდე.

(ისმის მარშის ხმა)

რატომ გაისმის დაფდაფების ხმა?

(შემოდის ფორტინბრას, ელჩები,

მედაფდაფები, მედროშეები)

და თანხლებნი)

ფორტინბრას

აბა, სად არის?

ჰორაციო

რას ეძებთ თვალით?

თუ ჰირს და ვარამს, — აჰა, აქ არის.

ფორტინბრას

მიცვალებულთა გროვა მოწმობს, რომ
აქ დიდი ხოცვა-ჟლეტა ყოფილა.
ოო, სიკვდილო, ამპარტავანო!
რა ნადიმს მართავ შენს სამყოფელში,
ამდენ დიდებულთ სიცოცხლეს უსპობ
ერთი უღმობელ, სისხლიან დარტყმით.

ელჩი

ეს საზარელი სანახავია;
ინგლისით ცნობაც დავავგიანეთ
და ყურთასმინაც ჩაჩმობოლია,

იმის, ვინც უნდა მოგვისმინოს ჩვენ,—
აღსრულდა მისი ბრძანებულება,
რომ როზენკრანცი და გილდენსტერნი
მკვლარნი არიან; ამის მაღლობას
ახლა ვინ გვეტყვის?

ჰორაციო

ის არ გეტყობათ,,
ვისგანაც ელით; თქმაც რომ შეეძლოს.
მათი მოკვლა არ უბრძანებია.
მაგრამ რადგანაც ზუსტად მობრძანდით
ამ სისხლიან და ბედშავ საქმეზე, —
თქვენ პოლონეთის ომიდან მოხვალთ,
თქვენ ინგლისით ხართ

მობრძანებული,—
ბრძანეთ ცხედარნი რომ მოათავსონ
შემადლებულზე, რომ ყველამ ნახოს.
მეც ნება დამართეთ ჩემთვის უცნობ
ხალხს

მოვუყვებ, თუ ეს საქმე ვით მოხდა.
და თქვენ მოისმენთ არაბუნებრივ
ავხორციობის და სისხლიან ამბავს,—
თითქმის უეცარ მართლმსაჯულებას,
წარმოუდგენელ, სასტიკ მკვლელობას,
ეშმაკურ ხრიკით, ძალდატანებით
ადამიანთა სიკვდილით დასჯას:
დაბოლოს აი, ამ ვერაგ მზაკვრობას,
რაც თავს დაატყდათ ამის წამომწყებთ
ამას ყველაფერს მე თქვენ

მოგიტხოვრებთ

სრული სიმართლით.

ფორტინბრას

მაშ მოვისმინოთ;
უხმეთ დიდებულთ, რომ აქ დაესწრონ.

მე მწუხარებით ჩემს ბედს შევხვდები,
მეც გამაჩნია ზოგი უფლება
ამ სახელმწიფოს მართვა-განგებვის,
ახლა ვაცხადებ, — ეს უფლება და
უადრესობა მიხმობს ამაზე.

ჰორაციო

მაგის შესახებ მეც მაქვს სათქმელი,
იმის ხმას მეფის ამ არჩევანზე
ქნება დიდი ზემოქმედება.
რაც მე დაგპირდით, დროზე

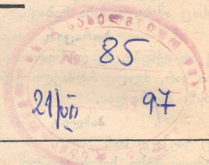
აღსრულდეს,
უნდა ვიჩქაროთ, ხალხი მღელვარებს,
ხოლო როცა ის აზრით მძვინვარებს,
მამინ ეწყობა ყველა მზაკვრობა;
მეტია მარცხი, უბედურება
და ხდება ყველა დიდი შეცდომა.

ფორტინბრას

ჰამლეტი, როგორც მხნე ჯარისკაცი
ასწიეთ ოთხი კაპიტნის ხელით.
ტახტზე ასვლა რომ ამას დასცლოდა,
ის იქნებოდა ბრწყინვალე მეფე.
უნდა მივაგოთ მხედრის პატივი,
მხედრული მარში ჟღერდეს ხმამაღლა
და რიტუალი რაც ომს შეშვენის.
მათი ცხედრებიც გადაასვენეთ,
ასეთი ხედი ბრძოლის ველს შვენის;
აქ ვერ ჩანს კარგად. ახლა კი წადით;
ჯარმა შედღუხით სცეს მას პატივი.

(ჟღერს სამგლოვიარო მარში;
ისმის ზარბაზნთა ქუხილი)

ინგლისურიდან თარგმნა
ზურაბან ბაგვაშვილმა

გადაეცა წარმოებას 8.05.96.

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 24.12.96.

საბეჭდი ქაღალდი 5.

ქაღალდის ფორმატი 70X108^{1/16}

ფიზიკური ნაბეჭდი თაბახი 11,5

სააღრიცხვო-სავაჭრომცემლო 18,9

შეკვეთა 520 ტირაჟი 250

შპსი 1.5 ლარი